לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ה', א' בכסלו תשמ"ט, 10 בנובמבר 1988 / שנה מ"ו מס' 13796 / המחיר 1.40 ש"ח כולל מע"מ

מצרים גרשה פלשתינים שתיכננו פיגוע בשגרירות ישראל באלכסנדריה

עי"צ

קהיר. — מצרים גרשה 8 פלשתינים שהתכוננו לבצע פיגועים נגד ישראל מתוך תחום מצרים ולפוצץ את הקונסוליה הישראלית באלכסנדריה — מסרו אמש עיתוני מצרים.

העיתונים, שאינם מגלים את השתייכותם הפוליטית של שמונת הפלשתינים או את המדינה שאליה גורשו, ציינו כי הם התגוררו בקהיר.

בוש מינה את בייקר לשר־חוץ — לא מוכר כלל בירושלים

מייד לאחר נצחונו — ועוד לפני שנכנס לתפקידו — הודיע בוש על מינויו של יו"ר מטה הבחירות שלו לתפקיד בכיר במימשל החדש ● ג'יימס בייקר לא התבטא בשום נושא הקשור לישראל ומעולם לא ביקר בה ● ג'ון טאואר מועמד לשר־ההגנה וברנס סקאוקרופט לראש המועצה לבטחון לאומי ● יצחק שמיר ושמעון פרס שיגרו מברקי ברכה לנשיא החדש

דליה שחורי (ארה"ב), מוטי בסוק, יואב אביב

וושינגטון. — ג'ורג' בוש נבחר שלשום לנשיא ארה"ב ברוב של 54 אחוז (47.6 מיליון קולות) לעומת מייקל דוקאקיס, שקיבל 46 אחוז מקולות הבוחרים (40.8 מיליון קולות). בוש ניצח על פני 40 מדינות, לעומת דוקאקיס, שזכה ב־10 מדינות ובוושינגטון הבירה. בוש צבר במדינות 426 קולות אלקטוראליים, לעומת 270 הקולות הדרושים כדי להיבחר לנשיא. דוקאקיס צבר 112 קולות אלקטוראליים בלבד.

בפעולתו הראשונה כנשיא הנבחר הודיע אתמול ג'ורג' בוש על החלטתו למנות את יו"ר מטה הבחירות שלו ג'יימס בקר השלישי למזכיר המדינה. ג'יימס בייקר, בן 58, התפטר מתפקידו כשר האוצר כדי לנהל את מערכת הבחירות של בוש.

(סוף בעמ' 4)

מינוי לראש המטה

מינוי ראשון של הנשיא הח־נצח: שר החוץ החדש ג'יימס בייקר, שהיה שר־האוצר לש־עבר, וראש מטה הבחירות של בוש. (צילום: אי.פי.)

המטוטלת של ש"ס מוסיפה לנוע

„הפגישה עם הליכוד אתמול היתה מאכזבת" ● בין שאר התביעות שהציגו במו"מ: מינוי בוועד הפועל של רשות־השידור ובמקרקעי ישראל ● בעבודה סבורים: הרב ש"ך איבד השפעתו בש"ס ואילו הרב יוסף נוטה לליכוד ● תפנית של אגו"י לעבר המערך: הרבי מלובביץ' מוכן לוויתור מדיני תמורת מיהו־יהודי

יורם בר, טוביה בסקינד, דורית גמן, יצחק שור, עתי"ם

יום הדיונים הקואליציוניים אתמול בין ש"ס ראשי הליכוד וראשי המערך לא הניב הכרעה. עדיין לא ברור לאן נוטה נדנדת ש"ס. עם זה הושמעו הערכות במפלגה, כי התרבו הסיכויים שש"ס תתמוך בהקמת ממשלה בראשות הליכוד.

בתום פגישה של חברי הכנסת של התנועה עם רה"מ יצחק שמיר ועם סגנו דוד לוי הודיע השר יצחק פרץ, כי רבים הסיכויים שחבריו ימליצו לפני הרב עובדיה יוסף ללכת לקואליציה עם הליכוד. לדבריו, רוב העניינים סוכמו ונותרו עוד כמה סוגיות פתוחות שעליהן התחייב רה"מ להשיב עד יום שישי.

חבר אחר בש"ס אמר בתום הפגישה, כי הפגישה עם ראשי הליכוד לא הניבה את הפירות המבוקשים: "הליכוד היה בטוח שאנחנו מצויים בכיסו. יצאנו מאוכזבים מן הפגישה ונתנו להם זמן להכין את שיעורי הבית עד יום שישי".

גורמים בש"ס העריכו אתמול, כי הלחץ הכבד, המופעל על הרב עובדיה יוסף, מצד אנשי ש"ס, התומכים בליכוד יכריע בסופו של דבר את הכף לקראת הליכה עם יצחק שמיר.

לחץ על הרב יוסף

בימים האחרונים התקשרו אלמונים לביתו של הרב ואיימו על חייו. שליחים באו לביתו ובפי כולם

(סוף בעמ' 4)

ירידה תלולה ביתרות מטבע חוץ בשל ציפייה לפיחות; מצב המשק יידון בממשלה

הנגיד דיווח אתמול לוועדת הכספים כי אם המגמה לא תיבלם ידלדלו היתרות ב־1.2 מיליארד דולר ● גורמים כלכליים מזהירים מהצירוף של עליית הריבית ל־24%, ומעליית מדד צפוייה של 2.5% ● ח"כ צבן לנגיד: מי אחראי לדעתך למצב החמור של המשק ● הנגיד רמז כי לולא הבחירות צריך היה לבצע פיחות וכי הוא „מוכן להתפטר"

בצלאל עמיקם, כתבנו הכלכלי בירושלים

„חשש מפיחות מתקרב, הביא לרכישת 600 מיליון דולר, מיתרות מטבע החוץ של המדינה, ע"י המגזר העיסקי והפרטי בחודש אוקטובר. קצב זה של משיכת מטבע חוץ, נמשך מראשית חודש זה ואם המגמה לא תיבלם, הרי שבמשך חודשים ידולדל אוצר מט"ח המדינה כ־1.2 מיליארד דולר." על כך דיווח אמש נגיד בנק ישראל, פרופסור מיכאל ברונו, לחברי ועדת הכספים של הכנסת.

הנגיד אמר, כי „כאשר מתגברת הציפייה לפיחות ומועדו מתקרב — כדאי לעבור משקלים לדולרים. ואכן ראינו גידול ברכישות מט"ח וביקוש לאשראי שקלי. במצב כזה לא היה מנוס לבנק ישראל, אלא לנקוט במדיניות מבוקרת, של העלאת שערי הריבית כדי לבלום ולו במקצת את המגמות השליליות במשק."

ישיבת ועדת הכספים, שהיא אחת האחרונות שלה, בהרכבה הנוכחי, המורשתת על חברי הכנסת היוצאת, היתה סוערת ורוויית מתח.

האשמות הדדיות

נגיד בנק ישראל זומן לישיבה בדחיפות, [illegible] בגלל ביקורת קשה שהטיחו חברי הוועדה במדיניות המוניטארית של הבנק, ובהחלטתו להעלות את הריבית במשק. הח"כים מהקואליציה והאופוזיציה גם יחד השמיעו דברים חריפים, והאשימו את פרופסור ברונו כאי ראיית הנולד.

דיון בממשלה

הממשלה עשויה לדון כיום א' הקרוב בעליית הריבית והתח־רחשויות אחרות במשק וזאת לבקשתם של שרים אחרים ובראשם שר הכלכלה גד יעקבי. אתמול הביעו גורמים בכירים בבנק ישראל

(המשך בעמוד 16)

בן 3½ נהרג ברצועת עזה

עזרא אבירן

אוסמה אחמד אבודרנימה, בן שלוש וחצי, משכונת סאג'עייה בעזה, נהרג אתמול, ובני המשפחה אמרו כי נפגע בראשו מירי חיילי צה"ל. רופאים מקומיים קבעו את מותו ובני משפחתו לקחו את הגופה לקבורה. דובר צה"ל מסר, כי נערך תחקיר בתקרית והוא טרם הושלם. ידיעה בעמוד 2.

חרדה בהסתדרות מהתמוטטות הולכת וגוברת של מפעלים

אבשלום קווה

חרדה רבה שוררת בהסתדרות נוכח התמוטטות הולכת וגברת של מפעלים ברחבי הארץ. הבוקר נסגר מפעל "רמים", בקריית שמונה השייך לכור והנהלת "כללי" שוקלת לסגור את מפעל הטקסטיל "ליגת" בקריית גת. יו"ר הוועדה לתעסוקה בוועד הפועל, עליזה תמיר קראה אתמול לממשלה לנשת מייד לצעדי צמיחה. סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי אפרים ז'ילוני אמר אתמול, כי על הממשלה להתחיל מיד בהשקעות במשק, לפני שהכל יתייבש. ראש סיעת הליכוד בוועד הפועל יעקב שמאי פנה אל ראש הממשלה יצחק שמיר בדרישה כי הממשלה תדון במצב המחמיר בישיבתה הקרובה.

גידול במובטלים — 8.5%

בשיחה עם "על המשמר" העריכה תמיר כי תוך שבועות ספורים יגדל מספר המובטלים מ־7.2 אחוזים, כפי שזה עתה ל־8.5 אחוזים. סכנת סגירה ופיטורים מרחפים על מפעלי טקסטיל נוספים וכן ממפעלי מזון, מתכת, חשמל ואלקטרוניקה. ז'ילוני תקף אתמול את שר המסחר והתעשיה אריאל שרון ומקדיש, לדבריו, את זמנו למרקחת הקואלציה במקום לעסוק בעניינים הדחופים והבוערים של התמוטטות מפעלים.

על פי נתוני המוסד לביטוח לאומי נוספו בחודש האחרון 7500 מבקשי דמי אבטלה. בהסתדרות מעריכים, כי המספר גדול עוד יותר משום שחלק גדול מהמובטלים אינו פונה כלל אל שירות התעסוקה ואל לשכות העבודה.

ידיעה בעמוד 20

רבין: כל הפגנה בזמן המועצה הפלשתינית תדוכא בכוח רב ביותר ● עמ' 2
פגישת „דגל התורה" עם השמאל ● עמוד 2
בוש – הנצחון והתגובות בעולם ● עמוד 3
החמרה במצבו של גנרל לחאד ● עמוד 20
עוד מפעל נסגר: „רמים" בקריית־שמונה ● עמוד 20
פרשת הווילה של משה מן מטפחות ● עמוד 4
תובעים חקירה בזיופי הבחירות ● עמוד 17

מימשל של המשך

כצפוי נבחר ג'ורג' בוש לנשיא ה־41 של ארצות־הברית. יותר משניצח בוש, ניצחו הנסיבות בהן התחרה על הנשיאות. הציבור האמריקני, השבע ברובו, הצביע למעשה בעד המשך מימשלו של רייגן. מייקל דוקאקיס, המועמד המתחרה, לא הצליח לצבור תנופה ואהדה ולשכנע שהוא מביא בשורה עדיפה לזו של בוש; גורם נוסף, פרדוקסלי, הוא שלטונו הנמשך של הרוב הדמוקרטי בסינאט ובבית־הנבחרים. הציבור האמריקני מעדיף ככל הנראה איזון בין המפלגות ולא שלטון מפלגה אחת.

המאבק על הנשיאות לא היה הפעם אחת משעותיה היפות של הדמוקרטיה האמריקנית. הוא התמקד בשאלות שוליות והתחמק מסוגיות מפתח של ארצות־הברית. לכך תרמה ודאי העובדה, שדווקא מימשלו השמרני של רייגן שותף למהלך כלל עולמי של הסכמי שביתת נשק, פירוק נשק גרעיני ופיוס עולמי. בוש נכנס בנושא זה למהלך הנמצא בעיצומו, ואחת המטלות המונחות על כתפיו היא לשמור שהמהלך ימוצה. העובדה שהתהליך המדיני העולמי הזה התקבל באהדה בציבור האמריקני תקל עליו בהחלט.

מאידך, לא ברור מה תהיה עמדתו של בוש בתחום המדיניות בדרום אמריקה ומרכזה. המעורבות האמריקנית באזורים אלה לא הביאה פרי הילולים, וארצות־הברית מזוהה שם עם כוחות אנטי־דמוקרטיים. אם אכן יהיה מימשלו של בוש מימשל המשך, כפי שנראה על פי רצון הבוחרים ועל פי אישיות הנשיא החדש, לא צפוי בנושא זה שינוי לכאן או לכאן. ההערכות לגבי יחסו של מימשל בוש לישראל סותרות. יש ציפייה לכך שהמימשל ימשיך את האהדה המסורתית לישראל ויימנע מכפייה וצעדים דרסטיים. מימשל רייגן לא הצליח, למרות שורת יוזמות, לשנות את דפוסי המחשבה והכרעות ממשלת האחדות הלאומית בכיוון תהליך השלום. ספק אם מימשל בוש יוכל לקדם את התהליך אם תקום בישראל ממשלת ימין קיצוני, כפי שנראה עתה. אם יקרה הנס ותקום ממשלה בהנהגת המערך, נראים הסיכויים לכך בהירים בהרבה.

דימונה כולה תושבת בהזדהות עם מאבק עובדי מפעל כיתן

ועדי עובדים מכל הנגב באו לתמוך בשובתים ● המנכ"ל, מרדכי אלדר, מתחמק מפגישה עם הוועדים ובלילה פרץ הגדר ונמלט הביתה ● העובדים: הפועלים שפוטרו — מצטיינים

איילת מזור, עתי"ם

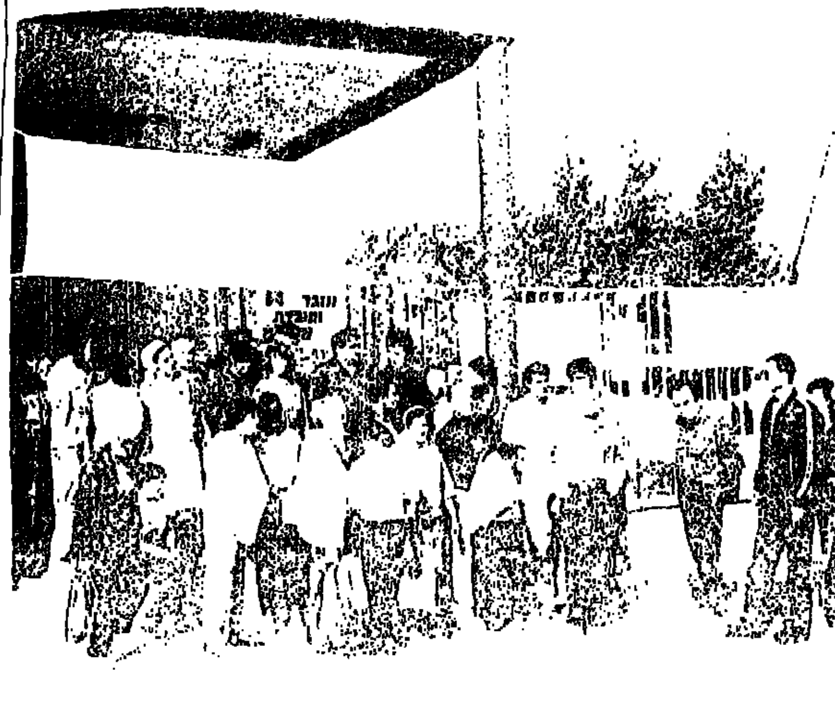

עובדי כיתן דימונה, אתמול, בשער המפעל (צילום: ישראל יוסף "ברק"/"חדשות")

תושבי דימונה, יחד עם העירייה, מועצת הפועלים וההסתדרות, הצטרפו אתמול למאבקם של עובדי מפעל כיתן בעיר נגד הנהלת קונצרן כלל. מטה מאבק שהוקם החליט, להשבית בשבוע הבא את כל העיר ליום אחר, להזדהות עם השובתים. ועדי עובדים ממפעלי הנגב הודיעו על הצטרפותם למאבק, הוועד הפועל יסייע בתשלום דמי שביתה ובארגון המאבק, והעירייה תקפיא גביית תשלומי אגרות מים ומסים עירוניים מעובדי כיתן.

מאז סגירת שערי המפעל ע"י העובדים ביום א', לא נפגש אתם המנכ"ל, מרדכי אלדר. ביום ב' הוא קיים בלשכתו דיוני הנהלה, וועדי העובדים המתינו לו לשיחה בשער, אלא שבשעת לילה הנודר שהמנכ"ל ואנשי הנהלה אחרים פרצו את גדר המפעל ויצאו ממנו. הנהלת המפעל סגרה אתמול את המסעדה, ולא איפשרה לעובדים השובתים לאכול בה. אתמול אפשרו העובדים את כניסת המנכ"ל שהסתתר בלשכתו. כל היום ניצבו עובדים זועמים מתחת לחלונו וקראו: "אלדר הביתה". אך המנכ"ל אל הגיב ולא יצא אליהם.

שערי המפעל נותרו נעולים. העובדים מנעו הוצאת מוצרים וציוד, אך אפשרו להכניס מכונה חדשה ששווייה מיליון דולר.

ראש עיריית דימונה, אלי הללי, אמר שעוד לפני ארבע שנים סייעו אנשי ציבור לד"ק אמיר להביא לאישור הממשלה מתן סיוע של 28 מיליון דולר לרכישת ציוד מודרני לכיתן, "כדי שלא יסגרו כאן את המפעל בגלל ציוד מיושן כמו ב'אתא' ויזרקו את העובדים לרחוב". מזכ"ל הסתדרות עובדי הטקסטיל, אמידה אוריאנוב, אמרה "המפעל הוא פנינה טכנולוגית".

על השביתה אמר יושב־ראש ועד העובדים, אלי כנפו, "היא פרצה באופן ספונטאני, לאחר שהעובדים שמעו שבנוסף לפיטורים יש כוונה לפגוע בשכרם". העובדים טענו, שאין אמת בטענת ההנהלה על שכר גבוה במתפרה לעומת תפוקה נמוכה. לדבריהם, השכר הוא כ־700 שקל ברוטו, ולעומת זאת, אחת התופרות נבחרה לעובדת מצטיינת בזכות תפירת 1,200 סריגים ביום עבודה. זו רק דוגמה אחת, לדבריהם, לרמה הגבוהה של העובדים שפוטרו.

כבר משעות הבוקר המוקדמות הגיעו למפעל משלחות הזדהות של נציגי מועצות פועלים וועדי עובדים מאזור הנגב. אצל מזכיר מועצת הפועלים, יוסי בוטבול, ישבה משלחת מהוועד הפועל, בראשותה של יו"ר מטה התעסוקה של ההסתדרות עליזה תמיר. היא הצדיקה את מאבקם של עובדי המפעל, והבטיחה סיוע כספי להסעת העובדים להפגנות בירושלים או אל משרדי קונצרן כלל. לדבריה, דימונה שקועה במצוקת אבטלה עמוקה. רשומים כאלף דורשי עבודה, ויש עוד כאלף מובטלים שאינם רשומים בלשכה.

בתוך כך הגיע למפעל ראש העירייה לשעבר, ד"ק אמיר, וסיפר כי פעל במשרדי האוצר והתעשייה לשחרר כספי מלוות חובה ומלוות מרצון לשני מפעלי הטקסטיל בעיר, לפי תקדים הסיוע למפעליו של אברהם שפירא. לדבריו, מוכנים המשרדים לשחרר עוד השבוע את כספי המלוות להנהלות כיתן דימונה ודימונה טקסטיל. אם יבקשו זאת ההנהלות לאלתר.

ראש העירייה, אלי הללי (ליכוד), קרא להירתם למאבק ללא הבדלי מפלגות. מזכיר מועצת הפועלים, יוסי בוטבול, מסר שמחר יתכנסו מנהלי בתי הספר, נציגי הסוחרים ונציגי העובדים להכרזת יום שביתה בכל העיר כמחאה נגד הנהלת כיתן ולהזדהות עם השובתים.

את תגובת המנכ"ל, שהסתגר בלשכתו, לא ניתן היה לקבל.

מוע"פ עכו מתנגדת להיקף הפיטורין בקריית הפלדה

עתי"ם

החלטת הנהלת כור לפטר 140 מעובדי קריית הפלדה בעכו אינה מקובלת על מועצת הפועלים בעיר, והיא תעשה את כל שלאל ידה על מנת להקטין עד למינימום את רוע הגזירה.

מזכיר המועצה יהושע כץ אמר אתמול בבוקר, כי היקף הפיטורין נראה לו מוגזם והוא אינו רואה כיצד תוכל הקריה לעמוד במשימותיה עם צמצום כזה.

עוד אמר, כי מרכיבים נוספים בתוכנית של הנהלת כור אינם מקובלים על מועצת הפועלים ובוודאי שלא על העובדים: הקטנת ההכנסה במשכורת של 240 העובדים הנותרים במפעל, המשך העסקת קבלנים במקום עובדי המפעל, ועוד. עדיין לא ידוע מה גובה הפיצויים ותנאי הפרישה שיוצעו ל־140 המפוטרים.

עם זאת הדגיש, כי מועצת פועלי עכו מודעת לצורך לייעל את המפעל ובעניין זה תמצא את ההסתדרות כשותפה.

18 מפעלים — 949 מפוטרים

אבשלום קווה, עזרא אבירן

דובר שירות התעסוקה הודיע אתמול, כי באוקטובר הודיעו 18 מפעלים וחברות על כוונתם לפטר 949 עובדים, לעומת 1,157 עובדים שהודיעו על כוונה לפטרם נתקבלו בחודש הקודם. המפעל שהודיע לשירות התעסוקה על מספר המפוטרים הגדול ביותר הוא מפעל אקרילן לסיבים בדרום, המתכוון לפטר 183 עובדים ולהיסגר. פרטים אלה נמסרו אתמול ע"י עו"ד דוד מנע, מנכ"ל שירות התעסוקה.

מפעלי טקסטיל נוספים הודיעו על פיטורים, בהיקף מצומצם יותר, ביניהם "אטלס" באופקים שעבר, על מכונותיו וחלק מעובדיו, למרכז הארץ. שאר 15 עובדי המפעל יפוטרו. מפעל "אומן" גם הוא באופקים יפטר 30 עובדים מתוך 300 למטרות ייעול.

מפעל "דקס" לבגדי ילדים יפטר 55 עובדים, מתפרת הרמן במגדל העמק — 30 עובדים ומפעל סריגי א.א. סמרה באזור חיפה — 15.

מפעל השטיחים "שטיחי כרמל" בקיסריה עומד לפטר 50 עובדים, ומפעל גלנדיס — 20 עובדים.

מפעל "מתכת סרום" בדימונה נסגר, ומסר רשימה של 50 מפוטרים, חלקם פוטרו כבר באוגוסט, הוחזרו למפעל בניסיון לשקמו, ופוטרו שוב בהוראת מפרק החברה.

"תדיראן" בקריית מלאכי מסר על פיטורי 50 עובדים עקב צמצומים, כן מסרו רשימות פיטורין מפעל "תמא" לאריזות השייך ל"כור" שנסגר — 23 איש, גבי סוכנויות באילת — 13, "פרי תנובה" ברחובות שסגר מחלקה לייצוא משקאות הודיע על פיטורי 12 עובדים ו"מטעמי הדרום" בקריית־עקרון — 8 עובדים.

מלון "נוף־קטיף" בחבל קטיף נמצא במצוקה והודיע על פיטורי כל 50 עובדיו. גורל המלון ייקבע ע"י כונס נכסים. מלון "מוריה" בסדום, המעסיק למעלה מ־200 עובדים, הוציא לחופשה ללא תשלום 40 מהם למשך ארבעה חודשים, בגלל תפוסה נמוכה.

מצוקת אבטלה באשקלון וק. גת

חשש לאבטלה קשה הובע אתמול באשקלון ובקריית־גת. מזכיר מועצת פועלי קריית־גת אלברט ארז הביע חשש, כי מספר המובטלים בעיר לכיש יגיע ליותר מ־10 אחוזים מהמפרנסים. 800 דורשי עבודה רשומים בלשכת שירות התעסוקה, בהם 350 מובטלים. 250 מהם מקבלים קצבת אבטלה.

הוא אינו רואה סיכוי טוב למשא ומתן עם המשקיע ז'אק נאסר לרכישת מפעל "ליגת" בקריית־גת המעסיק 220 עובדים. חברת "כללי" תכנס מחר את מועצת המנהלים שלה לדון בגורל המפעל, הפועל באחרונה בהיקף ייצור קטן, ובסכנת סגירה.

באשקלון נשמעה אתמול קריאה להקים בה את תחנת הכוח הבאה המתוכננת בארץ, כדי לאפשר פרנסה ותעסוקה למאות רבות של דורשי עבודה. לאחר סגירת מפעל "יובל־גד" ופיטורי 200 עובדיו האחרונים מורגשת אבטלה עמוקה בעיר ובאזור.

מועצת פועלי תל־אביב פנתה אתמול להנהלת כור בדרישה להיכנס למו"מ עם נציגיה ועם נציגי ועד עובדי מפעל "לפיד קרמיקה", עליו מרחפת סכנת סגירה. הנהלת הקונצרן הודיעה בסוף השבוע למועצת הפועלים, כי אם המפעל ימשיך להפסיד כספים ייאלץ לנעול את שעריו. המפעל נמצא בתל־אביב והוא מעסיק 84 עובדים. תא האיגוד המקצועי במועצת הפועלים התכנס אתמול לישיבה, לבקשת ועד העובדים. מחזיק תיק האיגוד המקצועי, מרדכי נריביץ, מסר כי ועד העובדים מוכן להסכם חדש, שבו העובדים יתחייבו להגביר את התפוקה ללא תוספת שכר, ובכך לסייע להבראת המפעל.

להפסיק יבוא עובדים

הוועדה המתאמת של האגף לאיגוד מקצועי קראה אתמול למשרד העבודה ולשירות התעסוקה להפסיק מתן היתרים להבאת עובדים זרים לארץ, ולהגביר את הפיקוח על העבודה הבלתי מאורגנת, כדי "לאפשר לעובדים ישראליים להתפרנס בכבוד".

יו"ר האגף, חיים הברפלד, דיווח על הקשיים הגוברים של מפעלים יצרניים בענפים שונים, במגזר הפרטי ובמגזר הציבורי, בגלל היעדר צעדים יזומים לתחילתה של צמיחה משקית.

קרן השומר הצעיר
מודיעה
חל שינוי לגבי כנסי הגזברים
שנועדו ליום שישי 11.11.88
הכנס שנועד לגזברי משקי עמק יזרעאל ב־07.00 בקיבוץ שריד
נדחה ליום א' 20.11 בשעה 13.00
כנס משקי גדנות יתקיים במועד המתוכנן 11.11.88
בשעה 12.30 בקיבוץ עין־שמר
הנהלת הקרן

שטרית מעשה התפטרותו מדירקטוריון בל"ל

אורי נחשון

פרופ' שמעון שטרית דורש, כי היו"ר היוצא של בנק לאומי, ד"ר מאיר חת, יתפטר לאלתר מכל שלוחות הבנק בחו"ל. בשלב זה משהה שטרית את התפטרותו מהדירקטוריון.

שטרית אמר אתמול ל"על המשמר", כי הודעת ההתפטרות שלו עומדת בעינה, אולם לדבריו, לא יתכן כי חת, שלו החלק הגדול ביותר בכישלון, ימשיך למלא תפקידים בראשות שלוחות הבנק בחו"ל. לדבריו, הוא אינו מתנה את התפטרותו בפרישתו המוחלטת של חת, אבל המצב שנוצר מחייב אותו לשקול מחדש את עיתוי הפרישה.

בהודעת הבנק לאחר בחירת הדירקטוריון החדש, שלשום, נמסר כי שטרית יפרוש בימים הקרובים, אבל בינתיים התברר לשטרית כי תהליך ההתפטרות של חת משלוחות הבנק בחו"ל עשוי להימשך חודשים. ככל הנראה, חת מתכוון להתפטר מהשלוחות רק באסיפות השנתיות של הדירקטוריונים השונים, תהליך שעלול להסתיים רק באפריל 89'. "זו פגיעה בחוש הצדק וההגינות", אומר שטרית.

יותר מ־20 חברות הונגריות יציגו מרכולתן בתל־אביב

אבשלום קווה

יותר מעשרים חברות מסחר ותעשייה הונגריות ישתתפו בתצוגת מוצרים, ראשונה מחוץ לתחומי הונגריה, שתתקיים במלון הילטון בתל־אביב בין ה־28 לנובמבר ל־1 בדצמבר. התצוגה היא בחסות איגוד לשכות המסחר בישראל, האיגוד המקביל בהונגריה והבנק ההונגרי לאשראי. התצוגה מאורגנת על ידי הסוכנות ההונגרית "סקאלה".

שר המסחר והתעשייה, אריאל שרון, הביע בביקורו האחרון בהונגריה את אמונתו, כי פוטנציאל שני השווקים עשוי להגיע למאה מיליון דולר בתחומי הציוד הרפואי, כלים, מוצרים חקלאיים וכן בתיירות.

האולם נראה כגלריה במשפט זיופי התמונות

יואב אביב

בבית המשפט המחוזי בחיפה נפתח אתמול משפטם של ארבעה מתוך שמונה מהנאשמים בפרשת ההונאה האומנותית הגדולה במדינה. זויפו אלפי ציורים וליטוגרפיות של גדולי הציירים הישראליים, בהם נחום גוטמן, מרסל ינקו, משה קסטל, הולצמן פרנקל ואחרים. משפטם של ארבעה נאשמים נוספים יישמע בבית המשפט המחוזי בנצרת וספיחי הפרשה, בה מעורבים אנשים נוספים, יישמעו גם בבית המשפט בתל־אביב.

שמונת הנאשמים בפרשה הם שלמה מגרא ואשתו אלונה, בנציון קידר, רונן יהונתן, שמעון פרץ דוד תמרין ואלברט וראובן שרה. משפטם של אלברט וראובן שרה, של אלונה מגרא ודוד תמרין הופרד ממשפטם של הארבעה האחרים והועבר לבית המשפט המחוזי בנצרת.

אתמול, עם היפתח המשפט בחיפה, דמה אולם בית המשפט לגלריה. התביעה הביאה ממחסני היחידה הארצית לחקירות הונאה ביפו 52 ציורים. לטענתה, חתימות הציירים המפורסמים עליהם אינן אלא זיוף.

בל"ל ביקש למנות כונס מטעמו לחברת סריגי להב

עתי"ם

בנק לאומי פנה אתמול לבית המשפט המחוזי בתל אביב בבקשה למנות כונס נכסים לחברת סריגי להב, אחת מ־5 החברות השייכות לאופנת להב, אשר מונה להן לא מכבר מפרק זמני.

בל"ל טוען, כי "סריגי להב" העוסקת בייצור ושיווק סריגי אופנה, חייבת לו כ־1.200.000 שקל, ולמרות דרישות חוזרות ונשנות לא הוחזר החוב. בל"ל טוען, כי מנהל אופנת להב, יעקב להב, עזב את הארץ ואין לדעת מתי ישוב. עזיבתו, לטענת הבנק, עלולה להקשות על תפיסת נכסיהם של יעקב ויהודית להב, וככל הידוע לבנק, שווי נכסים אלה אינו מגיע לסכום המגיע לבנק.

בל"ל מבקש למנות את עו"ד אברהם קרן לכונס נכסים זמני ל"סריגי להב", ולהקנות לו סמכות לתפיסת נכסי החברה, לשמירתם, ולניהול עסקיה. בל"ל מבקש להורות על אכיפת השעבוד באגרת החוב שניתנה לה ב־14.11.8 על־ידי אופנת להב, ללא הגבלת סכום.

בבקשה נטען עוד, כי לפי המידע שבידי הבנק, הופסקו עבודות הייצור ועסקי המסחר של אופנת להב ומונה מפרק זמני ל־5 החברות השייכות לה. בל"ל מציין, כי בנק דיסקונט פנה אף הוא לביהמ"ש וביקש למנות כונס לשתיים מהחברות האלה.

השופט ד"ר אליהו וינוגרד דחה את בקשת בל"ל להוציא צו עיכוב יציאה מן הארץ נגד יהודית להב וקבע כי לחברה מונה מפרק זמני, ורצוי שהבקשה תוגש מטעמו.

אסיר התאבד בתלייה בתא המעצר של כלא באר שבע

עתי"ם, איילת מזור

יצחק אזולאי (24), תושב באר שבע, התאבד אתמול אחר־הצהריים בכלא באר־שבע. הוא נשפט לפני שמונה ימים ל־15 חודשי מאסר על עבירות של סחיטה באיומים, הוא הוחזק בבית המעצר, והיום אמור היה להיקבע בית הסוהר שבו ירצה את עונשו.

הוא הוחזק לבד בתאו. חובש שחילק תרופות ראה אחר הצהריים רגליים מבצבצות משירותי התא. הוא מצא את האסיר יושב על אסלת השירותים וחבל מאולתר כרוך סביב צווארו. ההערכה הראשונית היא, כי הוא התאבד בתלייה. משטרת באר־שבע חוקרת את נסיבות מותו.

רבין מזהיר: נדכא בכוח רב כל הפגנה לרגל המועצה הפלשתינית

אומר כי במועצה צפויות 3 החלטות: קריאה לעידוד ההתקוממות, הכרזה על מדינה פלשתינית ופנייה לאו"ם לקבל השטחים

יואב אביב

שר־הבטחון יצחק רבין מז־הזיר את תושבי השטחים כי כל נסיון להפר את הסדר בעקבות התכנסות המועצה הלאומית הפלשתינית באלג'ייריה יוכה לתגובה חריפה של צה"ל וידוכא בעוז באיבו.

שר־הבטחון שביקר אתמול אצל הגנרל לחאד בבית־החולים רמב"ם בחיפה, אמר בתגובה לשאלת עיתונ־אים כי על פי הידוע בישראל תבקש המועצה הלאומית הפלשתינאית לקבל שלוש החלטות עיקריות: עידוד ההתקוממות בשטחים; הכרזה על עצמאות פלשתינית; קריאה לגורמים בינלאומיים לשלוח נציגות לשטחים.

לא נשלים עם אש"ף

השר רבין אמר כי מדינת ישראל עומדת על מדיניותה כי לא יתנהל כל משא ומתן בינינו לבין אש"ף. „לא נשלים עם מדינה פלשתינית בינינו לבין ירדן", אמר רבין והוסיף כי לכל החלטות המועצה באלג'ייריה אין כל משמעות לגבי ישראל. „כוונת הכנס היא להביא להסלמה, כל נסיון להפר את הסדר הציבורי, הפגנות אלימות ידוכאו ובעוצמה רבה בעודן באיבן. „המסר הזה לתושבי השטחים חייב להיות ברור", אמר שר הבטחון. הוא הוסיף כי ישראל תנקוט בכל צעדי המנע הנחוצים כולל עוצר וסגירה של השטחים. בהתייחסו לפציעתו של הגנרל אנטואן לחאד אמר יצחק רבין כי צבא דרום לבנון עומד היטב במשימותיו גם היום וכי צה"ל עומד לצידו של צד"ל והוא יסייע לו. „כשיחזור לחאד לפקד על חייליו הוא ימצא צבא מאורגן חוק ומסודר כמו זה שעזב", אמר השר רבין והוסיף כי צבא דרום לבנון הוכיח היטב במשימותיו האחרונות כי הוא צבא טוב.

גנדי גידף המפגינים נגדו: פאשיזם אדום

בצלאל עמיקם, עתיים

נשיא המדינה אירח אתמול במשכנו את נציגי שתי סיעות בלבד — חד"ש ומולדת. משלחת חד"ש כללה את הח"כים הוותיקים שלה מאיר וילנר, תופיק טובי וצ'רלי ביטון. השלושה נמנעו מלנקוב מפורשות בשם המועמד שלהם, אך הודיעו נחרצות כי יצביעו נגד הממשלה שבראשה יעמוד יצחק שמיר.

חד"ש: יוזמת שלום

נציגי חד"ש מסרו כי ישללו ממשלה משותפת של ליכוד־מערך. אנשי חד"ש הבהירו לנשיא כי הם תומכים ביוזמת שלום במזרח־התיכון ומצדדים בוועידה בין־לאומית בחסות האו"ם כצעד ראשון לכך.

המשלחת מטעם „מולדת" כללה את שני הח"כים שלה אלוף (מיל) רחבעם זאבי וד"ר שפרינצק בן ה־76 שהוא זקן חברי הכנסת. בשערי בית הנשיא הפגינה קבוצת הנוער העובד ופעילים מ„שינוי" שבאה למחות כנגד מדיניות הטרנספר ש„מולדת" מייצגת. „גנדי" אמר לנשיא כי תנועתו ממליצה על יצחק שמיר כאיש שירכיב את הממשלה החדשה. הוא סירב לגלות אם ומה הציעו לו אנשי הליכוד בממשלה הבאה. זאבי שלל ממשלת אחדות לאומית.

גנדי: פאשיזם אדום

בהתייחסו להפגנה נגדו טען זאבי, כי הוא מכיר את „הפאשיזם הארום", כדבריו, „שהוא היצירה של השמאל הישראלי, המבקש בשם חופש הדיבור לסתום פיות".

„גנדי" הוסיף, כי הוא בטוח שבין המפגינים נגדו ישנם חברי קיבוצים שמתבטלים מעבודה, בעודם מצפים שהציבור בישראל ישלם את החובות שלהם שנוצרו, לדעתו, בין היתר, מהתרוצצות לצורך הישגי בחירות.

בן 3½ נהרג בעזה המשפחה: מירי צה"ל

שביתה בגדה לציון 11 חודשי האינתיפאדה ● מצבה של פגועת האבן מוסיף להיות קשה

עזרא אבירן, ערן טאוס, ניצה רימון

אוסמה אחמד אבו־רנימה, בן שלוש וחצי, משכונת סאג'עייה בעזה, נהרג אתמול ובני המשפחה אמרו כי נפגע בראשו מירי חיילי צה"ל.

רופאים מקומיים, קבעו את מותו ובני משפחתו לקחו את הגופה לקבורה. דובר צה"ל, מסר כי נערך תחקיר והוא טרם הושלם. ברצועה נפצעו אתמול 9 תושבים נוספים מקליעי פלסטיק.

11 חודשים לאינתיפאדה

בגדה המערבית היתה אתמול שביתה כללית במלאות 11 חודש להתפרצות האינתיפאדה, זאת על פי קריאת הכרוז ה־28 של המפקדה הלאומית המאוחדת של ההתקוממות, המזוהה עם אש"ף ועם ארגון ההתנגדות האיסלאמי „חמאס".

מקורות ערביים מסרו על פצוע בהתנגשות אלימה בין הצבא לבין מפגינים במחנה הפליטים טול כרם. מקורות צבאיים מסרו על אטימת סמטאות נוספות בעיר טול כרם. סימטאות מהן נזרקו אבנים ובקבוקי תבערה על כלי רכב ועל סיורים של צה"ל.

מבצע גבייה בבתי הבד

מקורות ערביים מסרו כי בכך מגיעות מספר הסימטאות שנאטמו מאז תחילת ההתקוממות בטול־כרם ל־16. מקורות ערביים מסרו כי באזור טול כרם נכנסו אנשי מס הכנסה בליווי כוחות גדולים של צה"ל ל־24 בתי בד, ביצעו חיפושים ובדיקות ואיימו על בעלי בתי־הבד כי יאבדו את פרנסתם אם לא ישלמו את חובותיהם הנעים בין 500־5000 דינר לכל בית בד.

משוריינים בשכם

משכם נמסר כי לראשונה נראו היום בעיר כוחות משוריינים, וכי 3 בתי־ספר נוספים בעיר נתפסו על ידי צה"ל ומשמשים כמחנות צבאיים.

הורסים בתים

המינהל האזרחי הרס אתמול בתים בגדה המערבית בשל בנייה בלתי חוקית. לטענתו, בניינים בתים בכפרים חוסאן, נחלין ובידיה. מקורות ערביים מסרו כי המדובר על כ־20 בתים. מקורות במינהל אשרו הריסת 8 בתים בנפת בית לחם ובתים נוספים באזורים אחרים.

מצב הפצועה קשה

מצבה של מרגרט (מגי) בת ה־52, שנפצעה אתמול מאבן, שהושלכה על המונית שבה נסעה, עדיין מוגדר קשה מאוד. היא מאושפזת בבית החולים בלינסון, בפתח תיקווה. במשך הלילה שעבר, בוצע בה ניתוח ראש דחוף, במצב קשה מאוד. היא שרוייה ללא הכרה ומונשמת.

בתחנת מוניות „אלפיים" בכפר סבא, אותה מנהל יניב רוזנר, בעלה של מגי, קיבלו את הידיעה על פגיעתה בכעס עצור ובמרירות, אך לא בהפתעה.

בשבועות האחרונים רבו המקרים של ידוי אבנים וצינורות ברזל על כלי רכב בין הישובים — כפר סבא, כוכב יאיר, אלפי מנשה וטור נתן. גם במשטרה, אישרו כי הוגשו לאחרונה תלונות רבות של נהגים על רגימת כלי ריכבם.

חוששים לנסוע

בתחנת מוניות „אלפיים" בכפר סבא מספר סדרן העבודה אבי כהן, כי רוב נהגי המוניות, חוששים מאוד מהנסיעות, בין הישובים ומסרבים לקחת נוסעים לישובי השומרון או קלקיליה.

מפ"ם עם „דגל התורה" — בפגישה אמש (צילום: פרטוש)

„דגל התורה" ביקשה לתהות על קנקנן של מפלגות השמאל

גרנות: בנושא גיוס בחורי ישיבות דיברנו דברים קשים

דורית גפן

ראשי תנועת „דגל התורה" יזמו אתמול פגישה עם 3 מפלגות השמאל אשר עשויות להשתתף בקואליציה עם המערך, מרצ־שינוי, רצ ומפ"ם.

לדברי הרב גפני הפגישות נועדו קודם כל להידבר בין „יהודים, אחים", ולא משנים חילוקי הדעות ודווקא עם מפלגות הרחוקות בהשקפת העולם שלהם מדגל התורה. הרב גפני ציין, כי השיחות היו מועילות.

לדבריו תנועתו מתעניינת בנושא פיקוח נפש ומאחר שקיימת גם אפשרות של הרכבת ממשלה בראשות פרס, שבה ישתתפו גם 3 מפלגות אלה היה צורך לבדוק האם קיימת בכלל אפשרות לשיתוף פעולה. הוא ציין, כי הם מצאו אצל 3 המפלגות הבנה בסיסית ואפשרות לחיים משותפים, אם כי אצל כל אחד בצורה אחרת.

גרנות: היכרות חשובה

מזכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות אמר אמש, כי היתה זו פגישת היכרות חשובה. היו דברים שלא היו ידועים להם עלינו ולנו עליהם. הוא ציין, כי השיחה בכללותה היתה לבבית אם כי בנושא אחר היתה קשה, עניין גיוס בחורי ישיבות. אלה שני קווים שאינם נפגשים אמר גרנות, וציין, כי הם רגישים למועקה שלנו בעניין זה, אך הם תמימים באמונתם ואנחנו תמימים באמונתנו. אנחנו לא משלימים עם כך אבל בשביל ממשלה של שלום, שתחדש מהלך של שלום אנחנו אומרים שאת העניין הזה ניתן לדחות עד שיבוא השלום, אמר.

„אני מאמין שאילו כל הבעיה של כינון הקואליציה של המערך היתה בין דגל התורה למפ"ם, אפשר היה להתגבר על כך", אמר גרנות.

הרב גפני אמר בהתייחסו לפגישות שקיימה תנועתו עם 3 מפלגות השמאל, כי הם לא רואים עין בעין עם המערך והשמאל בנושאי החוץ והביטחון ולא תומכים בכל המדיניות של פרס, וכי יתבעו חופש הצבעה בנושאים אלה מכל ממשלה שישבו בה.

יוון הזמינה ערפאת לוועידת שרי השוק

מוטי בסוק

יוון חותרת לשיגור הזמנה אירופית ליאסר ערפאת לוועידת שרי החוץ של מערב אירופה ב־22 לנובמבר 1988. מפגש שרי החוץ המערב אירופאים ייערך מייד לאחר סיום מושב המועצה הלאומית הפלשתינאית (מל"פ) באלג'יר. נראה כי מדינות אירופה אחרות יתנגדו להזמנת ערפאת. אתמול הודיעה ספרד כי בניגוד לפרסומים מסוימים היא לא תכיר במדינה הפלשתינית. פארוק קאדומי, אחד מבכירי אש"ף אמר בטוקיו כי ארגונו איננו סבור כי הכרה בהחלטת החלוקה (181) של האו"ם פרושה הכרה בישראל.

מזכ"ל האיגודים המקצועיים במזרח גרמניה יבקר בישראל

אבשלום קורה

מזכ"ל האיגודים המקצועיים במזרח גרמניה, הארי טייש נענה להזמנתו של מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר לבוא לארץ כאורח ההסתדרות. מועד הביקור יקבע בתאריך אחר.

השניים נפגשו בעצרת, שנערכה אתמול באתר ההנצחה של מחנה הריכוז דכאו במערב גרמניה לציון 50 שנה ל"ליל הבדולח".

ישראל קיסר עומד בראש משלחת של ההסתדרות, שבה נוטלים חלק חברי הוועדה המרכזת ונציגי ארגונים, שלחמו בנאצים. הפגישה בין קיסר לבין טייש התקיימה בתיווכו של יו"ר הפדרציה של האיגודים המקצועיים במערב גרמניה, ארנסט ברייט.

עורבים אלימים תקפו תיירים

זהבה מרום

מספר עוברי אורח נפגעו אתמול קלות ברח' האפרסק ביהוד מעורבים אלימים. שוטר שהוזעק למקום נאלץ לירות ולפצוע את אחד העורבים שהיה אלים במיוחד. אתמול אחר הצהריים תקפה לפתע להקת עורבים קבוצת תיירים שעברו ברח' האפרסק ביהוד. כן נפגעו מספר שכנות שנחלצו לעזור להם. רק לאחר שנפגע אחד העורבים ע"י השוטר הסתלקה הלהקה מן המקום.

לִיודקה ובני משפחתו

משתתפים באבל על מות האח

שמעון קרוגלק ז"ל

ההלוויה תתקיים בקיבוץ עברון

היום, יום ה', א' כסלו, 10.11.88, שעה 15.00

קיבוץ עברון

„השבוע" יופיע ביום חמישי ה־17.11.88

„על המשמר" עתון יומי

המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר (בחופשה)
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833 חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שקידואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR": (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102—121, טל' 233161—3. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

ארה"ב — לאחר הבחירה

מפסידים

קיטי ומייקל דוקאקיס, מיד לאחר שהמועמד הדמוקרטי הודיע לתומכיו על כשלונו (צילום: איי. פי.)

בריה"מ מרוצה: בוש ימשיך את הקשרים ההדוקים בין המעצמות

רויטר, סי"צ

הצמרת הסובייטית הגיבה בחיוב ובקורת רוח על בחירתו של ג'ורג' בוש לנשיא האמריקני הבא, מאחר שהם רואים בו את ממשיך דרכו של רייגן ביחסי החוץ ובקשרים בין שתי המעצמות.

במסיבת עיתונאים אתמול הכריז דובר של משרד החוץ הסובייטי, ואדים פרפיליוב, "בריה"מ רשמה בקורת רוח כי הבוחרים האמריקאים הצביעו בעד המשך המו"מ האמריקני־סובייטי על פירוק הנשק והידוק הקשרים הדו צדדיים בתחומים שונים".

פרפיליוב אמר, כי הפיסגה הקרובה בין בוש וגורבאצ'וב תהיה "תופעה נורמלית... אנו נשתף פעולה עם מימשל זה". בחוגים סובייטיים יודעי דבר אומרים, כי גורבאצ'וב היה רוצה שהפגישה שהציע בוש בין המנהיגים תתקיים עוד לפני השבעתו של בוש ב־20 בינואר, קרוב לוודאי בדצמבר.

"בריה"מ יוצאת מתוך הנחה, שהדו־שיח בין שתי המדינות יימשך, ושגם הממשל החדש לטובת פירוק הנשק הגרעיני ושלום העולם", ציין רדיו מוסקווה בדברי פרשנות על בחירתו של בוש.

הכרזתו של בוש במסע הבחירות, כי יוותר לקיום ועידת פיסגה מוקדם ככל האפשר עם המנהיג הסובייטי גורבאצ'וב, הוכיחה כי "קיימת שאיפה בוושינגטון להידוק נוסף של היחסים עם בריה"מ", נאמר בתגובת סוכנות טאס.

בוריס פיארישב, פקיד בכיר במשרד החוץ, אמר כי אפילו באותם נושאים שבהם קיימת מחלוקת בין שתי המדינות, "בחירתו של בוש מתאימה לנו, מאחר שאנו מכירים את המדיניות הרפובליקנית ולמה אנו יכולים לצפות".

פרשן "פראוודה", ו. אובצ'יניקוב, הביע דיעה שונה באומרו, כי בריה"מ היתה יכולה לעבוד בצורה נאותה הן עם בוש והן עם דוקאקיס.

"כבר מן ההתחלה לא היתה לנו העדפה. אולם כיוון שנבחר בוש, אנו מקווים כי יש יותר סיכויים להמשכיות במדיניות החוץ, לרבות להמשך היחסים בין בריה"מ וארה"ב", הוא אמר לכתב רויטר.

"בוש היה סגן נשיא בממשל, שתרם רבות לדו־שיח הפוליטי עם בריה"מ, לרבות בדרג הגבוה ביותר. העובדה שבוש היה חלק מן הדו־שיח הסובייטי־אמריקני ב־32 השנים שעברו תיצור, כך אנו מקווים, תנאים נאותים לפגישות בעתיד, לרבות ועידות פיסגה", ציין הפרשן הסובייטי.

רוב יהודי ארה"ב הצביעו בעד דוקאקיס — חוץ מהאורתודוכסים

סט"א

כמו בבחירות בשנים עברו, הצביעו רוב היהודים בעד המפלגה הדמוקרטית, ביחס של יותר מ־2:1.

רשת הטלוויזיה איי.בי.סי. מסרה, כי בסקר שערכה אצל בוחרים שיצאו מתחנות הקלפי, העדיפו היהודים את דוקאקיס על פני בוש בשיעור של 67 אחוז לעומת 32. "וושינגטון פוסט" מסר, כי לפי אומדן הצביעו 7 מתוך 10 יהודים בעד דוקאקיס. בוש גם לא זכה כמעט לתמיכה בקרב נשים יהודיות.

אולם, מכון הסקר "מארקט אופיניון" מדטרויט מסר, כי 75 אחוז מבין היהודים האורתודוכסים תמכו בבוש.

המתאם של מערכת הבחירות של בוש בקרב היהודים, מארק ניומן, אמר "אנו מרוצים מאד ממספרים אלה. היה עלינו להתגבר על מיכשולים עצומים, כשהעיקרי ביניהם העובדה שרוב היהודים הם דמוקרטים". במטה של בוש ביוסטון אמר ג'ק סטיין, יו"ר לשעבר של ועידת נשיאי הארגונים היהודיים הגדולים, כי בקרב הרפובליקנים היהודיים רווחת תחושה של שביעות רצון מהתוצאות של מערכה ממושכת וקשה.

יהודי אורתודוכסי ראשון בסנאט

סט"א

עם בחירתם של שלושה יהודים חדשים, ובחירתם־מחדש של 28 יהודים, יהיה בבית הנבחרים האמריקני מספר שיא של 31 צירים יהודיים. השיא הקודם היה 30 צירים יהודיים.

במירוצים לסנאט, היתה ההפתעה הגדולה ביותר נצחונו של התובע הכללי של קונטיקאט, ג'וזף ליברמן, יהודי אורתודוכסי, על הסנטור לוואל וייקר, ברוב קטן של 6000 קולות. וייקר עדיין לא הודה בתבוסה, עד לאחר ספירה חוזרת של הקולות. ליברמן נחשב ליהודי האורתודוכסי הראשון שנבחר לסנאט.

עם הבחירות נדחו כמה הצעות אנטי ישראליות

סט"א

הבוחרים בקליפורניה ובמסצ'וסטס דחו, בשולי הבחירות לנשיאות, שלוש הצעות אנטי־ישראליות שקראו להקמת מדינה פלשתינית, ומתחו ביקורת על מדיניות ישראל בשטחים.

אולם בקיימברידג' שבמסצ'וסטס אושרה ביום שלישי הצעה אנטי־ישראלית חריפה.

ההצעה בקיימברידג', קראה לקיצוץ בסיוע האמריקאי לישראל בסכום השווה להוצאות של ישראל בשטחים הכבושים ואושרה ברוב קטן, ב־22,931 קולות נגד 20,113.

החלטה זו גם קוראת לחבר ביה"נ המקומי להצביע בעד החלטה להשגת שלום במזה"ת על ידי דרישה מישראל לחדול מפגיעות בזכויות הפלשתינים והפסקת הכיבוש בעזה ובגדה המערבית.

הצעה דומה בניוטון, פרבר אחר של בוסטון, נדחתה ברוב גדול. הצעה זו קראה לממשלת ארה"ב לתמוך בהגדרה עצמית לפלשתינים ולהקמת מדינה פלשתינית ליד ישראל.

הסגן הראשון שנבחר לנשיא אחרי 150 שנה

סי"צ

מועמד המפלגה הרפובליקנית ג'ורג' בוש הוא סגן הנשיא הראשון של ארה"ב שהצליח להבחר לתפקיד נשיא, מאז בחירתו של הדמוקרט מרטין ואן בורן ב־1836.

ואן בורן כיהן כנשיא קדנציה אחת בלבד, מ־1837 עד 1841. הוא היה סגן נשיא בתקופת נשיאותו של אנדרו ג'קסון.

הדולר ירד למרות הניצחון של בוש

רויטר

שער הדולר ירד היום באירופה על אף נצחונו של ג'ורג' בוש בבחירות בארה"ב. הדולר התייצב מסביב ל־1.7750 מארקים מערב גרמניים ו־124.75 ין בלונדון, לאחר ירידה חדה לעומת שערי הנעילה של יום ג' — 1.7890 מארקים ו־125.63 ין.

כמה סוחרים במטבע וניירות ערך המתינו לתוצאות הבחירות בארה"ב כל שעות הלילה, כדי שיוכלו לקבל החלטות מהירות אם יתברר, שבניגוד לציפיות ניצח הדמוקרט מייקל דוקאקיס, ניצחון שלדעת אנשי הבורסה היה גורם עצבנות רבה בשוקים הפיננסיים.

טהרן: לא חשוב מי נבחר — הוא נגדנו

רויטר

פרשן רדיו איראן הגיב אתמול על בחירתו של בוש לנשיא ארה"ב באומרו, כי מדינות העולם השלישי אינן רואות הבדל בין הרפובליקנים והדמוקרטים בארה"ב.

הפרשן טען כי "ארה"ב נשלטת על ידי מיעוט של עשירים". "השנים האחרונות הוכיחו, כי גם אם הנשיא האמריקני יהיה דמוקרטי או רפובליקני, השליטים האמיתיים של המדינה נקטו תמיד בדרך של דיכוי מדינות העולם השלישי", נאמר בדברי פרשנות ברדיו טהראן. "שתי המפלגות מאוחדות בשאיפה לחיזוק השליטה האמריקנית בעולם, והמדיניות של שתיהן היא אחת בעיני העולם השלישי", נטען בשידור.

רוב מדינות העולם צופות המשך המדיניות הקיימת

רויטר

בעלות בריתה של ארה"ב במערב אירופה ובאסיה קידמו בברכה את נצחונו של בוש, וכן גם מדינות דרום אמריקה. גם ניקרגואה וגם דרום אפריקה מצאו סיבה כלשהי לאופטימיות בתוצאות, מנקודות השקפה שונות, כמובן.

בעולם כולו רווחה הדעה כי נצחונו של בוש הוא חיובי מאחר ויש לראות בו המשך המדיניות האמריקנית הקיימת, במיוחד במו"מ על פירוק הנשק עם מוסקווה.

המנהיג הסיני דנג קסיאו פינג כינה את בוש "ידיד ותיק", ודובר משרד החוץ הביע תקווה שיחסי סין־ארה"ב ימשיכו להתפתח בידידות ובהתמדה.

ראשי עולם העסקים היפאני, אשר העודף העצום שלהם בסחר עם ארה"ב עשוי לעורר חיכוכים עם הממשל החדש, הביעו אכזבה על שבמסע הבחירות כמעט ולא היתה התייחסות לגרעון הגדול במאזן המסחרי האמריקני ובתקציב האמריקני.

מצרים הביעה תקווה כי בוש יעניק תנופה חדשה ונמרצת למאמצי השלום באזור.

בלבנון קרא ראש הממשלה המוסלמי, סלים אלחוס, לבוש ללחוץ על ישראל כי תיסוג מהטריטוריה הלבנונית.

שר החוץ של דרום אפריקה, פיק בותה, שיבח את נצחונו של בוש, אך אמר כי הקונגרס הנשלט על ידי הדמוקרטים עלול ללחוץ עליו כי יחמיר את הסנקציות נגד ארצו. הארכיבישוף דסמונד טוטו, מנהיג התנועה נגד האפרטהייד, אמר כי רוב השחורים בדרום אפריקה היו מעדיפים נצחון של דוקאקיס.

בניקרגואה מתח הנשיא דניאל אורטגה ביקורת על תמיכת בוש במורדי הקונטרס הלוחמים להפלתו, אך הוסיף: "איננו סבורים כי הוא יפול לתוך מלכודת הטפשות של חזרה על מדיניות שנוסתה ונכשלה". לעומתו הכריז מנהיג הקונטראס, אדולפו קאלרו, כי בחירתו של בוש תחזק את סיכוי המורדים להשיג תמיכה צבאית אמריקנית חדשה.

הליגה הערבית ואש"ף מקווים שבוש יסייע להסדר

סי"צ, רויטר

מזכיר הליגה הערבית, שאדלי קלייבי, קידם בברכה את נצחון ג'ורג' בוש בבחירות לנשיאות בארה"ב והביע תקווה כי הנשיא החדש יגלה ענין במזה"ת מיד לכשיתחיל במילוי תפקידו.

"בחירתו של בוש היא אירוע חיובי, מאחר והנשיא החדש ידוע כבעל נסיון רב בזירה הבינלאומית, בגישתו הריאליסטית ובדאגה המתמדת שהוא מגלה למציאת ידידים חדשים לארצו", אמר קלייבי בדברי תגובתו.

"תקוותי היא, שמיד לאחר השבעתו הוא יגלה עניין בפתרון בעיות המזה"ת", הוא הוסיף.

דובר אש"ף בתוניס אמר, כי "העם הפלשתיני מקווה שבוש יפעיל את השפעתו כדי לשים קץ להחזקת השטחים הערבים על ידי ישראל".

תאצ'ר קמה מוקדם בבוקר לברך את בוש על נצחונו

דפנה ורדי (בריטניה)

ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, קיימה אתמול מסיבת עיתונאים מאולתרת על מדרגות ביתה שברחוב דאונינג 10, כדי לברך את ג'ורג' בוש על בחירתו לתפקיד הנשיא ה־41 של ארצות הברית.

"אני רוצה לברך אותו על נצחון גדול ומסע בחירות טוב. אני צופה שהיחסים המיוחדים בינינו לבין ארצות הברית, כפי שבאו לידי ביטוי בשמונה שנותיו של רונלד רייגן בבית הלבן — יימשכו", אמרה תאצ'ר.

כשעה שש בבוקר כבר טילפנה תאצ'ר לבוש. היא אף לא טרחה לשלוח כלל ניחומים למייקל דוקאקיס. בשבוע הבא תפגוש ראש ממשלת בריטניה את הנשיא הנבחר בוושינגטון, לשם הוזמנה כדי ליטול חלק במסיבת הסיום לרייגן.

ומנצחים...

משפחת בוש מחייכת עם הנצחון: רעייתו ברברה והנכדים ברברה וג'ינה (צילום: איי. פי.)

המשכים

המטוטלת של ש"ס

(סוף מעמוד ראשון)

נבואות שחורות על תגובה, העלולה להתפתח אצל מצביעי התנועה, אם הרב יחליט ללכת עם המערך.

השר פרץ הוסיף אתמול בתום הפגישה עם ראשי הליכוד, כי המערך אומנם נדיב יותר, אך יש עניין של דרך ובוחרים שחייבים לקחת בחשבון.

הרב דרעי אמר שהפגישה אתמול עם הליכוד היתה טובה באמת ויש פתח של שותפות. נודע, כי במסגרת ההבנה בין הליכוד לש"ס סוכם, כי השר פרץ ימונה לסגן ראש הממשלה ושר הפנים, אריה דרעי יהיה שר השיכון ולמפלגה יימסרו עוד שני סגני שרים.

חבר הכנסת רפאל פנחסי, עזב את לישכת שמיר לפני הישיבה עם ראש הממשלה, בגלל אכזבתו שש"ס לא תבעו תפקיד של שר גם עבורו. ש"ס תבעה מהליכוד התחייבות בכתב עד יום שישי ללוח זמנים ברור להעברת חוק ההמרה בכנסת. כמו כן, הם תבעו התחייבות בעניין קידום חוק ההסמכה.

עוד מבקשת ש"ס להבטיח שיוויון מוחלט לחינוך הדתי ולחינוך העצמאי־חרדי. עוד דורשים אנשי ש"ס מינוי חבר מטעמם בוועד המנהל של רשות השידור, נציג במינהל מקרקעי ישראל ומינוי דיפלומטים מטעמם.

השר פרץ, אמר, כי ההבנה המסתמנת עם הליכוד אינה כוללת את דגל התורה. השרים לוי ושרון, מתחרים ביניהם על שיכנוע אנשי ש"ס להצטרף לקואליציה בראשותם.

השר לוי, שמחה על צעירו העצמאיים של שרון במיפגשיו עם אנשי ש"ס, נקט שלשום ואתמול צעדים רומים. לוי נועד עם הראשון לציון, הרב עובדיה יוסף ועם אריה דרעי.

השר שרון, נאבק במקביל גם על קבלת תיק הביטחון, תיק שעליו נאבק גם הפרופסור משה ארנס. השר לוי עומד על תביעתו לקבל את תיק החוץ.

מהליכוד למערך

מלישכת שמיר יצאו אנשי ש"ס לפגישה עם צוות המו"מ של מפלגת העבודה. בפגישה לא עסקו בפרטים לאחר שאנשי ש"ס הבהירו, כי במידה ודרישותיהם מהליכוד ייענו הם יצטרפו לקואליציה בראשות שמיר.

חבר הכנסת רפי אדרי אמר, בצאתו מהפגישה, כי אף שאינו אופטימי אינו פסימי. הוא הביע בטחונו שנימוקי העבודה, מדוע חשוב ללכת עימה, מצאו אוזן קשבת בש"ס.

על פי המהלכים האחרונים נראה, שהרב שך איבד את השפעתו על סיעת ש"ס, וכי כל הקלפים מצויים בידי הרב עובדיה יוסף הנוטה בשלב זה לליכוד.

אגודה עושים צרות

משהתברר, כי בש"ס נוטים לקואליציה עם הליכוד גברו הסיכויים ששוב ייטרפו קלפי הליכוד והפעם בידי אגודת ישראל. נוכח המתיחות בין הרב שך לבין הרבי מלובביץ, ולנוכח העובדה שש"ס מקורבים לרב שך, האגודה תצטרף לממשלה בראשות הליכוד רק בלית ברירה.

יתכן מצב שבו תודיע לנשיא על נטראליות ותחסום את הרוב של יצחק שמיר. נודע, כי הרבי מלובביץ התיר לאגודת ישראל, לוותר למפלגת העבודה בתחום המדיני תמורת חוק מי יהודי.

במפלגת העבודה, הציעו, לאגודת ישראל, שהמפלגה תתיר חופש הצבעה לחבריה ובכך יווצר רוב להעברת החוק השנוי במחלוקת, וזאת בלי שהמפלגה התחייבה לכך מראש.

מיד אחרי צאתם של אנשי ש"ס מלישכת השר פרס, ניכנס הח"כ אברהם ורדיגר. הוא הסתודד ארוכות בחצר משרד החוץ עם השר משה שחל. חבר הכנסת ורדיגר טען, כי מדובר בביקור פרטי אצל פרס, אך העיתוי יוצר תמיהות, לגבי המהות האמיתית שלו.

קבוצת אנשי "המורה אל השלום" ופעילי שכונות בירושלים, קראו אתמול, למנהיג ש"ס לתת יד לקואליציה עם מפלגות התומכות בפשרה ובשלום.

בוש מינה את בייקר

(סוף מעמוד ראשון)

מעולם לא התבטא

לפני כן כיהן כראש צוות הבית הלבן של רייגן.

הוא לא עסק בענייני חוץ ולא התבטא בהם ואין לו כל רקע ישראלי. הוא מעולם לא ביקר בישראל, אך הבטיח באחרונה לשגריר ישראל בארה"ב משה ארד, בפגישתם בוועידה הרפובליקנית בניו אורלינס, כי יבקר בישראל אחרי הבחירות.

מזכיר חזק

בתפקידו כשר האוצר טיפל בייקר במיחזור החוב של ישראל וגילה הבנה לצרכיה הכלכליים. הוא רואה עצמו כידיד ישראל ומגיחים כי ימשיך לטפח את הידידות המסורתית בין שתי המדינות. מעריכים, כי יהיה מזכיר מדינה חזק, שיגלה עניין גם — לאור היכרותו את המימשל וניסיון העבר שלו — במועצה לבטחון לאומי ובמוסדות כלכליים כמו אגף התקציבים.

בוש חייב לו

לבייקר תהיה השפעה רבה על בוש, הן בתוקף אישיותו והן בגלל החוב שבוש חב לו. כשבייקר נטל לידיו את ניהול מסע הבחירות של בוש, פיגר בוש אחרי דוקאקיס ב־17 נקודות. רבים נוטים לייחס לבייקר את הצלחת בוש.

מינויים נוספים

בוש הודיע אתמול על שורה של מינויים נוספים. רוברט טיטר וקרייג פולר, שניים מראשי מטה, יכהנו ביחד כיושב־ראש צוות המעבר של מימשלו. קודר לשעבר ומזכיר הצי צ'ייס אונטרמייר יהיה מנהל הצוות בתקופת המעבר ואחריה. יועצת העתונות של מטה בוש שילה טייט תהיה יועצת העתונות בתקופת המעבר.

טאואר — שר־הגנה

משערים, כי סנטור ג'ון טאואר, שהיה יו"ר הוועדה לבדיקת פרשת איראן־קונטרה, ימונה לשר ההגנה. אולם לתפקיד זה הוזכר גם שמו של התעשיין פול או'ניל מחברת "האלומיניום של אמריקה", ושמו של ברנט סקאוקרופט, שכיהן אחרי הנרי קיסינג'ר כראש המועצה לבטחון לאומי.

שמו של סקאוקרופט מוזכר גם כמיועד בשניה לתפקיד ראש המועצה לבטחון לאומי. כסגן ראש המועצה מוזכר דניס רוס, בעבר מומחה במועצה לבטחון לאומי ויועצו של בוש למדיניות חוץ במערכת הבחירות. רוס נמנה עם ידידי ישראל בצוות של בוש.

מברקי ברכה

רה"מ שמיר ושר החוץ פרס שיגרו אתמול מברקי ברכה לג'ורג בוש, עם היבחרו לנשיא 41 של ארה"ב. מקורות מדיניים בירושלים ציינו אתמול כי לשר החוץ הבא של ארה"ב ג'יימס בייקר אין כלל רקורד מזרח תיכוני.

דובר משרד החוץ בירושלים ד"ר אלון ליאל ציין אתמול כי ישראל לא הופתעה מההודעה כי ג'יימס בייקר, יהיה שר־החוץ הבא של ארה"ב. מועמדותו לתפקיד הועלתה כבר בזמן מערכת הבחירות בארה"ב. ישראל מאמינה כי הצוות בוש־בייקר יפעל להמשך שיתוף הפעולה המלא אתנו.

אתמול נעשתה בדיקה סביב לרקורד המזרח תיכוני של ביקר, והתברר כי הוא לא התבטא בנושא הזה. צויין כי למרות שמילא תפקידי מפתח בממשל רייגן, ב־8 השנים האחרונות התבטא בייקר מעט מאוד בנושאי חוץ.

רבין: ימשיך בקו

"הממשל החדש בראשותו של נשיא ארה"ב ג'ורג בוש ימשיך בקו בו החל ממשל רייגן ביחסו לישראל". כך טען שר הבטחון יצחק רבין שאמר כי בשיחה שהיתה לו בתחילת יוני האחרון עם הנשיא הנבחר ג'ורג' בוש הביע בוש באוזניו את המשאלה להמשך קיום הקשרים הצבאיים אסטרטגיים בין ישראל לארה"ב ואף הביע את דעתו כי יש להמשיך ולחזק קשרים אלה. לדבריו ג'ורג' בוש ביקר בארץ לפני כשנה וסייר את מערכות שיתוף

לאחר שבדק לפני כמה חודשים את הפיצויים והפנסיה של מנכ"ל "טפחות" לשעבר

בנק ישראל העביר למשטרה ממצאי חקירה על משה מן

אורי נחשון

בנק ישראל העביר למשטרה עוד במאי 88 ממצאי חקירה בפרשת ההטבות שקיבל משה מן בעת שכיהן כמנכ"ל בנק טפחות, כולל ממצאים על האופן שבו רכש מן מהבנק וילה במחיר סמלי של 80 ש"ח.

נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו, אישר אתמול בישיבת ועדת הכספים של הכנסת, כי הממצאים שהתגלו בבנק ישראל הצדיקו את העברתם לטיפול המשטרה ואמר, כי לנוכח טיפולה, בנק ישראל מנוע עתה מהתייחסות לנושא. בנק ישראל ברק את הנושא לאחר שנדרש לבחון את גובה הפיצויים והפנסיה של מן.

בתגובה לדבריו של הנגיד בוועדה שאל ח"כ יאיר צבן אם למפקח על הבנקים יש מנגנון, שיבטיח מניעת תופעות כאלה ולא גילויין לאחר שנים רבות. "אולי אחת המסקנות מהפרשה היא, שאם הבנקים למשכנתאות יכולים לשלם הטבות כאלה למנהליהם, מוטב שבמקום זאת הם ישפרו את תנאי המשכנתאות לזוגות הצעירים", אמר צבן.

גורמים המקורבים לפרשה העריכו אתמול, כי ספק אם בעניין רכישת הווילה יימצאו ממצאים פליליים. מדובר בפרשה שהחלה לפני כ־20 שנה, כאשר מן רכש מגרש בשכונת טלביה בירושלים והחל לבנות עליו וילה בת 7 חדרים. על־פי הסדר שנעשה אז, סוכם כי בנק טפחות יבנה את הווילה, ולמן ניתנה אופציה לרכוש אותה בעתיד ללא הצמדה. מן מימש את האופציה לפני כ־3 שנים ונראה כי העסקה בוצעה במחיר שהיה לא צמוד, ולכן הסתכם בסכום של כמה עשרות שקלים. בתגובה אמר מן, כי בכל פעם שרוצים להכפיש את שמו, מעלים את עניין הווילה. הוא מסרב לחשוף את פרטי העיסקה ואומר כי שילם לבנק על־פי מה שהוסכם בין הצדדים.

כמו יפת?

מאז פרישתו של משה מן מניהול בנק טפחות, בתחילת השנה, ממשיכה לרחף השאלה מה היו מניעי פרישתו. שאלה דומה נשאלה כשנה קודם לכן, כאשר פרש מן בתחילת 87 מניהול חברת האם, בנק המזרחי, לאחר כחצי שנה בלבד בתפקיד. ההסבר שנתן אז היה: אני עייף מהנסיעות היום־יומיות ירושלים־תל אביב. לאור סימני השאלה הרבים שהותיר אחריו מן, אין זה פלא שהוא חוזר מדי פעם לכותרות כמין מהדורה מחודשת־מיושנת של ארנסט יפת, וקווי הדמיון בין השניים מתרבים והולכים.

גורמים בנקאיים אומרים, כי גם בפרשה זו, כמו בבנק לאומי, היתה ככל הנראה הזנחה ארוכת שנים של הפיקוח על הבנקים, שאיפשרה למן לצבור עוצמה ולהגיע לרמות שכר גבוהות ביותר. הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל החל להתעורר כאשר התפוצצה פרשת הפנסיה של יפת וספיחיה — פרשת החוזים האישיים של בכירי בנק לאומי. משה מן נדרש, בעקבות הגילויים האלה, להתאים את רמת שכרו לעידן פוסט־יפת, אך התקשה לרדת מגבהים של משכורת חודשית של למעלה מ־30 אלף ש"ח.

לדעת גורמים בנקאיים המקורבים לפרשה, עשה מן חשבון פשוט: קיצוץ דרסטי בשכרו שנים מספר לפני צאתו לגמלאות עלול היה לפגוע אנושות בפנסיה שלו, ואילו פרישה מוקדמת עם משכורת גבוהה תותיר לו פנסיה יותר ממכובדת.

הרמטכ"ל מתנגד להסרת מגבלות החוק על צה"ל בשטחים:

"האינתיפאדה תדעך כשיתחיל תהליך מדיני בהסכמת ישראל"

אורי הורוביץ

הרמטכ"ל דן שומרון אמר אתמול, שאין הוא מאמין שמהלך צבאי חד־משמעי יוכל לחסל את האינתיפאדה. רק פתרון מדיני יביא לדעיכתה. לדברי הרמטכ"ל, אם יראו בשטחים שמתחיל תהליך מדיני בהסכמתה של ישראל, תדעך האינתיפאדה, אף שתמיד יהיו באלה שימשיכו לפעול נגדנו או נגד אש"ף.

אולם בקטע אחר בדבריו אמר הרמטכ"ל, כי סביר להניח שגם אם לא יהיה תהליך מדיני באזורנו, תדעך ההתקוממות, כי הציבור בשטחים יתייאש ממאבק חסר תוצאות.

בהרצאה במרכז דיין באוניברסיטת ת"א אמר הרמטכ"ל, שלאחר 11 חודשי אינתיפאדה הושגו המשימות העיקריות שנטל עליו הצבא, בלי לעבור על החוק. החוק, לדבריו, אינו מושג טכני גרידא אלא קוד מוסרי של מדינה. קיום החוק הינו קשה בתנאים הקשים השוררים בשטחים, וצה"ל משתדל לקיים את הנוסחה של קיום המשימות עפ"י החוק.

מתנגד לכוח מסיבי

הביקורת על שלא מחסלים את האינתיפאדה תוך שבוע שבועיים, או מדוע יש תריגות של אנשי צבא, משקפת, לדעת רא"ל שומרון, את בעיות היסוד שניצבות בפני צבאות של מדינות מתקדמות, ועדיין לא נמצא פתרון לדילמה. בדרך כלל, במדינות ש"גלשו" מהחוק, גרם הדבר להתפרקות המסגרת הצבאית. כדוגמא של שימוש מסיבי בכוח לדיכוי התקוממות, הביא הרמטכ"ל את השיטה האלג'ירית, שם הרגו אנשים ברחוב ללא הבחנה, ולבסוף נאלץ השלטון להכנע ולהכריז על משאל עם. לפיכך טוען הרמטכ"ל ששינוי החוק, היינו פתוח מגבלות על צה"ל, עלול להביא לתוצאה הפוכה. הרמטכ"ל מתנגד גם לשיטת הגרוש ההמוני ודוגל בשיטה זו רק במקרים מיוחדים.

פרשת דרכים

לדעת רא"ל שומרון, בימים אלה ניצבת האינתיפאדה לפני פרשת דרכים. היא לא יכולה להמשך ללא הישגים מדיניים ומבלי שהתושבים יראו אור בקצה המנהרה. התושבים מצפים לראות הישגים מדיניים תמורת הסבל שסבלו. החלטות שיתקבלו באש"ף בלי שהשטחים יתמכו בהן — אין להן ערך.

הרמטכ"ל לא מאמין, שאש"ף יקבל החלטה מרחיקת לכת בכינוס המועצה הלאומית הפלשתינית. הוא מעריך, שערפאת נדרש למנהיגות אמת ולהראות שהוא מסוגל להעביר החלטות קשות, אפילו במחיר פרוק אחדות הארגון, והרמטכ"ל אינו בטוח שערפאת מסוגל לכך. נראה, שבמועצה הלאומית הפלשתינית ידברו גם על החלטת האו"ם 181, ממנה יוצאו את החלק המשפטי־מדיני, וכבר בכר ישמרו את עקרון האמנה הפלשתינית. הרמטכ"ל מטיל ספק אם החלטה שכזו תניע את התהליך המדיני.

בתשובה לשאלות מהקהל אמר הרמטכ"ל, שבשלב זה לא הבחינו בצה"ל במנהיגות חליפית בשטחים.

החיים כרגיל

הרמטכ"ל טוען, שגם אם לא ניתן למנוע התנכלות מדי פעם לכלי רכב אזרחיים, נעים בכל יום בשטחים כ־530 אוטובוסים, ולמרות ההתנכלויות החיים, ככלל, מתנהלים בצורה נורמלית.

הרמטכ"ל בהרצאה אתמול באוניברסיטת ת"א (צילום: אילן אוסנדרייבר)

מחקר: אם תשונה שיטת הבחירות "ישמר כוחן של המפלגות הדתיות"

עתים

שינוי שיטת הבחירות לא יפחית מכוחן של המפלגות הדתיות. מחקר חדש של מכון ירושלים לחקר ישראל, שחובר ע"י ד"ר אברהם דיסקין וד"ר חנה דיסקין קובע, כי ההצעות הנדונות כיום בישראל לשינוי שיטת הבחירות — ולמעשה כל שיטה מן השיטות הדמוקרטיות המקובלות בעולם — לא יקטינו את עוצמתן של המפלגות הקטנות או את יכולת המיקוח שלהן, בשותפות קואליציוניות בכוח.

אם תתקבל שיטת בחירות המקפחת את ייצוגן היחסי של מפלגות קטנות, עשויות המפלגות הדתיות ליצור חזית אחת ולהעשות למפלגה ציר, אשר תכריע איזו משתי המפלגות הגדולות תשתתף בקואליציה. מהמפלגות הגדולות תינטל כל יכולת של תמרון. כזכור, למרות הפסדים אלקטורליים כבדים של מפלגות דתיות ב־1981, אי אפשר היה להרכיב קואליציה בלעדיהן וכוחן גבר.

לעומת זאת, ב־1973 כשהמפלגות הדתיות היו בשיא כוחן, הצליח המערך להקים קואליציה בלעדיהן, נאמר במחקר.

המחקר גם מציין, שההצעות לשינוי שיטת הבחירות, הנדונות כיום בישראל, אינן מבטיחות בחירות אישיות, אין בהן כדי להגדיל את השפעת הבוחר על הדירוג ועל האיזון של רשימות מועמדים אזוריות שיוכנו ע"י המפלגות.

הלמוט קוהל: אנו מתביישים במעשינו לפני חמישים שנה

קריאות בוז ליוו את נאומו של קאנצלר מערב גרמניה בנאומו בעצרת המרכזית אתמול בפרנקפורט ● מזרח גרמניה ציינה את הארוע במושב מיוחד של הפרלמנט ובהענקת אותות ליהודים ● ואלדהיים: אסור להשתיק את מעורבותה של אוסטריה בהשמדת יהודים במלחה"ע השניה

מנהיג הקהילה היהודית במערב גרמניה היינץ גלינסקי מנהיג הקהילה במזרח גרמניה והקנצלר לשעבר ווילי ברנדט מניחים זר לציון ליל הבדולח בטקס במערב ברלין (תצלום: אי.פי)

ודינה חילו, רויטר

פרנקפורט.- "מי שמתכחש לעבר מתכחש גם לעתיד" — אמר יו"ר הקהילה היהודית במערב גרמניה, היינס גלינסקי בעצרת זיכרון ממלכתית בפרנקפורט, במלאת חמישים שנה ל"ליל הבדולח".

בעצרת, השתתפו הנשיא, ריכארד פון וייצקר, הקאנצלר הלמוט קול, ולראשונה גם נציג ממלכתי מזרח גרמניה.

עצרות זיכרון בכל רחבי מערב גרמניה, אם בבתי הכנסת, או בכנסיות ביומיים האחרונים, היו מרכז השידורים הממלכתיים בטלוויזיה הגרמנית.

הנושא, הועלה מידי שעה במהדורות החדשות. הוקרנו סרטים דוקומנטריים ואף נערכו דיונים בנושא.

דומה שרק בחירתו של ג'ורג' בוש לנשיא ארצות הברית, דחק במעט את ארועי יום השנה החמישים לליל הבדולח מהכותרות הראשיות.

היום, תנך הקאנצלר הלמוט קול, את המוזיאון היהודי בפרנקפורט. המוזיאון מנציח את המוזיאון המקורי בעיר, שנהרס בליל הבדולח.

במוזיאון מוצגות עתה שלוש תערוכות, המתעדות באמצעות מסמכים, סרטים, ציורים ומוצגים אמנותיים אחרים את חיי הקהילה היהודית בפרנקפורט משנת 1200 עד 1945.

הקהילה היהודית, ועיריית פרנקפורט, משקמות בימים אלה, את הרובע היהודי העתיק, שהוכחר בליל הבדולח.

העירייה עורכת בימים אלו, תחרות רבת משתתפים, שבה משתתפים מאות אומנים. עליהם להגיש בימים הקרובים את מיפרטיהם לשיקום הרובע היהודי.

ואלדהיים: אסור להשתיק העבר

נשיא אוסטריה קורט ואלדהיים, אמר אתמול, כי אסור להשתיק את המעורבות האוסטרית בהשמדת היהודים.

ואלדהיים אמר, כי יובל "ליל הבדולח" הוא תזכורת לאוסטרים להתנגד לשנאה גזעית. 42 בתי כנסת בוינה הוצתו ב"ליל הבדולח" בנובמבר 1938.

פאול גרוס, נשיא הקהילה היהודית אמר, כי האנטישמיות באוסטריה גברה בשנתיים האחרונות.

מזרח גרמניה ציינה ביום שלישי 50 שנה ל"ליל הבדולח" במושב מיוחד של הפרלמנט והענקת מדליות ליהודים זרים ומזרח גרמניים.

מנהיג מזרח גרמניה, אריך הוניקר, העניק מדליות לזיגמונד רוטשטיין ולהיינס גלינסקי, מנהיגי יהודי מזרח ומערב גרמניה, ול־18 אחרים, בהם נשיא הכבוד של הקונגרס היהודי העולמי.

יהודים מישראל, ארה"ב ומדינות אחרות צפו במושב המיוחד של הפרלמנט. כנרים ניגנו מוסיקה קלאסית ו־500 חברי הפרלמנט ניצבו דום משך דקה.

בכינוס "הנפש אחרי השואה" שערכה אתמול תנועת לפיד היא החליטה לקרוא לממשלת ישראל להקים רשות ממלכתית שתטפל בבעיותיהם המיוחדות של ניצולי השואה ושל בני משפחותיהם.

אריה ברנע יו"ד התנועה אמר: "לא רק את השואה אסור לנו לשכוח, אלא גם ואולי בעיקר את הניצולים."

ערפאת ביקש אשרה לארה"ב להכריז באו"ם על הקמת מדינה פלשתינית

אורי הורוביץ, דפנה ורדי, רויטר, סי"צ

מנהיג אש"ף יאסר ערפאת ביקש אשרה לארה"ב כדי להשתתף במושב הנוכחי של עצרת האו"ם. מזכיר האו"ם העביר את הבקשה לארה"ב לטיפולה. מוריס אייברהם קראו לממשל שלא לאשר לערפאת להיכנס לתחומי ארה"ב. השר שולץ הבטיח לבדוק את הנושא.

גם 51 סנאטורים קראו לשר שולץ לא להניק אשרה לערפאת. מנהיג אש"ף מתכוון להצהיר במושב העצרת בסוף החודש על הקמתה של מדינה פלשתינית עצמאית.

התמיכה הנרחבת במפלגות הדתיות בבחירות בישראל מוכיחה שהישראלים מתעלמים מהמציאות וכונים לעצמם גטו חדש — אמר אתמול יאסר ערפאת. במפגש עם עיתונאים בטוניס אמר ערפאת, כי ההתקוממות בשטחים הכבושים תרמה לאנדרלמוסיה האלקטורלית, מאחר שהישראלים ניצבו לפני עובדות שרצונם להתעלם מהן.

"זה לא יאמן. הם מדברים על ממשלה חילונית בישראל, על גן העדן שלהם. הם אומרים שהם רוצים להימלט מהגטאות, והם יוצרים גטו חדש לעצמם", אמר.

עוד אמר ערפאת, כי לדעתו מתקרבת התנועה הפלשתינית במהירות להשגת מטרתה, הקמת מדינה עצמאית.

המועצה הלאומית הפלשתינית אמורה להכריז על מדינה פלשתינית עצמאית בלי לקבוע את גבולותיה. היא תעניק להנהגת אש"ף מנדט להקים ממשלה במועד מאוחר יותר.

שווארנדזה למזה"ת

שר החוץ הסובייטי, אדוארד שוורנאדזה, מתכנן לבוא למזה"ת בקרוב — טוען שר החוץ הירדני, טאהר אל מסרי, בראיון ל"טיימס" הלונדוני.

לדבריו, באחרונה ברית המועצות ממלאת תפקיד חשוב בקשרים בין מדינות ערב המתונות, ומנסה להיות גורם של ממש בתהליך השלום.

ה"טיימס" טוען, כי לאחרונה הסובייטים שלחו שליחים למדינות ערב כדי להעלות לדיון תכנית בת שבעה סעיפים שהוגשה כבר לארצות הברית, ומטרתה לפתור את הבעיה הפלשתינית.

על פי אחת הגירסאות תכנית זו כוללת הכרה ערבית בקיומה של ישראל, הוקעת הטרור על ידי אש"ף והכרה של ישראל בזכותם של הפלשתינים למדינה עצמאית בשטחים.

מקורות בירדן טוענים, כי לאחרונה הקרמלין הפעיל לחצים כבדים על החזית העממית לשחרור פלשתין למנוע מהם אפשרות לסכל הכרה אפשרית בישראל מצד אש"ף במהלך המועצה הלאומית הפלשתינית שתפתח בסוף השבוע. מהלך זה של ברית מועצות עורר התנגדות חריפה מצד סוריה, שאיימה על כמה קבוצות פלתיניות, הנתמכות על ידה, להסיר מהן את התמיכה אם אלה לא תצבענה נגד החלטות מתונות, שיועלו בכינוס המועצה.

מקורות לבנונים, מסרו, שבימים האחרונים, הגבירה סוריה את חימושם של הארגונים הפלשתינים, הנתמכים מסוריה בלבנון.

על פי אותם מקורות, העבירה סוריה 30 טנקים מסוג טי־55, לארגונו של חוואתמה בלבנון.

מפ"ם מפלגת הפועלים המאוחדת — המרכז
לוח פעילות שבועית מה־10.11—16.11.88

יום חמישי — 10.11
במרכז — 10.00 — מטה בחירות מורחב — ישיבת סיכום.
בשעה 12.30 — רכזי מרחבים — סיכום הבחירות
בשעה 16.00 — ריכוז מפ"ם
אוניברסיטת ת"א — 20.30 — בנג'ילה — מגל פוליטי במועדון "פוקוס"

יום שישי — 11.11
גבעת־חביבה — 9.00 — ישיבת סיכום — מטה הסברה במגזר הערבי
קיבוץ גת — 21.30 — ג'ומס — אסיפת חברים לסיכום הבחירות

יום שבת — 12.11
כפר עזה — 12.00 — חגן ארז — אסיפת חברים
קיבוץ מצר — 16.00 — חסיין פארס — מפגש עם אנשי כפר מייסר
סניף תל־אביב — 19.00 — משה מורחי — המדור לעובדת השכירה

יום ראשון — 13.11
קרית מוצקין — במועדון, 18.00 — רבקה כהן — מאה שנה לעגנון
סניף רמת־גן־גבעתיים — 19.00 — ח"כ יאיר צבן — סיכום הבחירות — בביאליק 54

יום שני — 14.11
מדרשת רופין — 19.00 — ג'ומס — סיכום הבחירות עם קורס רכזי המשק
סניף אזור — 19.00 — חגן ארז — סיכום מערכת הבחירות

יום שלישי — 14.11
סניף כפר־סבא — 18.30 — וולדי מורג — סיכום מערכת הבחירות

יום רביעי — 16.11
ישיבת מזכירות גימלאים מורחבת במרכז
בשעה 9.30 בבוקר

כנס ארצי של פעילינו במוסדות ההסתדרות
ובמועצות הפועלים — יתקיים בוועד הפועל
בשעה 10.00 — באולם קומה 7

++++++++

שימו לב:
לחברי סיעת מפ"ם במרכז הפועל
ישיבת מליאת הסיעה — שנועדה ליום א' 13.11
נדחית
ותתקיים ב־20.11, בשעה 13.00, במרכז מפ"ם
חברי ההנהלה, מוזמנים כרגיל

סוחרים בירדן שסיפסרו בסחורות יועמדו לדין צבאי

עי"מ

רבת עמון.- ראש ממשלת ירדן זיד אל־ריפאעי הורה להעמיד לדין כמה סוחרים, תעשיינים, ועמילי מכס בבית דין צבאי לאחר שנתפסו כשספסרו מחירים, זייפו מיפרטים ומסמכי מכס — מוסר העיתון "אל ראי" היוצא לאור בירדן.

התמוטטה השביתה במספנות גדאנסק בפולין

רויטר

גדאנסק.- צעירים מיליטנטים מארגון סולידריות ביטלו אתמול שביתות שהכריזו עליהן בשתי מספנות בגדאנסק לאחר שלא זכו לתמיכה הראויה מיתר עובדי המספנות.

השביתות בשתי המספנות התמוטטו לאחר 24 שעות בלבד. השובתים דרשו את החזרת המעמד החוקי לסולידריות וביטול החלטת הממשלה לסגור את מספנת "לנין" בגדאנסק, שם נולד ארגון סולידריות.

"איש לא הצטרף אלינו, עלינו להפסיק" — אמר שובת צעיר בן 18, שהסיר את דגלי פולין ועליהם הכתובת סולידריות משער המספנה. "שמחנו על אחרים שהצטרפו אלינו, אולם איש לא עשה כן", הוא הוסיף.

הוא אמר, כי רק 100 שובתים נשארו בלילה במספנה שבה מועסקים 5,800 עובדים. קרוב ל־500 פתחו בשביתת השבת בצהרי יום שלישי.

הלהיט בארה"ב: סרט המציג את ריגן כ"יצור חלל

רויטר

ניו יורק.- שעה שהמצביעים בארה"ב הלכו לקלפיות ובחרו בג'ורג' בוש כנשיאם, הפך סרט בדיוני חדש, המתאר את משטר רייגן בקשר של יצורים מהחלל החיצון, ללהיט גדול ביותר.

בסרט זה, שהכניס למפיקיו קרוב ל־7 מיליון דולר בשבוע הראשון להקרנתו, הופך יצור מן החלל החיצון, המתחזה ליצור אנושי, מועמד לנשיאות.

הוא מנהל את מסע הבחירות שלו תחת הסיסמה: "הגיע בוקר חדש לאמריקה". סיסמה זו דומה לקריאת הקרב שהשמיע לפני שמונה שנים רונלד רייגן, כשנבחר בפעם הראשונה.

הסרט הופץ ביום ו' בשבוע שעבר ומייד תפס מקום בראש הסרטים שהביאו למפיקיהם הכנסות שיא.

ההנחה היסודית של הסרט היא: מהפיכת רייגן נתונה בפיקות של יצורים מן החלל החיצון, אמר במאי הסרט ג'ון קרפנטר. "היצורים מן החלל החיצון נראים בסרט כרפובליקנים".

מדוע מצרי עורך ניסויים באנרגיה אטומית בגרמניה

עי"מ

קהיר.- העיתון "אל ג'מהוריה" מגלה, כי באוניברסיטת היידלברג שבגרמניה המערבית מצפים מדענים גרמניים לתוצאות ניסוי, שערך מדען מצרי, מוחמד ג'אבר להפעלת אנרגיה אטומית באמצעות התנגשות אלמנטים כבדים בגרעין.

עלות הניסוי עבור הגרמנים 20 אלף מרק בשעה, ועלותו הכללית 2 מיליון מרק. אולם העיתון שואל מדוע מצרים מתעקשת לבזבז זמן. ד"ר עבדאללה סעיד, הלומד לדוקטורט בפקולטה לפיזיקה גרעינית באוניברסיטת היידלברג אינו 6 שנים מחוייב כדי להשיג את התואר השני, ולאחר מכן החל ללמוד לדוקטוראט.

מה יהיה לאחר שישיג את הדוקטוראט? מה הוא יעשה במה שלמד לאחר שישוב, והרי אין אפשרות ליישם את מה שנילמד במצרים, בעיקר בתחום הפיזיקה הגרעינית.

צרפת מבקשת סיוע כספי ממדינות ערב

עי"מ

ריאד.- העיתון הסעודי אלמג'לה מוסר, כי שר ההגנה הצרפתי, ז'אן פייר שיבראן, יבקר בסוף נובמבר בסעודיה ומצרים. זהו הביקור הראשון מאז כניסתו לתפקידו ביוני שעבר.

ביקור זה מבטא את רצונה של צרפת לשמור על קשרים הדוקים עם מדינות אלו ורצון לפתח את שיתוף הפעולה המדיני והצבאי עם מדינות ערב.

מקורות צרפתיים מסרו, כי צרפת מבקשת סיוע כדי להתגבר על כמה קשיים בתחום התעשייה הצבאית וכדוגמה — בעיית ייצור מטוס הקרב "רפאל". מדינות אירופה מסרבות להשתתף במימון ייצורו, ומאלצות את צרפת להתמודד עם הבעיה לבדה. צרפת מנסה לשכנע כמה גורמים, כי יש בידה יכולת כספית לבצע פרוייקט זה.

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 9.11.1988

	היחידה	בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים
		קניה	מכירה	קניה	מכירה	יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.7057	1.7270	1.7192
דולר אמריקני	1	1.56	1.64	1.5901	1.6099	1.6028
מרק גרמני	1	0.88	0.92	0.8968	0.9080	0.9032
לירה סטרלינג	1	2.78	2.91	2.8303	2.8657	2.8570
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2627	0.2660	0.2646
ין יפני	100	1.25	1.31	1.2761	1.2921	1.2860
גילדן הולנדי	1	0.78	0.82	0.7950	0.8050	0.8009
פרנק שוויצרי	1	1.05	1.10	1.0670	1.0803	1.0741
כתר שבדי	1	0.25	0.27	0.2586	0.2618	0.2604
כתר נורווגי	1	0.24	0.25	0.2402	0.2432	0.2422
כתר דני	1	0.23	0.24	0.2325	0.2354	0.2344
מרק פיני	1	0.37	0.39	0.3791	0.3839	0.3822
דולר קנדי	1	1.26	1.32	1.2875	1.3036	1.2976
דולר אוסטרלי	1	1.28	1.38	1.3304	1.3470	1.3423
ראנד דר' אפריקני	1	0.39	0.54	0.6519	0.6600	0.6574
פרנק בלגי	10	0.41	0.44	0.4275	0.4329	0.4310
שילינג אוסטרי	10	1.25	1.31	1.2741	1.2900	1.2847
לירה איטלקית	1,000	1.18	1.26	1.2057	1.2207	1.2149

על היום

10.11.88

לה־פן חוזר לשוליים

הימין הקיצוני בראשותו של לה־פן דועך ● ברגעיו האחרונים הוא תוקף בברוטליות אנטישמית ● היהודים כ"אנטי־פראנס"

ארנון יפה, פאריס

ז'אן מרי לה־פן, ראש המפלגה הפשיסטית "החזית הלאומית", דועך. הוא נדחק שוב אל השוליים הפוליטיים. הרעל כעת פחות מסוכן, אבל אלו שסייעו לו מנסים להשליט את רעיונותיו הריאקציונרים נגד הפלות ומרטים המקודשים לנצרות בדרך הידועה להם — אלימות.

ערב רב של קבוצות הקשורות בלה־פן כפה על בתי־הקולנוע להפסיק את הקרנת הסרט "הפיתוי האחרון של ישו". עשרות צעירים זרקו בקבוקי תבערה, שרפו את בית־הקולנוע סנט מישל בפאריס ואולם אחר בביזנסון ו"ריססו" בגז מדמיע. מאזן הנפגעים היה כבד. לה־פן שתמיד מלווה בכמרים אינטגריסטים ופותח אסיפות בעריכת תפילות, הקנה בסיס פוליטי לאינטגריזם הנוצרי בצרפת. כוחם עולה וחברת התרופות הגדולה רוסל, שהפיצה את הגלולה להפסקת הריון, נבהלה מבתי־הקולנוע הבוערים ונחפזה להפסיק את מכירת הגלולות.

פרץ הברוטליות אינו אלא תגובה לשקיעה הפוליטית שלו. לה־פן נתון במצב קשה והצירה היחידה שלו באסיפה הלאומית, אבדה לו. היא מסרה כי הוא, "איבד את השליטה על עצמו ומוביל את המפלגה אל הביוב". לה־פן גירש אותה ממפלגתו על שחתמה, בניגוד להוראותיו, על חוק שנותן קיצבה חודשית בסך 2,000 פרנק למחוסרי־כול. לה־פן ושומרי ראשו נראים עתה יותר ככנופיה מקאברית מאשר כמפלגה. ממשלת צרפת ביקשה מהפרלמנט האירופי להסיר חסינותו, כדי להביאו למשפט. בבחירות לקנטונים הוא זכה ב־5 אחוזים, רחוק מה־15 אחוזים בהם זכה בבחירות לנשיאות.

גירוש בעוון בגידה

מפלגתו נקלעה למשבר חריף, לא כולם קיבלו באהדה את הסגנון הברוטלי החדש. לה־

לה פן ● היהודים הפריעו לו

פן זרע במפלגתו סערה כשהטיח גידופים אנטישמיים בפומבי. מי שעוד היה נחשב לטיפוס "הגון" בהנהגת החזית הלאומית, גורש משורותיה בטיהור כללי שהתקיים לפני חודש בעוון בגידה. המגורשים נענשו על שהאשימו את לה־פן באימוץ מדיניות אנטישמית, מדיניות לה התנגדו. הם ביקשו להתמסר למאבק נגד המהגרים הערביים.

עכשיו הוא מהמר על פעולה גלויה. המחלוקת בהנהגת הפשיסטים פרצה על רקע מדיניות חדשה של ליבוי רגשות אנטישמיים בגלוי, מדיניות שגיבש לה־פן אחרי הבחירות.

היהודים מפריעים לו, והוא העריך כי קיימת קרקע פוריה לטיפוח רגשות אנטישמיים. תיאורו את השמדת היהודים בתאי הגאזים, "כפרט קטן בהיסטוריה של מלחמת העולם השנייה", לא מנע את נהירת ה־15 אחוזים אליו בבחירות לנשיאות. לה־פן ניסה לנצל את שיתוק האופוזיציה הימנית כדי להופיע כאופוזיציה נוקשה יחידה לשלטון הסוציאליסטי. הוא הקים קבוצות ראשים מגולחים שתקפו ותוקפים מהגרים ערבים. מדיניות אנטישמית גלויה היא עדיין בלתי נסבלת פה, לכן השקיע לה־פן מאמצים ניכרים בהסתרת האנטישמיות שלו וסגידתו לנאצים. הוא טיפח הופעה מכובדת תחת שכבת איפור. עכשיו הוסרו המחיצות.

שמן למדורה

לה־פן מתנהג כאילו יש לו עדיין 15 אחוזים מהקולות, הוא משמיע הצהרות, מופיע באסיפות, קורא לצרפתים להצביע עבורו במשאל־העם על מתן מעמד חדש לקלדוניה החדשה. עשרה אחוזים כבר נטשו אותו, הם אינם מבינים בדיוק מדוע, כמו שלא הבינו מדוע בחרו בו. אולי הדימויים הזוועתיים שהוא משמיע, שתמיד קשורים בנאצים בצורה זאת או אחרת, הבריחו אותם בגועל. השלטון הסוציאליסטי והימין התאחדו כדי לעקור את הסיבות לצמיחתו. ננקטו כמה יוזמות כדי לדאוג לשכבות מהן דלה את בוחריו, כמו

(סוף בעמוד 8)

האופוזיציה לא תברח

עדיף להתחבק עם הרב שך ולא ללכת לקאנוסה, לממשלת אחדות מלוכלכת ומשותקת בראשותו של סרבן השלום, יצחק שמיר ● "אופוזיציה סוערת" – רק לאחר שיתברר שכלו כל הקיצין

נפתלי בן־משה

אני מוכן להשתחוות לפני הרב שך שיאריך ימים ושנים, וגם לנשק את ידו, ובלבד שיורה לחסידיו לתמוך במערך ולא בליכוד. אני מוכן לשלם לחרדים מחיר גדול, ובלבד לא לשלם מחיר כבד בדמים במלחמה ובהרס הציונות החלוצית וההסתדרותית במדינה. אני מעדיף להתחבר ולהתחבק עם הרב שך ולא ללכת לקאנוסה, לממשלת אחדות מלוכלכת ומשותקת בראשותו של סרבן השלום, יצחק שמיר.

אניני הטעם (ואני מבין לנפשם, אך לא לשכלם), הקוראים למערך לא להתבזות ולא להתלכלך בשיחות עם החרדים, צריכים להחליט מה מסוכן יותר לעם ולמדינה — ש"ך וגאולה כהן, רפול ונגדי או הרבנים פרץ ורביץ. אני מוכן להתלכלך למען השלום ואני מוכן להתבזות למען מניעת מלחמה.

ממשלת שמיר בשנת 1988 לא תהיה חזרה על ממשלת בגין משנת 1977, ואפילו לא זו משנת 1981. לפנינו לא מהדורה משופצת, אלא יצור חדש ומעורר פלצות. יצחק שמיר איננו מנחם בגין וארנס, ואולי אריק שרון, איננו עזר ויצמן ומשה דיין, איננו דוד לוי, ושאקי איננו ד"ר בורג, והרבי מלובביץ' טרם העז להשליט את חסותו על מדינה והבאבא־סאלי, אם אינני טועה, שכן אז אלי כבוד בכלא מעשיהו.

שמיר, במקומו של בגין, לא היה חותם על הסכם שלום עם מצרים גם אם היה סאדאת כורע לפניו על הברכיים — ואני אומר זאת באוזני בעלי האיפכא־מסתברא מקרבנו, מי שכבנו ש"רק הליכוד יכול" לעשות שלום כפי שרק בגין יכול היה לעשות שלום עם מצרים. לוותר על כל סיני, על בארות הנפט ועל שדות התעופה ולפרק את הישובים תמורת פיסת נייר של שליט ערבי? שמיר לא השתגע. לא היה עוזר, לא קרטר ולא מתנה המוני בקמפ־דייוויד, ואפילו לא ההפגנות של שלום עכשיו. כפי ששילח מעל פניו את ג'ורג' שולץ המסכן, כך היה משלח גם את קרטר. לא ייסוגו ולא ייחתו אנשים כשמיר, ארנס וגאולה כהן — ושהמדינה תתהפך. צריך להבין, שהכול השתנה — השתקנים, החכמה והמחוה, הבלמים והכוחות המאזנים לכיוון השפיות והמתינות ברמותם של ויצמן, דיין ור"ש — עכשיו מתניעים ומקציפים מן הקוטב הנגדי ברמותם של נגדי רפול וגאולה כהן, כאשר — גם אם ירצה לזוז — לפות חזק בזרועותיהם. הפעם זה לאומנות קיצונית נטו.

אני חרד. חרד זו לא מלה. אני אחוז אימה ופחד ממה שצפוי למדינה מיוסרת זו מן השלטון של פשיסטים ופשיסטים למחצה עם קנאי דת חשוכים. אני חרד מן התהליכים הדמוגרפיים והסוציולוגיים — שאינם בני חלוף — שהביאו להתפתחות מאיימת זו. אני חרד ממלחמה נוספת ואיומה שבעתיים ממה שידענו עד כה, שעלולה לבוא כתוצאה מדיכוי חד־משמעי וקטלני של האינתיפאדה על־ידי ארנס, שרון ומודעי, מחידוש ההתנחלות המתגרות בתוך אזורים ערביים צפופי אוכלוסיה מתקוממת, ומהחסימת דרכי השלום על ידי יצחק שמיר.

אני חרד מן המחנק הפוליטי, הרוחני והתרבותי שישתרר בארץ. חופש המידע, חופש הביטוי — ולא רק החופש מכפייה דתית — ועליונות החוק והמשפט ומערכת הצדק — כל אותן זכויות יסוד שסברנו שהן איתנות ובלתי מעורערות, עלולות לעבור תהליך של שחיקה מצטברת בתוך אקלים של אימי מלחמה, דיכוי אינתיפאדה, חוסר סובלנות וקנאות לאומנית בתוכה נהייה שרויים. אני מציע לתקשורת, שידעה להלך היטב בין הטיפות ולשמור על האיזון הקדוש בין הימין והשמאל, להתכונן לקראת המתקפה המרוכזת שתבוא עליה מצד ממשלת שמיר־נגדי, כשהיא מוצגת כבוגדנית וכתוקעת סכין בגב האומה הלוחמת. הפעם לא יצחק רבין יעמוד מול העיתונאים אלא גאולה כהן והרב לוינגר.

אני חרד מן היאוש העלול להתפשט בציבור ובקרב הנוער החופשי, שיראה את עצמו שרוי במחנק, במצב של אין־אונים וכקרבן של מדיניות הרפתקנית. יאוש העלול להתבטא בהגברת הירידה מן הארץ ובנטישת דרכי העלייה אליה. אני חרד מפריצת סכרים ומבזבוז משאבי עתק על התנחלויות פרובוקטיביות בשטחי המולדת השלמה — שיבואו על חשבון הצרכים הרווחיים, החיוניים והאמיתיים של העם והמדינה.

אני חרד ממה שהמשטר החדש עלול לעולל להסתדרות, לקופת־חולים, למשק העובדים, להתיישבות העובדת ולכל מערכת הרווחה הסוציאלית והעזרה ההדדית המתלכדת מאז הכי ביסוריה ובמשבריה. בשם המשק החופשי אפשר להנחית מכה אנושה על כל המערכת

(סוף בעמוד 8)

על הפרק

רעבים לכסף

כשהחרדים יהיו בממשלה הם ידרשו התחייבות מפורשת להעניק להם עדיפות ראשונה בהקצאת קרקעות למוסדות חינוך ■ 36 אחוז מתלמידי החינוך היסודי בירושלים משתייכים לזרם החרדי

יצחק שור

פילוג רב שורר במחנה החרדי, לא רק בין מפלגות, אלא גם בין סיעות וחצרות חסידים בתוך אותה מפלגה. מטעם זה, אין איש היכול לאמוד את העלות הצפויה של דרישות החרדים בתחום החינוך. סטטיסטיקה לא היתה מעולם הצד החזק של המחנה החרדי, אולי במתכוון. כשהנתונים אינם חד־משמעיים, אפשר לגייס כספים ותרומות מכמה מקורות, מבלי שמישהו יוכל לבדוק מהם הנתונים האמיתיים על מספרי התלמידים.

הרקע האידיאולוגי של המוסדות החרדיים לתקציבים נובע מן המספר הגדול של מוסדות זעירים, כיתות קטנות, יום לימודים ארוך, מפעל הזנה והסעות תלמידים לפי השתייכותם לפלג החרדי. במוסדות אלה שורר מחסור נואש בחדרי כיתות. כאשר ייכנסו החרדים לממשלה וכאשר ישלטו בירושלים, בעזרת גוש הימין, הם ידרשו מן הממשלה התחייבות מפורשת להעניק להם עדיפות ראשונה בהקצאת קרקעות למוסדות חינוך וכן לבנייה, לפי הסטנדרטים המקובלים במשרד החינוך: "כיתה" על שטח של 50 מ"ר ועוד 50 מ"ר לחלק היחסי של אותה כיתה במסדרונות, חדרי ספח ומקלט. בניית כיתה לפי סטנדרט זה עולה כ־100,000 שקלים.

הגוף החרדי היחיד, שעליו יש נתונים ברורים, הוא הזרם העצמאי מייסודה של אגודת ישראל. בזרם זה לומדות כמעט כל הבנות החרדיות, מרוב הזרמים, לרבות ש"ס, וכן חלק מן הבנים. חלק אחר מפוזר בין תלמודי־תורה (ת"תים) לפי הפלגים והחצרות.

בזרם האגודאי לומדים עתה 6.6 אחוזים מכלל גילאי החינוך היסודי היהודים, אולם יוסף דור, מנהל אגף החינוך המוכר במשרד החינוך, מעריך כי השיעור האמיתי של הילדים החרדים בחינוך היסודי הוא 10 אחוזים מכלל התלמידים היהודים.

בנים חורגים

בירושלים, שהיא העיר בעלת האוכלוסיה החרדית הגדולה ביותר, מהווים הילדים החרדים בחינוך היסודי 36 אחוז. שיעורם הולך וגדל במקביל לירידת כוחו של החינוך הממלכתי. הזרם הממלכתי, שבישראל כולה מקיף 73 אחוזים מכלל התלמידים, מקיף בירושלים 48 אחוז בלבד. הזרם הממלכתי־דתי בירושלים שומר על כוחו זה שנים אחדות. הוא מהווה 16 אחוז לעומת 20.5 אחוז בכל הארץ.

בחינוך החרדי אין שוויון: בתי ספר שנהנו מחסותם של ח"כים, כמו פרוש או שפירא, לא קופחו. בתי הספר של חב"ד או של הזרם הליטאי קופחו באורח משווע.

גם הסטאטוס של בתי הספר החרדיים שונה: א. מוסדות הזרם העצמאי מקבלים תקציב לפי מספר התלמידים, בשיעור של 100 אחוז, כמו בחינוך הממלכתי או הדתי; ב. מוסדות המוגדרים כ"מוכרים־שאינם־רשמיים" מקבלים רק 83 אחוז מן התקציב. הללו הקימו לעצמם עמותות והם שומרים על עצמאות מסויימת בקביעת תוכניות הלימודים והמורים. במוסדות אלה לומדים כ־8000 תלמידים ברחבי המדינה, מהם 1750 בירושלים.

ג. "מוסדות הפטור" — אלו הם מוסדות שהוכרו בידי משרד החינוך כפטורים לחלוטין מחוק הפיקוח. אין הם חייבים ללמד לימודים כלליים כמו חשבון, לשון עברית, ידיעת הארץ ודברי ימי עם ישראל. "מוסדות הפטור" מקבלים ממשרד החינוך כספים מתוך תקציב גלובאלי, שנקבע בהסכם הקואליציוני.

ד. לא כל המוסדות החרדיים ביקשו פטור. מצויים מוסדות שמייסדיהם אינם שואלים איש ואינם מודיעים לאיש על קיומם. משרד החינוך או העירייה מתוודעים לקיומם של מוסדות עלומי־שם אלה רק לאחר ששכנים מתלוננים, כי בבית המשותף בו הם גרים נפתח גן ילדים או "חדר". אז מפעיל משרד החינוך את החוק ומוציא צו סגירה. אשתקד הוצאו 38 צווי סגירה, מהם 6 בירושלים. רוב המוסדות, אומר יוסף דור, אכן נסגרו.

המכנה המשותף בין המוסדות המוכרים, שאינם רשמיים, לבין מוסדות הפטור הוא היעדר תקציב לבנייה. בכמה מקרים נכנסים מוסדות חרדיים למילכוד: משרד החינוך לא יתן רשיון לפתיחת בית־ספר, משום שהמבנה שלהם, דירה שכורה או מרתף, אינם עונים על דרישות בטיחות ובריאות. מאין להם רשיון לעולם לא יקבלו מבנה, אף לא מידי העירייה. בתי ספר אלה אינם נהנים מתקציבי מפעל הפיס לריהוט או לשיפוצים ואף לא להסעות.

מנהל מחלקת החינוך של עיריית ירושלים, מיכאל גל, סבור, כי העירייה צריכה לדאוג לכל אזרחיה, אולם הממשלה אינה מכירה באחריותה למוסדות חרדיים רבים. מנהל החינוך היסודי בעירייה, יואל לוטפי, מעריך, כי רבע מכל שנתון בירושלים אינו נהנה ממלוא הזכויות לבניית מוסדות חינוך. ייתכן שבניית 30 חדרי כיתות נוספים למגזר החרדי, מדי שנה, תענה על הצורך הדחוף של ה"בנים החורגים". גם יוסף דור ממשרד החינוך סבור, שהמדינה צריכה להעניק שירותים שווים לכל אזרחיה, אלא שמשרדו פועל במסגרת מגבלות התקציב. כל עוד לא ייכללו כל ילדי החינוך החרדי, לפלגיהם, במסגרת תקציב המדינה — יימשך קיפוחם.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב   עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנסר בחומשה

עמד הפקר מול האויב

המישגה הכבד ביותר של דוקאקיס היה אסטרטגי: הוא לא תקף, לא השיב מלחמה, לא יזם. כשהגיב, לא הגיב מהר. לא זו בלבד שלא ניהל מיתקפה, הוא אפילו לא ניהל מיגננה. קבלת האשמה כביכול, שהוא ליבראל, והניסיון להתמודד עם כך רק בעשרת הימים האחרונים לפני הבחירות – גרמו לו את הנזק האמיתי

דליה שחורי, וושינגטון

נאומי הויתור (מייקל דוקאקיס) והניצחון (ג'ורג' בוש ודן קוויל), בהם כולם מודים לכולם, הודעות סיום השידור של רשתות הטלוויזיה הגדולות, שבהן כולם מודים לכולם — מכניסים את השומע לחלון נפש של הודיה ואדיבות. בין התודות הרבות שנשמעו שלשום לפנות בוקר, בשעת נעילת השידורים, היתה היפה ביותר זו של פיטר גנינגס (איי.בי.סי.) לשדרן ולפרשן הוותיק ביותר במקצוע, דיוויד ברינקלי: "תודה גדולה גם לך. זוהי זכות יוצאת מן הכלל לשבת לצדך כל השנה ובמיוחד מאוחר בלילה כשאני נעשה בה נבוך באומרי לך זאת". קודם לכן השמיע ברינקלי הערת סיכום טיפוסית, שהתייחסה לדיווח, לפיה הנשיא רייגן ורעייתו ננסי עקבו אחרי התוצאות בטלוויזיה, בערב שקט שבילו בביתם בקליפורניה. אמר ברינקלי: "הרייגנים אומרים שהם מצפים כבר לפרטיות שתהיה להם בקליפורניה. הם כולם אומרים זאת כשהם עוזבים, אף על פי שהם הוציאו את מחצית חייהם וחיי מיליונים אחרים בניסיון להימלט מהפרטיות שלהם". הערה נבונה לא רק לאמריקה.

מי שחיכה לאיזה נס, לאיזה מהפך של הרגע האחרון שיחול בתחזיות. — זה לא קרה לו. בוש ניצח. ואם בספירת הקולות היה הפרש בינו ובין דוקאקיס, לפי הספירה החלקית של 1 לפנות בוקר יום ד' שעון ארה"ב־מזרח, רק תשע נקודות — הרי מבחינת מספר הקולות האלקטוראליים של המדינות זכה בוש ב־348 קולות מתוך 538, שהם המספר הכולל של "גוף הבוחרים" (הקולג' האלקטוראלי) הבוחר את הנשיא. כדי להיבחר לנשיא צריך לפחות 270 קולות אלקטוראליים ובוש קיבל הרבה מעבר לכך. דוקאקיס קיבל 98 קולות אלקטוראליים, הרבה יותר ממספר הקולות שקיבל המועמד הדמוקרטי לנשיאות ב־1984 וולטר מונדייל, אך הרבה פחות ממה שהיה צריך לקבל כדי להיבחר לנשיא.

כשהתוצאה מונחת על השולחן אפשר, בחוכמה שלאחר מעשה, לומר כמעט בביטחון גמור, שהכישלון הגיע לדוקאקיס, ייתכן שבכל מקרה לא היה לו סיכוי, מכיוון שהוא רץ לנשיאות אחרי תקופת רונלד רייגן, אחד הנשיאים הפופולאריים ביותר שהיו לארה"ב. היו אמנם תקופות שבהן ירדה הפופולאריות של רייגן, כמו משבר אירן־קונטרה, אבל לקראת סיום כהונתו הגיעה הפופולאריות של רייגן ל־60 אחוז — שיעור גבוה מאוד לנשיא בסיום כהונתו. כשנשיא מסיים בשיעור פופולאריות כזה, רב הסיכוי שהציבור יצביע בעד המועמד של מפלגתו, מה עוד שרייגן עצמו התגייס למסע הבחירות של בוש במרץ רב. בשבועות האחרונים אף הופיע מדי יום ביומו בשלושה ארבעה נאומי בחירות, שבהם המליץ על בוש בחום ועשה כמיטב יכולתו להבאיש את ריח הליברלים בכלל ואת ריחו של דוקאקיס הליברלי בפרט.

רייגן הוא שטבע את הביטוי "פיס אנד פרוספריטי" (שלום ושגשוג). רייגן הוא שהפך את הליברליזם למילה גסה, שבחברה מהוגנת אין מזכירים אותה בשמה, אלא מכנים אותה "מילת הלמ"ד". הנשיא הנהנתן הזה, שבילה תקופות ארוכות מ א ו ד בשמונה שנות שלטונו במנוחה ונופש, לא חסך מזמנו — גם מתוך צורך פנימי, יש להניח, לשיר את שירת הברבור ולגרוף אהדה — כדי לשדל את הציבור האמריקני לתמוך בסגנו. לרייגן השפעה מגנטית על הציבור האמריקני, והדאגה היחידה שהוא עורר היתה הדאגה שהוא יאפיל עליו. בסופו של דבר רייגן לא הפריע, רק עזר.

לדוקאקיס לא היה איפוא, אולי, סיכוי מלכתחילה. אך ככל שהדבר היה תלוי באופן ניהול מסע הבחירות שלו על ידיו, הוא שגה במספר שגיאות גדולות, שדי היה בהן לבדן כדי לקבוע את גורלו. הוא לא התמקד במסר אחד גדול, אלא התפצל לשלל מסרים, שבלבלו את הציבור. במקום שאנשי בוש הוכיחו מקצועיות ויעילות — התמקדות במספר קטן של מסרים והעברתם לציבור בצורה הקליטה ביותר והאפשרית — הוכיח דוקאקיס לא רק שלומיאליות, אלא חוסר יכולת לעצור לרגע, להתבונן במצב, לתקן ולאמץ קו פעולה חדש. דוקאקיס אולי לא ידע מה תהיה סיסמת יום המחרת של בוש, אבל הוא ידע שלמחרת היום תהיה לבוש סיסמה חדשה וקליטה. הוא ראה שהשיטה עובדת, אבל הוא בחר להתעלם מכך. רק פעם אחת, במשך תקופה קצרה מאוד, הוא חיקה את בוש וחדל להתראיין בכלי התקשורת, כדי להכריח אותם להשתמש במסר המסויים שרצה להעביר באותם הימים. הוא חדל מכך די מהר, אולי מפני שהדבר היה זר לרוחו ולאורחו.

המישגה הכבד ביותר של דוקאקיס היה אסטרטגי: הוא לא תקף, לא השיב מלחמה, לא יזם. כשהגיב לא הגיב מהר. הוא העמיד עצמו הפקר מול כדורי האויב. לא זו בלבד שלא ניהל מיתקפה, הוא אפילו לא ניהל מיגננה. הוא לא הגדיר עצמו כלפי הציבור ולא ניסה להתנער מההגדרות המעליבות והפוגעות והלא נכונות שבוש הצליח להדביק לו. קבלת האשמה כביכול, שהוא ליברל, והניסיון להתמודד עם כך רק בעשרת הימים האחרונים לפני הבחירות — גרמו לדוקאקיס את הנזק האמיתי. עד שהוא נזכר לענות כבר ידעה כל אמריקה, מחוף אל חוף, שהוא בעצם בשורה התחתונה שלו בעד אמריקה חלשה מבחינה הגנתית, בעד מתן חופשות לאסירים אף על פי שהם פושעים מסוכנים, אנסים ורוצחים, בעד עידוד הפשע — כי הוא נגד עונש מוות, לא פטריוט — כי הוא נגד הצהרת האמונים לדגל כל בוקר, בעד זיהום הסביבה, בעד העלאת מיסים והפסקת השגשוג הכלכלי. תעמולת הבחירות המשוכללת של בוש הצליחה להדביק לדוקאקיס כל תופעה חברתית ומדינית הנחשבת שלילית באמריקה. מטעמים של אי־רצון לרדת לרמת תעמולה כזו, ואולי גם מתוך אי־ידיעה איך עושים זאת, לא הצליח דוקאקיס לבנות לעצמו דימוי אחר.

אף לא חץ מורעל אחד

ייתכן שאילו היתה אמריקה במצב כלכלי רע, היה סיכוי שדבריו של דוקאקיס יישמעו. ייתכן שאילו היה לו הקסם של ג'ון קנדי, היה הניצחון מונח בכיסו ולא משנה מה היה אומר ואיך היה פועל. אבל כשחושבים על כך, גם קנדי המקסים, הנאה, הגבוה והעשיר, בא עם מסר וחזון לעם האמריקני. הוא קבע לו יעדים. הוא נטע בו אמונה בעצמו ובגדולתה של אמריקה. הוא הקים את חיל השלום. הוא הציב מטרה להגיע לירח. דוקאקיס לא רק שלא ניחן בחיצוניותו של קנדי, הוא לא היה מסוגל להציב יעדים ברורים ולא לשכנע ביכולת המנהיגות שלו. בפניו הנוגות, במימיקה המאובנת של פניו, בטון דיבורו חסר החיים, המונוטוני, הוא לא היה צריך שיפריעו לו. הוא בעצמו הרג את הטקסט שחיבר.

נראה היה שהוא הצליח מאוד בבחירת המועמד שלו לסגן הנשיא. הסנטור לויד בנטסן עורר רק הערכה מכל הכיוונים. עד כדי כך שהכריסים של בוש לא העזו לשלח לעברו אף לא חץ מורעל אחד. במקום זאת הם עברו חזק על אנשי טקסס — מדינתו של בנטסן, אבל גם של בוש. והנה בנטסן, שהשיקול הראשון והעיקרי בבחירתו היה אלקטוראלי — שיביא למאגר הבוחרים את טקסס ואולי עוד כמה מדינות דרומיות — לא הביא ביום הבחירות שום דבר. טקסס הצביעה בוש. כל מדינות הדרום הצביעו בוש. נאמר על בנטסן, שהוא המועמד היחיד שבאף מקרה לא היה מפסיד. לא סגן נשיא או בחירה מחדש לסנטור. המפסיד היה, גם במקרה הזה, דוקאקיס.

הסוד השמור ביותר

ערב יום הבחירות הוקרן באחת מתחנות הטלוויזיה סרטו של רוברט רדפורד "המועמד". לפי סיפורו של חבר לספסל הלימודים של דן קוויל, ראה קוויל את הסרט, התרשם ממנו עמוקות מבלי לרדת כלל לרובד האירוני שבו, והחליט שהוא רוצה להיות סנטור. כמו באגדה, הגשים קוויל את חלומו ויותר. שלשום בלילה הוא הופיע סוף סוף באור הזרקורים, אחרי שהפך לסוד השמור ביותר של מטה בוש. קוויל נכנס לאולם ה"וושינגטון הילטון" גרף תשואות כפיים, והחל להודות לכל העולם. בשלב מסויים עזבה אותו הטלוויזיה ועברה לעסוק בעניינים אחרים. "יש אנשים שמקבלים צרבת כשהם שומעים את המילים — סגן הנשיא קוויל", אמר המגיש. מרילין קוויל, הניצבת מאחורי התופעה, עבדה וזכתה. אמא ג'פטו.

היום ישדר בוש לאומה ויילך לקבל את ברכת הנשיא רייגן. העיסוק המרכזי יעבור עתה לניתוח תוצאות הבחירות לבחינת המינויים הצפויים של בוש, אופי המימסד שיקים, המדיניות שיעצב. דברים רבים אפשר לדעת כבר עתה. מה שאפשר לדעת בביטחון הוא שלבוש צפויים חיים קשים בקונגרס. לפי התוצאות, הגדילו הדמוקרטים את כוחם בסנט בשני סנטורים. על רקע כשלונו של דוקאקיס נראית התוצאה מאלפת עוד יותר. היו פרשנים שאף העריכו, כי סנט דמוקרטי, שאחד מחבריו הבולטים יהיה לויד בנטסן המקובל כליכוד והמכובד עוד יותר לאחר שהיה מועמד מצליח לסגן נשיא — יהיה במיוחד לאיגוד לבוש הרפובליקני.

מבחינת ישראל, צריך לומר, וזאת על רגל אחת, מבשרת הקומבינציה של נשיא רפובליקני וקונגרס דמוקרטי, רק טוב. היא פותחת אפשרות לשחק בין שני הכיסאות ולהיבנות מן היריבות ביניהם. בכלל, בחירת בוש עשויה להיות, מבחינת ישראל, חיובית יותר מאשר בחירת דוקאקיס. אך על כך, בהזדמנות הראשונה.

בוש. הקומבינציה של נשיא רפובליקני עם סנט דמוקרטי תעשה רק טוב לישראל

נצחונה של נמנמת המשי

בחירתו של ג'ורג' בוש לנשיא הבא של ארה"ב מעלה בכל חריפותה את השאלה מה יהיה אופי נשיאותו: מבקריו חוששים כי ימשיך לנהוג כ"משרת", יניח ליועציו את מלאכת השלטון, ויטפח את החלום כאידיאל של שנות ה־90.

צבי גורן

גם אם אין לו כריזמה, וכתובתו עד כה היא אי־שם בין שומקום לאינמקום, ואחרי שהחוויר בצילו של רייגן והוא עתיד להשתזף בצילו הרודף של סגנו הנבחר דן קוויל, ג'ורג' בוש יהיה מעתה האיש שלט בבית הלבן. מוצא פיו, בין חיוך אחד למשנהו, הינף ידיו, וגיס בייקר, יהיו לחם חוקנו בארבע או בשמונה השנים הבאות. קל מאוד לנחש על־פי העבר שלו את הצפוי לנו ממנו, ואין צורך לשאול בעצתם של בדורי בדולח או קלפים. ועם זאת, כבר היו דברים מעולם, ונשיאותו של טרומן תוכיח כי מה שהיה לא מוכרח להמשיך גם הלאה. בבית הלבן, אין ספק, יהיה מי שידאג לכך, ובוש, קרוב לוודאי ישתף פעולה.

אבל בינתיים, ועוד לפני שבחירתו הבטוחה אכן התגשמה, כבר צצו הערכות למכביר, על טיב נשיאותו. העיקריות בהן, ולא במפתיע, נבנות על ניסיון העבר, ומשום כך הן נעות בין שלילה מוחלטת, וזלזול, לאופטימיות זהירה. כמעט לא נמצאה הערכה חיובית חד־משמעית. הערכה כזאת, לכל היותר, היא בגדר הערכה חיובית לעמדות מסוימות שהביע במהלך המירוץ, והיא נבנית על תקווה שיעמוד בהן, ולא על האמונה בכוחו להחזיק בהן מול קונגרס דמוקראטי "עוין".

לורנס איגלבורגר, שהיה תת שר החוץ בין 1982 ל־1984, כתב לא מכבר כי יתרונו של בוש עם תחילת כהונתו כנשיא יהיה כזה שלא היה לפניו לשום נשיא נבחר כשהגיע לבית הלבן, ובעיקר בזכות הניסיון שצבר בתחום מדיניות החוץ. פרשן אמריקני אחר, סי.ה.ברולי כתב, כי "בוש הוא האמריקני שימשיך את המומנטום של רייגן לקראת מתקפת מסחר נרחבת שתכליתה לחדש את ההגמוניה של אמריקה בשוק העולמי... כדי להשיג זאת דרושה עמידה לאומית בעלת דמיון ומרץ, וכשרונות מופשלים. משהו שטיפוסים ממלחמת העולם השנייה מבינים", ובוש, כמובן, הוא הנציג המובהק למורשתם של אלה, ולשאיפותיהם. ניסיון העבר, והשמרנות של בוש, הם גם סיבה טובה לזלזול המופגן בבוש. טום וויקר כותב ב"ניו־יורק טיימס" כי אסור לשכוח את העובדה שבוש ניצב בראש הסי.אי.איי, אותו ארגון שקנה לעצמו "שם" של מעורבות פוליטית מפוקפקת בעניינים של מדינות, מפלגות ואישים, סיוע לרמאים ונוכלים, "והערפה של המלחמה הקרה, ואלימות, מאינטרסים מקומיים".

אז איזה מין נשיא הוא יכול להיות? האם הוא באמת נעור חזון מלהיב או אולי בעצם הוא יהיה דווקא נשיא יעיל מאוד, ולו רק משום שהוא אינטליגנטי ופרגמטי יותר מרייגן, שהיה נשיא בפיג'מה והניח לעוזריו לרקוח ולבשל את מדיניותו שעה שהוא וננסי נמנמו מול הטלוויזיה? האם יש לו יתרון כלשהו, או סימן קל, שהוא טוב כפי שהוא נראה? לא, אומר ג'ורג' וויל בוושינגטון־פוסט: "כל מה שמניע אותו זו התאוה המופשטת "לשרת", ולא עלידיי שום רעיון שהוא רוצה למרחה. בהיעדר רעיונות, הכל אצלו זה טאקטיקה. הוא, בעת ובעונה אחת, נערץ בעלמא וריקא עד אימה. השאלה היא רק מי ימלא את הריק הזה". ואם לא די בסרקזם המלכסף הזה, מוסיף הכותב וחותם את דבריו בסיכוי ש"למר בוש יהיה אולי אינסטינקט של אדם חסר מצפון. זה אולי דבר־שבח מפוקפק, אבל זה כל מה שהצליח להשיג בסתיו הזה".

יועציו מצפים שבוש יעמוד ב"אתגר של הורקת תחושה חדשה של כרץ, חיוניות ויצירתיות" למשל, כפי שאמר באמצע אוקטובר ריצ'רד דארמן (שהיה סגנו של ג'יימס בייקר כשכיהן כשר האוצר של רייגן, והוא יועצו הראשי של בוש, ומיועד לתפקיד מזכיר המדינה שלו). את המבחן הזה צריך בוש לעבור כבר בתקופת המעבר בת שבעים הימים, בין בחירתו לבין השבעתו ב־20 בינואר. דארמן השווה את המעבר בין רייגן לבוש לנישואין שניים, ולא ללידה חדשה, כפי שנהוג לראות את התקופה המורכבת, שבה הנשיא הנבחר מרכיב את הצוות הבכיר שלו, מאשר מינויים וקובע את סדרי העדיפויות ואת המדיניות שלו, לתקופה הראשונה של נשיאותו. נוכחותו של רייגן עצמו — והוא לא ימנה את מקומו כ"בוס" של בוש עד הרגע האחרון — והקונגרס ה"דמוקראטי" אינם נותנים לבוש קרקע בתולה לחרוש בה, והוא עלול למצוא עצמו נדחף לפשרות או לתכתיבים, או אפילו לאותה עמדה אהובה עליו של "משרת". האופטימיים יותר בין מבקריו מקווים, שבוש יצליח איכשהו להפוך את התכונה הזאת שלו למאפיין חיובי של תפקידו החדש, והוא יהיה "נשיא בשירות העם". שאם לא כן — הם חוששים, הוא יהיה בובה בידיהם של יועציו, ואפילו דן קוויל יצליח להכתיב לו את אורחותיו.

בחוצות וושינגטון מתגלגלת כבר ימים אחדים הנבואה, שג'ורג' בוש יהיה נשיא רק במשך ארבע שנים, אורכת־זמן חשובה לדמוקראטים, לארגן עצמם לקראת המבחן הבא, בנובמבר 1992, שבו ינצחו הם, קרוב לוודאי. עיקר ההסתייגות מבוש, שואבת מהעובדה שהוא היה שותפו של רייגן בעיצובו המחודש של מוסד הנשיאות, כסמל בלבד, העריף טקסים, ושיווק את נשיאותו כתפקיד הוליוודי מוכר. את המדיניות שלו רקחו סריין שעה שהוא עצמו נח או ישן ונענה למכתבי המעריצים. עמדותיו היו ידועות וברורות ליועציו עד כי לא טרחו לדווח לו על מעשיהם (ובוש ככל הנראה נהג כך בפרשת אירנגייט) כי "באותה מידה אפשר היה לדווח לפסל החירות", כדבריהם. רייגן, אומרים מעריציו ומבקריו, החזיר את החלום לחיי האמריקנים, וקבע אותו כמשמעות לחייהם. ג'ורג' בוש, ניצח על־פי תחזיתם של תומכיו והנחיותיהם של יועציו, משום שהיטיב לשדר לאומה האמריקנית, שהוא מתיימר להיות הסמל החדש שלה, בנמנמת משי, וכי מוטב לה אם תשוב לישון, ולחלום.

„דרך הטבע" ולא „דרך האזמל"

הרופאים ממליצים לוותר על השיטה המכונה ניתוח קיסרי ולחזור ללדת כמימים ימימה – עם קצת סבלנות...

סיכוני הניתוח הקיסרי גדולים גם בגלל הסכנות המלוות התערבות כירורגית, למשל הרדמה כללית

ניתוח קיסרי או בעברית צחה, חיתוך הדופן של הבטן והרחם לשם הוצאת העובר הוא דבר שבשיגרה בארה"ב. מדווחים, כי רבע מכלל הלידות מבוצעות בניתוח כירורגי.

הכינוי „ניתוח קיסרי" בא לפי המשוער מכך שזמן רב מקובל היה על המיילדים לבצע חתך לרוחב דופן הבטן ולאורך דופן הרחם. בקרב הרופאים היתה מקובלת דעה, כי אישה שפעם ילדה בחיתוך הדופן של הבטן והרחם כבר לא תוכל ללדת בדרך טבעית. בארה"ב אומרים יודעי דבר, כי 37% מתוך סך־הכל הניתוחים הקיסריים נעשו מדי שנה ליולדות רק בגלל „כרטיס הביקור" שלהן, כלומר ברשימות נמצא שהאישה כבר ילדה בעזרת התערבות כירורגית.

לפני שבוע ימים פירסם המכון האמריקני לגינקולוגיה הנחיות חדשות לגבי התערבות כירורגית בלידה. זהו שינוי עמדה משמעותי, שכן מאז שנות העשרים המוקדמות נתקבלה דעה שיש להשתמש באיזמל המנתחים בכל פעם שמופיע סיכון והוששים מסיבוכי תהליך הלידה או ממצוקת העובר. חשוב לדאוג גם לילוד וגם לאם. עכשיו כאמור, מומלץ לשכנע את היולדות לחיעור בסבלנות ולהמתין לכוחות הטבע, והכוונה גם לאימהות שכבר ילדו בניתוח קיסרי.

אשמת הזנחה

בפירסומים רפואיים טענו מזמן, שאין להפריז ואין להיחפז עם התערבות כירורגית, כולל נשים שכבר ילדו בניתוח קיסרי. למרות זאת נטו הרופאים להיעזר באיזמל המנתחים והדבר מצא לו ביטוי בשיעורי הניתוחים המבוצעים הלכה למעשה. הדבר נובע מחשש של הרופאים שיתבעו לדין אם וכאשר יקרה משהו לעובר־יילוד, כך שניתן יהיה להטיל על המיילד אשמת הזנחה. לכן בכל פעם, כאשר הרופא מוצא על גבי מסך המיכשורים שלו נתונים המעידים על מצוקת העובר, הוא ממליץ ליולדת ולבני משפחתה לבצע ניתוח קיסרי.

לזה יש להוסיף נתון סטטיסטי אחר: נולדים ילדים גדולים יותר מאשר בעבר. מכאן הקושי התדיר יותר בעת הלידה. כן עולה מספר נשים התשושות מצירי לידה המבקשות „לגמור ענין" בעזרת ניתוח קיסרי. גם בשביל הרופא ניתוח קיסרי הוא פעולה „פשוטה יותר". הוא בא למחלקה בשמונה בבוקר ניגש לניתוח, ובשמונה וחצי הכל מאחריו.

עלייה בשיעור הזיהומים

אך כאמור החוקרים מצאו, כי 50% — 80% מהנשים שילדו פעם בעזרת טיפול כירורגי, יכולות ללדת בדרך הטבע. נמצאו גם סיבות נוספות להעדפה „דרך הטבע" על „דרך האיזמל", וזאת בשל עלייה בשיעור הזיהומים הפנים־מחלקתיים, ובשל הסיבוכים המלווים הרדמה כללית, עירוי דם ועוד.

הסטטיסטיקנים מצאו, כי תמותת נשים היולדות בניתוח קיסרי המבוצע בשנית אצל אותה אשה גבוה פי שניים מאשר אצל נשים היולדות בדרך הטבע. כן נמצא אחוז גבוה יותר של סיכוני־סיבוכים אצל הילוד, ובתוך זה סיכונים הנובעים ממעבר חומר אלחוש מהאם לעובר. אפשרות לסיכונים אצל נשים שעברו פעם ניתוח קיסרי גבוה במקרה ודופן הבטן נחתך ורטיקלית. הסיכון קטן אצל נשים שעברו ניתוח בצורה המכונה „ביקיני". בפירסומים אמריקניים מציינים, כי שיטה זו עדיפה.

לברזל תכונה מסרטנת

בשיכבה המכונה RETICULO ENDOTHELIAL SYSTEM והד נמצאות בכבד, בלימפה ובמוח יש מאגר של ברזל המשמש עתודה המזינה את הגוף במקרה הצורך.

בדיקת מעבדה של הדם אינה נותנת תשובה לשאלה מהו גודלו של המאגר הזה. יש צורך בבדיקה ספציפית של חלבון מסויים בשם פרטינה או טרנספרטין, כדי לדעת מה גודלו של המאגר, האם הוא גדול מדי למשל.

למסקנה זו הגיעו חוקרים אמריקנים, אשר ארגנו סקר שנמשך מ־1971 עד ל־1983/84 ובמסגרתו נבחנו 14 אלף גברים. בתום הסקר נמצא, כי אצל 242 נבחנים התפתח סרטן כאשר הבדיקות הראו שיש לאלה מאגר גדול מדי של ברזל בכבד, בטחול ובלימפה. התוצאות נכונות רק לגבי גברים.

מהסקר אפשר ללמוד גם כי כאשר יש חשש לסרטן אצל חולה ממין זכר, צריך אף לבדוק את גודלו של מאגר הברזל בשיכבת הרטיקולו.

הקרב על הגלולה

הגלולה הצרפתית המיועדת להפלה המכונה RU486 [illegible]

[illegible] STONE [illegible]

[illegible]

[illegible] (PROGESTERON) [illegible]

הקשר התאילנדי

במשטרת ישראל לא אוהבים לשקוע על השמרים, ומרבית הזמן לומדים ומשתלמים ואם אפשר, ביעדים ארוכי טווח. בשבוע הבא ייצא מפכ"ל המשטרה, רב ניצב דוד קראוס, בלווית מנכ"ל משרד המשטרה, גד אבינר, לוועידה ה־ [illegible] במספר של ארגון האינטרפול, שתתקיים השנה בבנגקוק, בירת תאילנד.

בשבוע שעבר יצאה משלחת בת ארבעה קצינים המורכבת ממפקד מרחב השרון, מפקד מחוז ירושלים, מפקד מרחב הגליל ומפקד משמר הגבול בצפון, לסיור לימודים בניו־יורק, [illegible], אריזונה ולוס־אנג'לס.

סיורם של הארבעה הינו, ככל הנראה, ביקור גומלין לביקוריהם של מפכ"לים מארצות הברית בארץ, והם אמורים להשכיל בנושאי שליטה ופיקוד בעת הפרות סדר המוניות.

בוועידת האינטרפול, בה יהיה נוכח המפכ"ל, השתתפו נציגים מ־143 משטרות ברחבי העולם, ולדברי דובר המשטרה אמורים הנציגים לדון שם בנושאים של לחימה בטרור, המאבק בנגע הסמים, התמודדות במעשי פשיעה חמורים, מעשי זיוף, מרמה וכו'. לאחר מכן יבקרו רב ניצב דוד קראוס וגד אבינר במשטרות סינגפור והונג־קונג וידונו בדרכים להגברת שיתוף פעולה עם משטרת ישראל, כאשר ישראל מעוניינת להדק את הקשר בכל הקשור למאבק בסמים, ואילו המארחים מגלים עניין כיצד בה נלחמת משטרת ישראל בטרור, בהכשרת הביטחון הפנים ובטיפולה בהפרות סדר באירועים ציבוריים (נושא אותו, כאמור, נסעו קציני המשטרה ללמוד בארה"ב) וכו'.

הסמפכ"ל, ניצב גבי עמיר, נשאר בארץ והוא ממלא את מקומו של המפכ"ל בעת היעדרו.

משנה מקום, אינו משנה מזל

המהמרים הכבדים בארץ, הרגילים לשחק במשחקי הרולטה ובמשחקי הבלק־ג'ק, שינו לאחרונה ממינהגם לאחר שגילו, כי משחקים במועדונים שונים אינם עולים בקנה אחד עם מה שהמשטרה חושבת, במתאים לחוק. על כן החליטו להעביר את משחקיהם לשרשרת וירות, אותן שכרו לצורך קיום המשחקים.

להצדקת המשחקים טוענים המהמרים, כי הם עורכים אותם לשם איסוף כספים לשם מקרובותיהם החולה במחלה קשה. אך גם העברת המקום והתירוץ המקורי לא הועילו, וכן הטעם סוברת המשטרה, כי משחקי ההימורים הינם בניגוד לחוק. זו עצרה לאחרונה כמה מהמרים כבדים ומארגני משחקים, שככל הנראה יאלצו לחפש להם עתה פתרונות חדשים כדי לספק את תאוותם הבלתי־מרוסנת למשחקי מזל.

ספיחים מן הבריחה

עו"ד חיים שמולביץ, ששימש כמנן היועץ המשפטי במשרד המשטרה, מונה על־ידי שר המשטרה חיים בר־לב — בהסכמת נציב שירות בתי־הסוהר, לוי שאול — לתפקיד היועץ המשפטי בשירות בתי־הסוהר במקומה של עורכת הדין רוני שפירו, שהתפטרה לאור סיכום ממצאי ועדת החקירה שבדקה את נסיבות בריחתו של הרצל אביטן מבית מעצר דרום בבאר־שבע. עם מינויו של שמולביץ לתפקיד החדש בשב"ס, מתחזק מעמדה של תת־ניצב חנה חירש, המשמשת עתה, תקופה ארוכה למדי, כיועצת המשפטית של המשטרה ומשרד המשטרה. גורמים שונים במשטרה הביעו את אי־שביעות רצונם מתפקודה הכפול של חירש הן במשטרה והן במשרד המשטרה, וטענו כי כפל תפקידים כזה פוגע בעקרונותיו של מינהל תקין.

אך למרות ביקורת שנמתחה כבר בעבר, על מינויה של תת־ניצב חירש, כיועצת משפטית בשני המקומות, הוחלט שלא לתת את התפקיד לחיים שמולביץ, וככל הנראה ימתינו כבר במשרד המשטרה לריאורגניזציה שתתקיים במשרד עם כניסתו של שר חדש לתפקיד, לאור תוצאות הבחירות האחרונות.

ב־8.9.88 ערך נציב שירות בתי הסוהר מסיבת עיתונאים בלשכתו בירושלים, בה סיכם את ממצאי הוועדה שבדקה את נסיבות בריחתו של אביטן, רחה את מרבית המלצותיה ואמר לעיתונאים כי "אימצתי את המלצת וחוות הדעת של היועצת המשפטית כלשונן". בהמלצותיה של היועצת המשפטית, כפי שהוצגו על־ידי הנציב נאמר, כי נגיעו למומלץ על־ידי הוועדה היא מתנגדת למסקנות ברמה האישית, בלא שדנו את האנשים. המלצותיה של היועצת המשפטית רוני שפירו גרמו במרבית המקרים לתדהמה גבה תמהה לאור סיכומיה של הוועדה שחקרה בעניין, אך היא זכתה לגיבוי המלא של הנציב. זמן קצר לאחר מכן התפטרה לפתע היועצת המשפטית שהחלה זמן קצר קודם לכן את עבודתה בשירות בתי־הסוהר ומקורות במערכת השירות רמזו, כי ליועצת בסן מלאה. מצד שני, ניסו בכירים במערכת לתרץ את עזיבתה של רוני שפירו את שירות בתי הסוהר בשל רכב שקיבלה ולא ענה לדרישותיה ותנאי שירות נוספים שלא התאימו לה. כהגדרות אתמול נודע, כי מחודש דצמבר 1988 יתמנה לעו"ד חיים שמולביץ המשמש עתה בתפקיד במשרד המשטרה כאורח, דרגת גונדר־משנה על כל הכרוך בה והוא יעבור לשמש כיועץ המשפטי בשב"ס. עו"ד חיים שמולביץ התגייס למשטרה ב־1974 כיהן כתובע משפטי במטה מחוז תל־אביב, ראש מחלקת חקירות במרחב דן, היה בין מקימי האיגוד המקצועי לשוטרים 1979־1980 וכיהן בהנהלתו עד לפירוקו בעקבות תיקון לפקודות המשטרה. ב־1981 פעל בארגון השוטרים הבינלאומי ומאז 1983 ועד היום משמש כמזכיר הכללי של הסניף הישראלי בארגון הבינלאומי (איפ"א).

ב־1983־1986 ניהל יחד עם עו"ד דוד וירץ ליבנה תביעה יסודית להשוואת שכר השוטרים והסוהרים לשכר משרתי הקבע בצה"ל וזכה בתביעה ופסק הדין מהווה עד היום בסיס לקביעת שכר שוטרים וסוהרים. ב־1986 נענה לבקשה לשמש יועץ משפטי במשרד המשטרה, והשתחרר אז משירותו במשטרה. עו"ד שמולביץ נשוי + 2.

לה־פן חוזר

(סוף מעמוד 6)

קיצבת 2,000 פרנקים לחודש למחוסרי־כול ומובטלים ותיקים.

לה־פן מאשים את היהודים בשקיעתו. לדידו, הם שולטים על כלי התקשורת שהופקעו מצרפתים על־ידי "אנטי פראנס". והם, בעיניו, הפכו לאויב העיקרי. שומרי ראשו הנאמנים התייצבו כחזית אחת עימו — נגד הביקורת הפנימית. הודעתם מוסיפה שמן למדורה: "אנו מסבים את תשומת־לב הצרפתים שכה רגישים לזוועה של תנורי המשרפות במחנות הריכוז, כי תנורים כאלה פועלים בבתי־חולים. כל יום שורפים בתנורים האלה מאות גוויות של ילדים שנעקרו מרחם אמותיהם בשל חוק ההפלות שיזמה סימון וייל, עוד אויבת, והיא, כמובן, יהודיה. ירחון המפלגה שלו, "לה צוק", הקדיש עשרים עמודים למה שהוא מכנה "שלטון היהודים בצרפת". רשת שכוללת, לפי היהודים, "עיתונות, טלוויזיה, בנקים ומערכת המשפט". צילומיהם של עשרות אישים מופיעים כמייצגים אינטרסים זרים כמו של הלובי הציוני".

לה־פן, חרף שקיעתו, משרד נושבת אנטישמיות, ריאקציה ואלימות. אך הוא גם במצוקה.

כסא טוב באמצע

דורית גפן

ה"ישום" של ש"ס

ראשי ש"ס יכולים ללמד את הפוליטיקאים הוותיקים פרק בהלכות משא־ומתן. הוותיקים של המערכת הפוליטית הישראלית, אלה שנכנסו אליה בצורה מפתיעה למדי ב־84', והכפילו את כוחם בבחירות לכנסת הי"ב, מוכיחים, על־פי שיטתם, כי הם תלמידים חכמים, היודעים לנצל היטב את כוחם האלקטורלי, כדי להפוך אותו לכלי מיקוח רב עוצמה בין הליכוד למערך. "ערפל הקרב" של ש"ס והידיעות הסותרות שמפזרים דובריהם מאז נודעו תוצאות הבחירות, הפכו אותם למפלגה המחוזרת ביותר הן על־ידי הליכוד והן על־ידי המערך, כאשר המפלגות הדתיות־חרדיות האחרות מותחות את צווארן ומתאמצות שלא להחמיץ משהו מהישגיה של ש"ס.

כל המערכת הפוליטית נעמדה בימים אלה על רגליה האחוריים במעקב צמוד אחרי ראשי ש"ס, שאחרים מהם היו עד למוצאי האחד בנובמבר דמויות אלמוניות לגבי רוב הציבור, כולל המערכת הפוליטית. כמו הרב יאיר לוי, הרב עורן והרב גמליאל, אשר כן לילה פרצו לתודעת הציבור כולו.

הדילמה של ש"ס, כפי שהתגלתה בימים אלה של חיזורים נמרצים מצד הליכוד ומצד המערך, היא במי מהשניים לבחור. אלה וגם אלה מוכנים לפרוס לרגליה שטיח אדום, ולתת לה כמעט ככל אשר יחפוץ לבה. הקו הניצי לכאורה שנקטה בו ש"ס במערכת הבחירות, היה חלק מהאסטרטגיה לאסוף ביתר קלות קולות, שבעבר הצביעו עבור הליכוד. אותם מצביעים לא נתנו כנראה את דעתם לדברים ולהתבטאויות של הרב עובדיה יוסף, מן העבר הלא כל־כך רחוק, אשר העמיד את השלום ופיקוח־נפש כערכים עליונים, שאינם נופלים בחשיבותם מארץ ישראל השלמה. אמנם נכון, כי מאז גם התבטא בצורה ניצית יותר, אך ספק אם השקפת עולמו השתנתה לגמרי.

הנהגת ש"ס תהיה חייבת בעניין זה להחליט האם היא מובילה את בוחריה ומנחה אותם על־פי השקפתה והבנתה, או שמא היא נגררת אחרי ההמון. כבר היו שהקדימו ואמרו ספק בבדיחות דעת, ספק בציניות, אך גם בקורטוב של רצינות, כי חכמי התורה של ש"ס, אשר התירו נדרים ושבועות לבוחריהם, יכולים גם להתיר הבטחות שנאמרו בלהט מערכת הבחירות.

ש"ס משחקת את משחק המו"מ הקואליציוני כתלמיד חרוץ ושקדן, שלמד היטב את התורה הזאת, והשכיל מכל מלמדיו. עד לרגע האחרון מחזיקה ש"ס את כל הקלפים בידיה, ומשאירה לעצמה את האופציות פתוחות. תרצה, תלך עם הליכוד. תרצה, תלך עם המערך. יתרונה של ש"ס הוא בהיותה לשון מאזניים של ממש. אלה וגם אלה אינם יכולים למעשה בלעדיה. מה גם, שאתה הולכת גם רשימת "דגל התורה", מיסודו של הרב שך, הנחשב אצל הנהגת ש"ס כסמכות דתית, שיש להתחשב בדעתו.

נראה, כי ההתלבטות בש"ס אינה מתמקדת כל־כך בליכוד או במערך עצמם, ששניהם נראים כשרים בעיניהם, אלא בשותפים הנלווים. אצל הליכוד, מפלגות הימין הקיצוניות, מולדת, התחיה וצומת, אשר עלולות למשוך את הליכוד למעשי התגרות, ואולי אף למלחמה. ואצל המערך, השותפים משמאל, מפ"ם ורצ, אשר נחשבות בעיני המפלגות החרדיות כמפלגות "להכעיס" בכל הנושאים הדתיים.

יש המטילים ספק בהתלבטויות של ש"ס ובהיסוסים שלה, לכאן או לכאן. הללו סבורים, כי כל זה נועד בסופו של דבר להעלות את המחיר שתובעת ש"ס מהליכוד, והמחיר אינו זול כלל ועיקר. הרשימה ארוכה והיא כוללת כמה נושאי חקיקה, שהבולטים בהם הוא חוק ההמרה ותיקון חוק בתי־הדין הרבניים, הנוגעים לנושא הגיור בארץ. כמו כן גם את חוק ההסמכה, המסמיך את הרשויות המקומיות להפעיל תקנות לגבי שמירת השבת, קרי סגירת בתי שעשועים, קולנוע ופעולות תרבות. חוקי כשרות, ו"תיקון" הסטטוס קוו, שלטענתם נשחק במשך השנים לרעה. ישנה כמובן שורה ארוכה של תביעות למשרדי ממשלה, לסגני שרים במשרדים נוספים, לתפקידי מנכ"לים ולמשרות ציבוריות. גם בוועדות הכנסת. וישנה התביעה הידועה להכיר במוסדות החינוך העצמאי הספרדי, של ש"ס, שפירושו בעיקר, הקצאת משאבים ותקציבים בדומה לאלה שניתנים למוסדות החינוך הממלכתי. וישנה גם שורה של מפעלים ופרויקטים חברתיים־חינוכיים שש"ס רוצה לפתח ולטפח, בין היתר כדי להרחיב את התשתית האלקטורלית שלה, בבחינת מי שטורח בערב שבת — אוכל בשבת, כלומר, יוצא שבע בבחירות.

אין חכם כבעל ניסיון, ובש"ס למדו מהר, במהלך קדנציה אחת, כי הליכוד מרבה להבטיח על הנייר, ודי לראות את כל הסעיפים הרבים של ההסכם הקואליציוני שחתמו עם הליכוד ב־84', כדי להבין, כי הליכוד לא סיפק את כל הסחורה. הפעם תובעת ש"ס לקבל התחייבויות בטוחות יותר, והיא דורשת לעניין זה את חתימתו האישית של שמיר. המערך, שמוכן למעשה לתת לה כמעט אותן התחייבויות, ואולי אף מעט יותר בכל הקשור ל"קמח", נחשב בעיני ש"ס כמי שניתן לסמוך על המלה שלו.

עד אשר תיפול ההחלטה במועצת חכמי התורה לאן הולכת ש"ס, לקואליציה עם הליכוד, או לקואליציה עם המערך, נהנית ש"ס מכל העולמות. אך מסתבר כי אין טוב בלי רע. היא גם הפכה לאובייקט לחצים ולנסיונות שכנוע בלתי פוסקים, שלתוכם השתרבבו איומים בלתי נעימים של בריונים, שנועדו "לשכנע" את ראשי ש"ס, כי עליהם לממש את הסיסמה, שרק הליכוד יכול.

יוסקה שפירא ● ניסיון בלי תיק

צריך אמונה בחברים

במפד"ל מעולם לא היה שלום־בית של ממש. הפסקות־אש, לכל היותר. לאחר הבחירות, בירכו במפד"ל ברכת הגומל. הצליחו לעצור את הנפילה, ושמרו על הקיים, חמישה מנדטים. עכשיו משחיזים במפד"ל ציפורניים. שאקי רוצה להיות שר. הוא אף פעם לא הסתיר זאת. הוא גם הראשון ברשימה לכנסת, ומגיע לו. וזבולון המר רוצה גם כן. והרי הוא בעל הניסיון הממשלתי הגדול ביותר מבין החמישה של המפד"ל. הוא כבר היה שר בממשלתו של רבין, שלא לדבר על ממשלות הליכוד, והאחדות. והוא עדיין צעיר בגיל משאקי וצעיר גם מיוסקה שפירא, שרוצה לפצות את עצמו על כך שאינו חבר בכנסת, בכיסא בממשלה. והרי גם לו יש ניסיון, גם אם זה בלי תיק.

במסדרונות הקסטל בתל־אביב, בית המפלגה הדתית לאומית, כבר מתלחשים על ברית בין שאקי ושפירא, שכל אחד ותומכיו יתמכו בשני, ונגד זבולון המר.

במפד"ל עובדת חרושת השמועות שעות נוספות. כך למשל היו שרמזו כאילו ח"כ יגאל ביבי מתכוון להצטרף למערך. ללמדך, שצריך אולי אמונה במדינה, אך במפד"ל צריך לא פחות מכך גם אמונה בחברים.

הברירה האמיתית

מבלי להתייחס לסיכויים של קואליציה צרה בראשות הליכוד, בהשתתפות המפלגות הדתיות והימניות, או לקואליציה צרה בראשות המערך, בהשתתפות חלק מהמפלגות הדתיות ומפלגות השמאל, ראוי לזכור כי בכל קואליציה צרה וגם רחבה יהיו המפלגות הדתיות שותפות חשובות.

אלה הנחרדים מהאפשרות של כניעת המערך והשמאל לתביעות המפלגות החרדיות, צריכים להרהר בין היתר על המצב הפוליטי העדיף מבין השניים: ממשלה ימנית קיצונית, שבה המפד"ל מעודדת את הליכוד, התחיה, מולדת וצומת לתנופת התיישבות בשטחים, ולדיכוי קשות של האינתיפאדה, כולל גירושים מאסיביים, והקפאה עמוקה של נושא האוטונומיה (הסכמי קמפ־דייוויד), בעוד שהמפלגות החרדיות אינן מתערבות, לאחר שבאו על סיפוקן בנושאים המעניינים אותם. או ממשלה בראשות המערך, ובהשתתפות רצ מפ"ם ומרכז־שינוי, המנסה ליזום מהלכים מדיניים, שיביאו לפריצת דרך ויכניסו את האזור לאווירה של הידברות ומשא־ומתן, בעוד המפלגות החרדיות, שבאו על סיפוקן בנושאים הקרובים ללבן, לא רק שאינן מעמידות מכשול, אלא אולי גם תומכות במהלכים אלה.

זוהי למעשה הברירה הקשה. השאלה שעומדת (כל עוד החרדיות לא אמרו את המלה האחרונה לגבי הקואליציה שישתתפו בה) אינה התביעות של החרדיות, שממילא יתקבלו על־ידי הליכוד, אלא לאיזו תכלית הם ייעשו; להרחקת הסיכוי לשלום, ולקירוב סכנת המלחמה, או לטובת סיכוי להביא אולי לפתיחת מו"מ לשלום.

אופציית האופוזיציה

כאשר יצחק רבין ניסה להצדיק את האפשרות של הצטרפות המערך לממשלה רחבה עם הליכוד, הוא השתמש בטענה שקשה להשיב עליה: אין לנו מדינה רזרבית.

מה לעשות, זה נכון. אבל המסקנות מעובדה זאת אינן מהכרח אלו שמגיע אליהן שר הביטחון. כלומר, שהמערך חייב להיות בממשלה, כל ממשלה.

אך רבין לא הסתפק בכך. הוא הזכיר לנו כי המערך כבר ישב באופוזיציה, ומה זה הוסיף ונתן, שאל. אכן, גם עובדת ישיבת המערך באופוזיציה, נכונה. המערך יכול היה לעשות יותר באופוזיציה. הוא עשה מעט מעט מדי ומאוחר מדי ברגע קריטי: בעת מלחמת לבנון, כאשר תמך בכנסת בהודעתו הכוזבת של ראש הממשלה דאז מנחם בגין לגבי יעדיה ומטרותיה של המלחמה. הוא יכול היה להצביע נגד. הוא יכול היה להימנע מהצבעה. אך רוב רובו של המערך הצביע בעד.

אבל לא זה העניין. רבין יצר רושם בדבריו, שהישיבה באופוזיציה לא הביאה שום תועלת אלקטורלית למערך. וזה כמובן לא נכון. ב־77', כאשר נשלח המערך על־ידי ציבור הבוחרים לאופוזיציה, היו לו 32 מנדטים. היתה זאת מהלומה נוראה, אשר רבים לא האמינו כי ניתן יהיה להתאושש ממנה. לאחר שתי קדנציות באופוזיציה, הגיע המערך בבחירות של '84 ל־44 מנדטים. אם זאת אינה התאוששות, אם זה אינו הישג אלקטורלי, מה כבר כן? האם אלה 39 המנדטים שהצליח המערך להוציא בבחירות לכנסת הי"ב? והרי הפעם, חשבה לאל, על־פי השקפת רבין, המערך כבר לא ישב באופוזיציה, אלא השתתף בממשלת אחדות לאומית. ולא סתם השתתף. היתה זו ממשלה פריטטית, ולמערך היתה קדנציה מלאה של שר ביטחון מטעמו, וחצי קדנציה של ראשות הממשלה, ועוד חצי קדנציה של שר החוץ. אז לאן נעלם הרווח האלקטורלי?

אם להשתמש במונחים של רבין, הרי ספק אם למפלגתו יש עוד רזרבות לעשות טעויות פוליטיות, שאת מחירן היא תשלם במערכת הבחירות הבאות. ההצעה של רבין נשמעת כמו של מי שאינו מכיר לפתע בתפקידה של אופוזיציה במערכת פרלמנטרית, ואשר אינו רואה עצמו מחויב לדברים שאמר רק לפני שבועות ספורים לציבור. הצעה כזאת נשמעת כמו קריאה להליכה לקאנוסה פוליטית, כמעט כמו בקשה למינוי הליכוד לכונס הנכסים הפוליטיים של המערך.

מה אמר הרב שך

בימים אלה כאשר המפלגות החרדיות תופסות את מרכז הבמה הציבורית־פוליטית, והכול מנסים לתהות על קנקנן ולהבין את עמדותיהן, לאו דווקא בענייני תורה אלא בענייני דיומא. כדאי לקרוא בספרו של אליעזר הלוי שלזינגר "מכאן ביתם ומוציא ברבים" של שני גדולי התורה הרב קלינסקי והרב שך. בספר "על משכנות הרועים" יש עולם ומלואו, אך כאן נביא רק קטעים אחדים.

[illegible] שיוחזרו אינם סכנה לשפיכות דמים, אז תמורת שלום הנראה לעין, שיביא להרגיעה במלחמות [illegible], להחזיר "שטחים" — יאמר להצביע בעד הסכם שלום כזה.

כהמשך מסביר שלזינגר [illegible]

רשות הקורא

פחות מדי תחזית

ישראל היא אחת הארצות הבודדות שאין משדרים בהן את צילומי המפות המטאורולוגיות בטלוויזיה.

כנראה, שאין האחראים לדבר מודעים לכך, שיש בארץ מספר אנשים רב שעיסוקם בחוץ ומידע זה חשוב להם מאוד.

רצוי מאוד שמעוות זה יתוקן בהקדם ולא ניזקק לתחנות לבנון.

עיוות מכאיב נוסף: בניגוד לגודש הבלתי־נסבל ומופרז של שידורים מהאולימפיאדה, הוצנע חלקם המכובד והראוי להערצה של ספורטאינו הנכים. טיפוסים לוקחי־סמים המקדישים את כל חייהם ומרצם "להישג" קטן וחסר חשיבות של עוד ס"מ או עוד שבריר שניה הועלו לדרגת אלילים. הנכים, שלהלכם חייבים אנו כה הרבה, ומאמציהם אדירים, הוצנעו.

ב"קול המוסיקה" יש לאחרונה שיטפון של השפה הגרמנית. עדיין חיים בתוכנו רבים ששפה זו קשורה בהכרתם (או בתת־ההכרה) עם השואה ועם הנאציזם.

נ.ב.

השירות המטאורולוגי מסוגל לחזות את מזג האוויר ל־3־4 ימים. מדוע מקמצים במידע זה ברדיו, בטלוויזיה ובעיתונות?

בני גסן
מושב בן־עמי

אסונות ופוליטיקה

"אין כל אפשרות לנבא אם ישפיע הפיגוע על תוצאות הבחירות המתקיימות היום. האם סבור מישהו מהם, שייקל עליהם להגיע להסדר עם הימין?".

"יש דרך אחת למנוע באמת ובאופן מלא את התנאים המאפשרים פיגוע מסוג זה, והוא הסדר פשרה וחלוקה".

אלו ציטוטים ממאמר מערכת של עורך "על המשמר" ערב רציחתם ושריפתם של רחל וייס ושלושת ילדיה. העיסוק של עיתונאי בפינקסנות פוליטית מספר שעות לאחר האסון הנורא — מקומם ומביא לתהיות לגבי הכותב.

קום, קרע בגדיך, לבש שק. סע והשתתף עם המשפחה באבלה או לפחות שתוק!

תן לנו מספר ימים להתאושש.

לא, עורך "על המשמר" בשלו.

"אפשר בהחלט להניח שעיתוי הפיגוע היה בעל כוונה פוליטית"..

נפתלי להב

הערת המערכת:

אנו מפנים את הקורא נפתלי להב לעיון נוסף במאמר, הפותח בגינוי נמרץ וכואב לפיגוע, ולעיון בעיתוני שבוע הבחירות, שעסקו בהרחבה במשמעויות הפוליטיות של הפיגוע.

צו השעה של מפלגה עצמאית

לפני ארבע שנים נפרדנו מהמערך. הצלחתנו הגדולה ביותר בפרק זמן זה היתה החדרת המודעות לציבור הרחב והמגוון שמפ"ם עצמאית, שורשית, המאמינה בדרך הציונית הסוציאליסטית, שוב עומדת על רגליה, ומאמינה בשליחותה.

משך למעלה מ־20 שנה, דבקה בנו הסטיגמה "אמת", אשר הרדה להכרת הציבור, עד כי הציבור ובעיקר שני דורות של צעירים לא ידעו ולא שמעו על מפ"ם וזיהו אותנו עם המערך ומפלגת העבודה. ובמידה שהצלחנו בפרק זמן קצר יחסית לעורר דעת קהל כי אכן אנו פועלים כמפלגה בפני עצמה, הרי זו היתה התחלה טובה, ואפשר להיות לא מאוכזבים על שקיבלנו 3 מנדטים לכנסת הי"ב.

חשבון נפש נוקב חייב להדריך אותנו לקראת הבאות ולאור תוצאות הבחירות:

א. עלינו להיות מודעים לכך שדור המייסדים הולך ומצטמק מספרית עקב התהליכים הביולוגיים, ואינו מסוגל להיות גורם פעיל, בונה ומחסים.

ב. במידה שלא נקיים ונרחיב מספרית משמרת צעירה — אשר תמלא את השליחויות של מפ"ם באותה התמסרות אינטנסיבית כפי שדור המייסדים עשה זאת, כי או עתידנו כמפלגה בריאה ותוססת מוטל בספק, בין שנרצה או לא נרצה בזה.

ג. ארגון עבודת הסניפים, מפגשים הדוקים ורצופים עם ציבור רחב ומגוון, גילוי מחשבה לשכלל ולהתרחב. זה צו השעה. התמודדות מחודשת ברוח הזמן והתנאים הפוליטיים המשתנים, מסירות למימוש המטרות העומדות לפנינו — כל אלה יבטיחו את המשך עבודתנו למען המשך פעילותה וקיומה של מפ"ם.

אייזיק זלשינסקי
קיבוץ עברון

תלוי, חושף או מטאטא

התפטרותו של מבקר עיריית תל־אביב, שמואל רוביצ'ק, זורקת אור על בעיה סבוכה למדיי: טיב הביקורות והמבקרים ברשויות המקומיות. המבקר בעיריות, ככל שהוא חייב להיות בלתי תלוי במוסד אותו עליו לבקר, איננו בלתי תלוי לחלוטין, כאשר את פרנסתו הוא מוצא באותו מוסד עצמו.

כאשר מבקר צריך, לעתים, להאבק על שכרו ועל תנאי עבודתו, אין הוא יכול להיות משוחרר לגמרי מלחצים גלויים ומוסווים המופעלים עליו, הן מצד ראש העירייה והן מצד הפקידות הבכירה אותה הוא צריך לבקר. השכל הפשוט אומר, שהמבקר צריך להיות עובד משרד הפנים ולקבל את משכורתו ואת התנאים הנלווים ממשרד הפנים ולא מהעירייה. אולי ארחיק ואומר, שהמבקר צריך היה להיות כפוף למשרד מבקר המדינה. המציאות, כאמור, שונה לחלוטין.

בשל אותה מגבלה חשובה אין מרבים לשמוע בעיריות דו"חות שמבקר המדינה מפרסם. מבקרים רבים מעדיפים לא לבוא בעימות עם הגופים המבוקרים, שכן בסופו של דבר, מבקר המגלה יוזמה יתרה בחשיפת ליקויים הופך להיות "עושה צרות" מקצועי, שהפקידות הבכירה אינה משתפת פעולה עמו.

מבקר עיריית תל־אביב וכן מבקר עיריית בת־ים, א. אפל, עושים עבודת ביקורת נאמנה בפרסום דו"חות ביקורת שנתיים. ראש עיריית בת־ים, אהוד קנמון, נוהג תמיד לציין שהוא נותן יד חופשית למבקר. זה נכון עד לפקידות הבכירה, שאינה אוהבת שמישהו נכנס לה לעצמות.

שאלנו פעם את מבקר עיריית חולון, למה אין הוא מפרסם דו"חות שנתיים? הוא ענה לנו שישנם שני סוגי מבקרים: אלה החושפים פרשיות ומחדלים ואלה שפועלים למנוע מראש אפשרות למחדלים — והוא שייך לסוג השני... זה אולי נכון בחלקו. ס"ה בעיריית חולון, כמו בכל עירייה אחרת, ישנן פשלות שונות, שלא הצליחו למנוע אותן אבל הצליחו לטאטא אותן מתחת לשטיח, מבלי שיבואו לידיעת הציבור.

הפחד מפני ביקורת מביא לכך, שברשויות מקומיות רבות המוסד הזה לא קיים, כשם שלא קיימת ועדת ביקורת, וברשויות אחרות, בהן יש מבקר וועדת ביקורת, אין הביקורת "יוצאת החוצה". מבקר העירייה במקרה זה הוא עוד פקיד בכיר, אחד שחש מחוייבות לראש העיר, נותן לחמו.

היתה בריכה?

ברשימתי הקודמת (1.11.88) אמרתי שסיעות האופוזיציה בעיריית בת־ים — המערך, המפד"ל והליכוד, המהוות רוב לעומת סיעת המיעוט של ראש העירייה אהוד קנמון — תאשרנה כולן את תוספת תקציב הפיתוח לשורת פרוייקטים, ובין היתר — הקמת בריכת שחיה בשכונת עמידר. מסתבר שטעיתי: גם בישיבה הרביעית, שהתקיימה סוף סוף, לאחר ששלוש ישיבות בוטלו מחוסר קוורום, התנגדו סיעות האופוזיציה לתוספת התקציב, כפי שהובאה ע"י ראש העירייה.

ראש העירייה, שנשאל במסיבת עתונאים שכינס, איך הוא יכול לתפקד בשעה שרוב מועצת העיר נגדו, ענה, שעיריות רבות פועלות ללא אישור תקציבי. מרבית הפרוייקטים אושרו עוד בטרם חל הפילוג בסיעת המערך, והם מבוצעים מבלי להזדקק לחסדי האופוזיציה.

מסתבר שזה לא כל כך פשוט להיות במיעוט ולשלוט — זאת למד קנמון באותו ערב, כאשר סיעות הרוב הדיחו את יו"ר ועדת הכספים, עובדיה אבי־חן, שנקט עמדה לא ברורה בסכסוך הפנימי בתוך מפלגת העבודה ולא הצטרף רשמית לסיעתו של קנמון אך הודיע שהוא מצדד בו), ובחרו כיו"ר את חבר המועצה ואיש המערך, סברלו.

קנמון אינו חושש גם שמא יביא משרד הפנים ועדה קרואה לעיריית בת־ים, שכן לדבריו, העירייה מתפקדת כראוי. אשר לעתיד, הוא בטוח שתושבי בת־ים וחברי המערך יתנו את אמונם בו ובסיעתו ולא בסיעת המערך, והוא אשר יכתיב את הקואליציה הבאה, וכפוליטיקאי אין הוא פוסל מראש הרכב זה או אחר של קואליציה, כולל עם הליכוד.

על הר הברכה

בשל הישובי הלוח השומרוני, חגגו השומרונים השנה את חג הסוכות באיחור של חודש לעומת החג אצל אחיהם היהודים.

מסתבר שהאירועים ביהודה ושומרון גרמו, לראשונה אחרי 1600 שנה, לחידוש המנהג של הקמת סוכות בהר גריזים — במקום להקימן, כרגיל, בבתיהם שבשכונה השומרונית בשכם. בשנים האחרונות, עם שיפור מצבם הכלכלי של שומרוני שכם, בנו רבים מהם מעין "בתי־קיץ" על הר גריזים הקדוש להם, המשמשים אותם בשלושת הרגלים: פסח, שבועות וסוכות, בהם הם עולים לרגל אל ההר הקדוש. הפעם, ברצותם קצת להשתחרר מהאווירה הלחוצה בשכם בעקבות האירועים האמורים, הם הקימו את סוכותיהם בתוך בתיהם שעל ההר (השומרונים נוהגים להקים את סוכותיהם בתוך הבית פנימה, בדרך כלל בתוך הסאלון — א.ש.). בטאון חדשות השומרונים המופיע בחולון אומר, שהפעם האחרונה בה הוקמו סוכות ע"י השומרונים בהר גריזים היתה במאה הד־4 לאחר הספירה, בתקופת מנהיגותו של המנהיג בבא רבא, שבעזרת צבא שומרוני נחל נצחונות על חיל המצב הביזנטי שהוצב על ההר. במשך כמה עשרות שנים ידעו השומרונים תקופת פריחה שהתבטאה, בין היתר, בעריכת החג כהלכתו על הר הברכה — הוא הר גריזים — כולל הקמת סוכות על ההר.

החיים הממשיים

בשקט, מבלי "לעשות רוח", פועלת הסתדרות הגימלאים שע"י מועצת פועלי חולון, להרחבת דעתם של גימלאים ששעותם עמם וראשם עדיין פתוח לקליטת הרצאות לימודיות בנושאים שונים.

המכללה לגימלאים מסכמת את העונה שחלפה בהישגים לימודיים לא מבוטלים כלל ועיקר, אומר יו"ר הסתדרות הגימלאים בעיר, אליעזר גפן; על־אף קיום פרוייקט עירוני של מפעל לימודי לפני הצהריים לגימלאים, ע"י שני בתי־ספר תיכוניים בעיר, קוגל ומשה שרת — פרוייקט המשותף לעירייה ולג'וינט — נמצאת המכללה בשורה הראשונה בהקניית דעת לציבור גדול של גימלאים.

לצד אותה פעילות השכלתית, מקיימת הס' הגימלאים פעילות חברתית־תרבותית, שבחלקה משתלבת בפעילות התרבותית הענפה של מח' התרבות במועצת פועלי חולון, שבראשה עומד עמנואל אהרוני — אדם דינמי, העושה רבות בשדה התרבות במקום. הגימלאים גם משתלבים בחוגים שונים של אותה מחלקה בהסתדרות במקום. מרבים להשתתף בטיולים של החברה להגנת הטבע, מקיימים מקהלה וחוגי לימוד שונים.

האופוזיציה

(המשך מעמוד 8)

היתה הבסיסי שנוצר בארץ הזאת בעמל של דורות. מול ממשלת בגין עמדה הסתדרות חזקה ונחושה, כשהיא נשענת על תנועת־התיישבות העובדת ועל משק עובדים בריא ואיתן. המצב היום שונה בתכלית, ולכן אני חרד.

כל האימה הזאת צריכה להיות מוטלת על כף המאזניים כשבאים לבחור בין הרע במיעוטו לבין הרע כמרבו ולשקול סדרי עדיפויות. לצאת "לאופוזיציה מוסרית" כפי שקורא ס. יזהר — כן, אך רק לאחר שיתברר, שבכלו כל הקיצין ושאין סיכוי למשוך את הסיעות החרדיות לקואליציה עם המערך. שום מחיר לא יהיה גדול מדי כדי למנוע הקמת ממשלה לאומנית הרפתקנית או ממשלת אחדות לאומית בראשות הליכוד. האופציה ללכת לאופוזיציה תמיד נשמרת. היא לא תברח.

המשק לאחר הבחירות

דוד שטרן: המנגנון הממשלתי — צרעת המדינה

צמיחה כלכלית, עלייה ומניעת הירידה הם הנושאים, שצריכים להעסיק כל ממשלה בישראל — אומר דוד שטרן, יו"ר מועצת המנהלים של "אוצר התיישבות היהודים", חברת־האם של בל"ל, ונשיא כבוד של מרכז הקבלנים והבונים. עבורו, אין זה משנה מי יהיה ראש־הממשלה או איזו מפלגה תשלוט בכנסת הבאה (אם כי הוא מעדיף את הליכוד), בתנאי שתעסוק ותתרכז בשלושת נושאים אלה.

כדי להשיג צמיחה כלכלית, יש לדעתו להפחית, באופן דחוף, את שיעורי הריבית. זה ישנה את כל תמונת המשק. צמיחה גם קשורה בהשקעות, ובמצב הנוכחי אין משקיעים.

שטרן, ששמו קשור לבנייה הפרטית, מדגיש כחלק מחידוש הצמיחה את שינוי "חוק מקרקעי ישראל". הוא בטוח, כי שינוי החוק יאפשר הרחבת הבנייה בערים הגדולות והבינוניות. הוא מאשים את מינהל מקרקעי ישראל, השולט ברוב הקרקע, כי הביא להאמרת מחירי קרקע לבנייה, ולהתייקרות הדירות, עד כדי כך שזוגות צעירים מתקשים בהשגת דירה חדשה, גם כאשר יש להם נקודות זיכוי מירביות.

פרויקטים לבנייה להשכרה

שינוי החוק לבדו אינו מספק את שטרן. הוא טוען, כי יש צורך בהוזלת הריבית על המשכנתאות והארכת זמן פרעונן מ־20 שנה ל־25 שנים. כמו כן, יש להקל על ביצוע פרויקטים לבנייה להשכרה. כל אלה יביאו לפריחה בענף הבנייה, שהיה תמיד המדד לפרוספריטי.

כל ההצעות לא ייתכנו, אומר שטרן, אם לא יקטינו בצורה ממשית את המנגנון הממשלתי, שהפך לצרעת המדינה, אם לא לצרעת הציבור. מנגנון ביורוקרטי מנופח, [illegible] שהוא עושה חסדים לאזרח, [illegible] אם אפשר לדרג את הסובלים מן הביורוקרטיה, הוא סבור שהקבלנים הם הסובלים ביותר. כדי לבנות, יש לעבור יותר מ־20 תחנות מן היסורים הביורוקרטית.

חיים מרגלית

יעקב גדיש: הליכוד לא יוכל לבצע מדיניותו הכלכלית

האילוצים הקיימים במשק לא ישתנו אחרי הבחירות — זוהי דעתו של יעקב גדיש, לשעבר ראש אגף התקציבים באוצר, הנחשב לאחד מאנשי הכלכלה המקובלים. גדיש סבור, שבתוך מערכת האילוצים הקיימת לא יוכל הליכוד, אם ירכיב את הממשלה הבאה, להתנער מאחריות כלפי מפעלים כמו "כור" ולא יוכל להתעלם מקופת־חולים וזאת, למרות שבמצע הכלכלי מדבר הליכוד על משק חופשי, מכירת חברות ממשלתיות ועוד. לדעתו, אם המערך ירכיב ממשלה, הוא לא יצליח לבצע את המדיניות הכלכלית שעליה הוא מכריז. שכן, לכך אין תנאים ואין כסף.

כל ממשלה תצטרך לדון במיתון הכלכלי, ההולך ומתפשט "לאט ובטוח" — מוסיף גדיש — הסיבות למיתון ידועות ומורכבות מנושאים, שאין מפסיקים לדבר עליהם: עלות העבודה, שער החליפין המוקפא, האינתיפאדה, ומה לא? זוהי עוברה: צמיחה במיתון. הפתרונות ידועים, כולם מכירים את השחקנים הראשיים. ספק אם הפתרונות הרצויים יתבצעו.

יעקב גדיש מביע את אי־שביעות־רצונו מכך, שמה שהחל בחודש יולי 1985 — תוכנית החירום להבראת המשק — הופסק באמצע. הממשלה עסקה בצדדים האופטימיים של הקרמטורים הכלכליים, כמו עלות הכסף, תשלומי העברה, ודברים אחרים הקשורים בכך ביולי 85, ואפילו במחצית הראשונה של 86, תשלומים אלה היו במקום, לשעבר. הממשלה לא השכילה לגשת לפתרון שני הגורמים, שהם תחלואי המשק הבסיסיים, לפי גדיש: מבנה התעסוקה ומערך הצמרות.

משקלו של המבנה התעסוקתי — אומר גדיש — רב ביצירת עודף הביקוש הממשלתי, והרבה משפיע על החורמה והגרעון במאזן התשלומים. גדיש מוכיח, כי בעשור האחרון גם ההכנסה הריאלית וגם הצריכה הפרטית, תוך האטה בקצב הצמיחה. מצב זה התאפשר בגלל ההרחבה בסקטור הציבורי, שהביאה עימה עלייה בשכר הריאלי, זאת, כמעט ללא אבטלה. את מחיר החזקת הסקטור הציבורי משלם, למרבה האירוניה, הסקטור העסקי. לדעתו, הממשלה שתקום עכשיו תהיה מוכרחה לטפל בנושא התאמת גודל הסקטור הציבורי לצרכים. במקביל, הכרחי לבטל אחת ולתמיד את מערכת ההצמדות והאוטומטיות, שמעוותת את תמונת המשק.

חיים מרגלית

יחזקאל פלומין: פיחות זוחל עדיף

כל ממשלה שתקום אחרי הבחירות תשאף להגיע לאמנה כלכלית־חברתית — טוען יחזקאל פלומין. על האמנה יצטרכו לחתום שלושת השותפים לכלכלת המדינה: הממשלה, ההסתדרות ולישכת התיאום של הארגונים הכלכליים.

אמנה כזאת התקיימה במחצית השנייה של 1985, כאשר ממשלת האחדות הלאומית, בניצוחם של שמעון פרס ושר האוצר יצחק מודעי, ביצעה את תוכנית החירום להבראת המשק. פלומין מסביר, כי מה שנחתם אז התאים למצב של אינפלציה דוהרת, שהגיעה ליותר מ־20 אחוז לחודש. התנאים עכשיו שונים. לכן, המשק זקוק להסכמה כוללת, שגם עתה, כב־1985, עיקרה, לדעתו, הקפאת שכר.

פלומין, כזכור, היה סגנו של שמחה ארליך, שכיהן כשר האוצר בממשלת בגין הראשונה, שהוקמה במאי 1977. שמו של פלומין קשור במהפך הכלכלי של אוקטובר 1977, שנועד להפוך את ישראל ל"שווייץ של המזרח התיכון". יש לבצע לא רק הקפאת שכר, אלא גם שלבים נוספים בהמלצות "ועדת ששינסקי" לרפורמה במיסוי. כתמורה להקפאת השכר, מציע פלומין לתת פיצוי לעובדים, באמצעות הקטנת שיעורי המס על השכר.

באמנה הכלכלית־חברתית יש להעניק ליצואנים את המקום המכובד הראוי לו. פלומין סבור, כי אפשר לפצות את היצואנים על השחיקה ברווחיהם, באמצעות העמדת אשראי מכוון. כמו כן הכרחי פיחות, אך לא חד־פעמי, אלא זוחל, כדי להקטין את הלחץ הפסיכולוגי לעליית מחירים.

לא תיתכן שום אמנה כזו, לפי פלומין, אם לא יקוצצו קיצוצים כואבים בתקציב המדינה. הקיצוצים נדרשים בגלל הירידה בגביית מיסים, שנגרמו על־ידי המיתון, האינתיפאדה, וכשל גורמים חיצוניים, כמו היחלשות הדולר.

למרות זאת, פלומין מציג עצמו כאופטימי ללא תקנה. 1988, הוא אומר, היתה שנה גרועה, ב־1989 יהיה שיפור. שנת 1990, הוא צופה, תהפוך לשנת צמיחה ויציאה מן המשבר.

חיים מרגלית

אמנון נויבך: המתנה תעלה ביוקר

ערב הבחירות נודע על תוכנית כלכלית מקיפה, שהוכנה על־פי בקשתו של שמעון פרס. התוכנית, שהוכנה בסתר, אמורה היתה לשמש קריאת־כיוון למדיניות המערך בארבע השנים הבאות, אולם בימים אלה נראים הסיכויים למימושה קלושים ביותר, לנוכח כשלון המערך בבחירות. את הכנת התוכנית ריכז אמנון נויבך, שהיה יועצו הכלכלי של פרס.

לאחר שנודעו תוצאות הבחירות אמר נויבך, כי עורכי התוכנית ישמחו להעמידה לרשות המעוניינים בביצועה. כמובן, שהיינו שמחים מאוד אם מפלגת העבודה היתה מאמצת את התוכנית, אבל זו אינה תוכנית שמתאימה רק למפלגה אחת. היא אינה מפלגתית, אלא אקדמאית.

נויבך אומר, כי הבעיה המרכזית שעומדת בפני כל ממשלה חדשה הוא הצורך להגיע להבנה עם ההסתדרות על שיעורי תוספת השכר ותוספת היוקר, לנוכח ההאטה בצמיחה, הגידול באבטלה והירידה בהיקף ההשקעות. לדבריו, במסגרת המדיניות שלאחר הבחירות דרושה גם "רוויזיה מחשבתית" בבנק ישראל.

מהם הצעדים המיידיים שיש לבצעם?

— צריך להגיע להסכם, ששומר על רמת שכר ושער־חליפין ריאליים. יש לבצע פיחות בשיעור קטן של 7־8 אחוזים, ולא 15־17 אחוז כפי שדורשים התעשיינים. כיוון שפיחות בשיעור כה גדול יחייב עליית מחירים ושכר. השיקול חייב להיות — פיחות ללא עליית שכר ומחירים, וצריך להרגיל את הציבור לפיחות בשיעור של 2 אחוזים הוא גדול.

ואם רצוי לבצע את הפיחות עד סוף 88?

— יש עמדות בעד פיחות לפני ינואר 89 וגם עמדות הפוכות. לדעתי, המתנה לתחילת 89 תעלה ביוקר, והיא יוצרת כבר עכשיו ציפיות מיותרות לפיחות.

איך תנהג, לדעתך, הממשלה הבאה בתחום הכלכלי?

— אני מעריך, שתהיה ממשלה שבה הנושא הכלכלי לא יהיה בראש מעייניה. אני מסופק, אם שר האוצר יוחלף. כהונתו ימשיך לכהן כשר האוצר. יש להניח, שהוא ימשיך להפעיל מדיניות מרסנת ומייצבת. במדיניות כזו אני צופה מצב של סטגפלציה — תימשך ההאטה במשק ותימשך האינפלציה. המגמה הנוכחית תימשך. לא ידוע על תוכניות ברורות באוצר ובבנק ישראל.

מה יהיו ההשלכות?

— במצב כזה, המגמות הנוכחיות תימשכנה. מפעלים רבים יקבלו החלטות לצמצם שוב ייצור ולהתכווץ יותר. כבר היום ראינו שישנה ירידה בתעסוקה ואין ירידה במיתון, כלומר: מפעלים מצמצמים לצורך שינוי מבני לטווח ארוך. אני חושש מהירידה במעילות וחרד מאוד מעליית הריבית. נהיה עדים גם לבעיות גוברות בסקטורים החקלאיים והקיבוציים. לגבי חברת העובדים, הבעיה פחות חמורה, כי עומדת בפניה אלטרנטיבה למכור נכסים ולפטר עובדים. לקיבוצים אין אלטרנטיבה כזו. אצלם הפתרון הוא רק הגדלת היקף הייצור והסדר לפריסת החובות. כי הם אינם יכולים לפטר עובדים ואינם יכולים למכור נכסים. אין לי ספק, שתהיה להם בעיה ולהרגשתי, הממשלה אינה מוכנה להתמודד עם זה.

אורי נחשון

אמרי רון: לאחד חזית רחבה של יצרנים

עדיין לא ידוע מי יהיה שר האוצר הבא — אומר אמרי רון, חבר קיבוץ משמר העמק, ח"כ וחבר ועדת הכספים לשעבר. לדבריו, ניתן להעריך שהממשלה הבאה, שכבר עכשיו נראה כי שמיר ירכיב אותה, תהיה ממשלת־המשך בכל הקשור למדיניות הכלכלית הליברלית. הוא, ימשכו עידוד המגזר הבנקאי והפיננסי, דרך שיעורי ריבית ועמלות גבוהות, ועידוד הבנקים, באמצעות המרווחים הגדולים בין מחיר הכסף למפקידים, לבין מחירו ללווים.

רון סבור, כי יימשך המצב, שבו הממשלה מגייסת מן הציבור כסף למימון גרעונותיה ומשלמת עליו כ־5 אחוזים בשנה, ומצד אחר — הממשלה היא הקובעת ריבית כפולה כ־10 אחוז להלוואות פיתוח, שהיא מאשרת ליזמים וליצרנים. אמרי רון משוכנע, כי מחיר האשראי לזמן קצר ימשיך להרקיע שחקים. היצרנים ימשיכו לסבול מכך, בהתאם לרמת הדרישה שלהם להון חוזר. כמו כן, יימשך קיבוע שער החליפין, שמביא רעה על תעשיית היצוא והורס את היצוא החקלאי. במצב כזה, כדאי לייבא מוצרים במקום לייצרם.

כתוצאה מכל אלה — סבור רון — המשק עומד על סף מיתון חריף, משמעות הדבר: אבטלה בשיעורים שבין 8 ל־10 אחוז ומעלה. עשרות מפעלים ייסגרו, מאות מפעלים ייאלצו לקצץ בפעילותם ולפטר אלפי עובדים. לדעתו, הממשלה תנסה לפצות את התעשיינים על־ידי שחיקת שכר, או הפחתה במס מעסיקים. שני אמצעים — מדגיש רון — שהתעשייה הקיבוצית אינה נהנית מהם.

להערכת רון, תימשך ההתנערות מאחריות למשק הציבורי, לחברות ממשלתיות, לרפואה ציבורית וכד', ו"איש לאהליו" ימשיך לשלוט, כפילוסופיה מרכזית של מגווני המדיניות. לדעתו, ייעשה מאמץ למכור את בנק לאומי ובנק הפועלים לגורמים פרטיים (דרך החברה שהח"כ לשעבר מטעם מפלגת העבודה, עדי אמוראי, עומד בראשה, ושתפקידה לרכז בידי הממשלה חלק גדול ממניות הבנקים). חברות ממשלתיות הן בתור למכירה, גם כאשר הן מרכזות בידיהן גורמי־ייצור לאומיים, כמו "מפעלי ים המלח".

המסקנה מכל אלה היא, שיש לאחד חזית רחבה של יצרנים, ולפתוח במאבק פוליטי יעיל נגד מדיניות הממשלה.

חיים מרגלית

מלכודת הצבת הכפולה

מעמדה של התנועה הקיבוצית בחברה הישראלית נשחק מאוד בשנים האחרונות. בתהליך הזה חברו מכשלות פוליטיות, מכשלות של מדיניות כלכלית לאומית וכשלונות ניהוליים. אם מותר להעריך את המינון, נחלקים כאן באשמה הראשונית הממשלה והקיבוצים חלק בחלק. באשמה המשנית, נושאת כבר הממשלה ב־80 או 90 אחוז של האחריות.

הערות להלקה הרב של הממשלה באשמה מוצגת על־ידי המפולות העיסקיות בכל הסקטורים — הפרטי, השיתופי וההסתדרותי. אבל, דברים אלה אינם משנים את העובדה, שהמגזר השיתופי בציוויליזציה הישראלית נפגע מאוד בסטטוס התרבותי, החברתי והפוליטי.

למעמדו של הקיבוץ בחברה הישראלית יש, כמובן, השפעה רבה על החברה הקיבוצית כולה ועל יחידיה. במילים אחרות, יש כאן מלכודת הצבת הכפולה: כלפי פנים — קשיים כלכליים וחברתיים, וכלפי חוץ — ערעור הסטטוס. בין שתבוא עלינו ממשלה שמאלית ובין ימנית, שם המשחק היום הוא: גורלו של המגזר השיתופי בתרבות הישראלית. שאלת היעד היא איך לחלץ את המגזר הזה ממשברו הפנימי ומאובדן יוקרתו כלפי חוץ.

כדי להשיג את היעדים האלה, האסטרטגיה הנכונה להיום צריכה להיבנות על שני עיקרים אלה:

א. לעבור ממגננה להתקפה על החברה הישראלית.

ב. להציג את הקיבוץ — לא כמערכת רעיונית, אלא כמערכת יצרנית (וזאת, לא משום שהיסוד הרעיוני לא חשוב, אלא משום שהחברה הישראלית בגלגולה הפוליטי האחרון — ליכוד ומוחה גסים ומנוכרים לרעיון, להומניזם, למוסר). המאמצים שהקיבוץ עשה בשנתיים־שלוש האחרונות, כדי לצאת מן המשבר מעמידים אותו, לדעתי, בעמדה חדשה של החברה הישראלית. עם כל המגזר העיסקי, ואולי יותר ממנו, ספגה התנועה הקיבוצית מכה פיננסית גדולה, עם התמוטטות הבנקים. אבל, של המשק הכללי, שנקלע לקשיים גדולים, התנועה הקיבוצית עשתה כמה דברים יחודיים:

א. הגדלת התפוקה השנתית בכ־15 אחוז ריאליים;
ב. הגדלת היצוא בכ־15 אחוז ריאליים;
ג. צמצום גידול בהשקעות צרכניות;
ד. הקפאת רמת החיים;
ה. תהליך של עזרה הדדית וולונטרית בין חזקים לחלשים.

אף מגזר חברתי בארץ לא יכול להציג מאמצים דומים. העובדה, שהמאמצים האלה מתכנסים אל צרור נקוב והמס הקרוי ריבית בולע את התייעלויות, היא ברגע זה קריאת הקרב.

כל הדרכים להנעת הממשלה לשינוי והתאמה של המדיניות לצרכים השיקומיים והצמיחתיים של המשק, בכלל, ושל המשק הקיבוצי בתוכו — לא צלחו. לפני זמן מה נסקר ב"על המשמר" מחקר, שנערך בפקולטה לחקלאות ברחובות, ושבחן את השפעת הריבית על החוב של משק מסוים. עיון במחקר מראה, כי המשק היה חייב ב־1982 1,250,000 ש"ח. לו שילם המשק על כלל פעילותו ופעילות יחידות המשק שלו 6% ריבית ריאלית בשנה, היה חובו ב־1986 932,000 ש"ח בלבד. לו שילם 8% ריבית ריאלית, היה חובו ב־1986 1,110,000 ש"ח. לו שילם 10% ריבית, היה החוב לאותה התקופה 1,298,000 ש"ח. בפועל הוא עלה ב־1986 ל־3,328,000 ש"ח (ז.א. ריבית ריאלית על פני השנים האלה של כ־27%). המתחרים בעולם עוברים מעל ריבית ריאלית של 8־6 אחוז.

אם נעבור ממקרה פרטי זה למה שקרה ב־1987 בקיבוץ הארצי, למשל, נראה את המספרים הבאים: סך־הכל התפוקה — 1,520 מיליון ש"ח. על ההיקף הזה שולמה ריבית בסך כ־167 מיליון ש"ח, כלומר: כ־11% ריבית על מה שמכונה המחזור. אם יש בממוצע כ־35־40% ערך מוסף, הרי הריבית הזאת נוגסת בכ־30% מיתרת הערך המוסף. איך שר אוצר נורמלי ישן בלילה עם נתונים כאלה — זו בעיה של רמת האחריות שהוא מסוגל לשאת. אבל, איך התנועה הקיבוצית מניחה למשק לישון עם נתונים כאלה — זו בעיה פוליטית לא אפשרית. כשאני מתבונן בנתונים, ברצוני לקרוא אליכם — תפסיקו להתגונן. אף מגזר בחברה ובמשק לא גילה יותר אחריות, יוזמה ותפוקה, מכם.

התפוקה למועסק בתעשייה (למעט יהלומים) בישראל ובקיבוץ הארצי ב־1987:

התפוקה למועסק	ישראל	הקיבוץ הארצי
ממוצע תעשייתי	105,000 ש"ח	180,000 ש"ח
ענף מזון	132,000	300,000
טקסטיל־עור והלבשה	91,000	180,000
כימיה גומי ופלסטיקה	159,000	180,000
מתכת חשמל אלקטרוניקה	96,000	120,000

מקור: התעשייה בישראל 1987, הוצאת משרד התעשייה והמסחר, סיכומי התעשייה בשנת 1987 בקיבוץ הארצי, מדור התעשייה.

בשנת 1987 עלה היצוא התעשייתי הכללי ב־9.2% ריאלי ואילו היצוא של הקיבוץ הארצי עלה בכ־15% ריאלי. דומה, שנתוני התק"ם אינם נופלים מנתונים אלה.

נוכח דברים אלה, אין צורך אלא לצאת בקמפיין גדול. מטרות הקמפיין הן להשלים את מאמץ המיקרו, הנעשה בקיבוץ הבודד להבראה וצמיחה, במאמץ פוליטי מקרו, ברמה הלאומית, ולהביא את המדיניות הכלכלית הלאומית לקיים את התנאים הנכונים שעל־פיהם יוכל היזם הישראלי להתחרות בתנאים שווים עם יזמי העולם.

שר אוצר אחראי היה אומר לעצמו את הדברים הבאים: מה חסר לה לישראל, כדי לצאת מהשקיעה הכלכלית אל צמיחה ושגשוג? — כוח־אדם מיומן והון להשקעות יש לישראל. מה שחסר לה זה יוזמה. מהי מפת היוזמות של ישראל, מי ממלא אותה היום ואתמול — יותר מ־250 הקיבוצים, הפזורים בארץ. כל חתך חברתי שנבדוק מכיל פחות יוזמות. על כן, צריך לאפשר למערכת הזאת לצמוח ולהצמיח את הישגיה הטכנולוגיים והתעשייתיים: את מכלול הדברים האלה ואת הנתונים התומכים בהם יש לעבד נכון ולהציג אותם בכוח גדול ולהטיח אותם בפני החברה והפוליטיקה הישראלית.

בצד אלה, אין להעלים את השגיאות והכשלונות, ששילמו עבורן מחיר יקר מאוד. אבל, זה עבר, וכאן מדברים בעתיד. המערכת הכלכלית־היצרנית, המכונה — התנועה הקיבוצית — צריכה להכפיל את הייצור והייצוא בתוך 7 שנים. זה מה שצריך לעניין את החברה הישראלית. מהם התנאים התעשתיתיים והכלכליים, הפיננסיים והניהוליים שצריך לקיים אותם, כדי שזה יהיה אפשרי — בנושא זה צריך ללכד את כל המגזר היצרני בארץ.

תהיה זו ממשלת ימין או ממשלת שמאל — זהו משחק התקווה של השלב הבא. עם הדברים האלה יש לפנות לכל המגזרים: למנהלים, לפועלים ולוועדי עובדים מהמגזר הזה, למפלגות מימין ומשמאל, לחברי הכנסת, לפרופסורים באוניברסיטה — שיראו הם איך מכפילים את הייצור והייצוא כל 7 עד 10 שנים, ויאמרו הם לציבור מהם התנאים המינימליים, הדרושים למאמץ זה. את הקמפיין הזה צריך לערוך בסיוע מקצוענים מן המעלה הראשונה. כל יום שעובר אינו חוזר.

מכולת בתעסוקה

[illegible]

מפעל רמים נסגר הבוקר

קונצרן "כור" החליט לסגור את "מפעל הנדסה רמים" בקריית־שמונה, לאחר שעובדי המפעל לא קיבלו את תוכנית ההבראה, שאמורה היתה לאפשר את המשך הפעלתו — נמסר אתמול מהנהלת "כור". המפעל ייסגר סופית הבוקר וכל 94 עובדיו פוטרו.

ב"כור" אומרים, כי מפעל רמים צפוי להפסד של כ־3 מיליון דולר ב־1988, בנוסף להפסד מצטבר של 8.5 מיליון דולר ב־4 השנים האחרונות. תוכנית ההבראה, שהוצגה לפני העובדים, כללה צמצום מצבת כוח־האדם בשליש, שינוי שיטת הפרמיות (שהגיעו לשיעור אוטומטי של עד 40 אחוז), צמצום ההטבות הסוציאליות עד לרמה שמוכתבת בחוק, ניידות עובדים ופעולות נוספות להגדלת החיסכון בהוצאות.

מנכ"ל המפעל, אלי אברהמי, הבהיר לעובדים כי אם ברצונם להציל את המפעל, יש לנהל מו"מ מהיר, שיאפשר ליישם את תוכנית ההבראה. בהנהלת "כור" אומרים, כי בפגישה נוספת, שהתקיימה בתחילת אוקטובר בין נציגי העובדים לבין הנהלת המפעל הבהירו הוועדים, כי יעדיפו את סגירת המפעל ומתן פיצויי פיטורים על יישום תוכנית ההבראה, כפי שהוצעה על־ידי הנהלת "כור". בעקבות זאת הוחלט לסגור את המפעל.

המפעל עסק בייצור עמודי חשמל, מיטות וארונות לבתי־חולים ותיבות קשר לשימוש צבאי בארץ וליצוא. הוא נפגע בשנים האחרונות מצמצום ההזמנות מהמערכת הממשלתית בארץ וסבל מחוסר יעילות בכלל ממבנה תעסוקה לקוי, שהקשה עליו לעמוד בתחרות עם מפעלים אחרים.

א.נ.

ירידה ברווחי ברקליס דיסקונט

ירידה של 14 אחוז נרשמה ברווח הנקי של בנק ברקליס דיסקונט. בתשעת החודשים של 1988 הסתכם הרווח ב־21.8 מיליון ש"ח, לעומת 25.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה על ההון העצמי היתה 27.5 אחוז. ירידה של כ־5 אחוזים נרשמה גם ברווח לפני הפרשה למיסים, שהסתכם בכ־49 מיליון ש"ח.

בהנהלת הבנק אומרים, כי התוצאות העסקיות של תשעת החודשים ב־88, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, הושפעו בעיקר מירידת המרווח הפיננסי. הבנק אינו מפרט את היקף ההפרשה שביצע לחובות מסופקים.

ההון העצמי של הבנק הגיע בסוף ספטמבר השנה לכ־126 מיליון ש"ח — גידול של כ־20 אחוז לעומת סוף 87. בחלק מסעיפי המאזן נרשמה ירידה, הנובעת מן העובדה שחלק גדול ממאזן הבנק נקוב במטבע־חוץ, בעיקר בדולרים. סך המאזן הסתכם ב־1.45 מיליארד ש"ח, לעומת 1.52 מיליארד ש"ח בסוף 87.

א.נ.

גידול ברווחי בנק משכן ובנק כללי

בנק משכן, בנק למשכנתאות מקבוצת בנק הפועלים, סיים את תשעת החודשים הראשונים של 1988 ברווח נקי של 8.5 מיליון ש"ח — גידול של 46 אחוז לעומת הרווח בתקופה המקבילה אשתקד. גם הרווח לפני הפרשה למיסים גדל בשיעור דומה והסתכם ב־17.3 מיליון ש"ח. התשואה על ההון העצמי הגיעה לכ־32 אחוז, בחישוב שנתי.

המאזן של בנק משכן גדל בכ־7 אחוזים, לעומת סוף 87, והסתכם בכ־3 מיליארד ש"ח, והיקף ההלוואות גדל בכ־7 אחוזים לסכום של 2.88 מיליארד ש"ח. בתקופת הדו"ח הנפיק הבנק אגרות חוב צמודות למדד בערך כולל של 120 מיליון ש"ח, ותמורתן משמשת להרחבת פעילות המשכנתאות.

גם בנק כללי, שבבעלות הברון רוטשילד, הגדיל ב־88 את רווחיו, ואת תשעת החודשים הראשונים של השנה סיים עם רווח נקי של 2 מיליון ש"ח, לעומת 1.8 מיליון ש"ח בשנה שעברה. הרווח לפני מס גדל בשיעור של 47 אחוז, ובעקבות הפרשה מוגדלת למיסים ברבעון השלישי, הגידול ברווח הנקי היה, כאמור, בשיעור קטן יותר.

א.נ.

שטיח מיובא יהיה זול יותר

ב־1 בינואר יורדו המכסים על מצרכי יבוא מהשוק המשותף — אומר משה גורן, הבעלים ומנכ"ל מפעל "שטיחי שומרון" שבבית־שמש. הוא מוסיף, כי לפי החישובים שמסר למשרד התעשייה והמסחר ולמנהלי אגף המכס במשרד האוצר, ישלם יבואן שטיחים, מתאריך זה, פחות מיסים מאשר יצרן השטיחים המקומי. היבואן ישלם 4.60 ש"ח על כל מטר מרובע, ואילו היצרן המקומי ישלם 4.70 ש"ח.

לדברי גורן, אישרו במשרד התמ"ס ובמכס את החישובים. תשובתם היתה: "זה לא כדינה, אנחנו לא קובעים". גורן מוסיף, שזה אינו הכל. היבואנים נהנים מאשראי ספקים זול, בשעה שעל היצרנים המקומיים רובצת ריבית נוראה.

גורן גאה במפעלו "שטיחי שומרון". לדבריו, זה המפעל המשוכלל ביותר בארץ, ואולי בעולם כולו, לייצור שטיחים מקיר לקיר. הוא הוקם לפני שנתיים בעיירה בית־שמש. הבעלים הם משה גורן ומשקיעים יהודים מחו"ל. כושר הייצור שלו 200 אלף מטר מרובע בחודש. בייצור עובדים 20 איש, שעברו השתלמות בהולנד. עכשיו הם מייצרים רק 20 אלף מטר מרובע בחודש. הצריכה בארץ נעה סביב 70 אלף מטר מרובע בחודש.

גורן מדגיש, כי שטיחים מקיר לקיר מחליפים את המרצפות, בעיקר במשרדים ובבתי מלון. מאז שהמפעל שלו החל לשווק את תוצרתו, ירד המחיר לצרכן של שטיחים מקיר לקיר מ־50 ש"ח למ"ר כולל מע"מ, ל־26 ש"ח למ"ר כולל מע"מ. גורן מקווה, כי בתחילת שנת 1989 יתחיל המפעל לייצא לאירופה ולארה"ב.

חיים מרגלית

22 פרויקטים דו־לאומיים

22 פרויקטים חדשים במחקר ובפיתוח, המשותפים לחברות ישראליות ואמריקניות, הוגשו למועצת הקרן הדו־לאומית למו"פ ישראל־ארה"ב, שהתכנסה בירושלים. מדובר בפרויקטים בתחומי הכימיה, התוכנה, האלקטרוניקה והתקשורת.

מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר, יורם בליזובסקי, מנציגי ישראל בקרן, מסר כי בשנה האחרונה הסתכם היצוא מפרויקטים משותפים לקרן הדו־לאומית בסכום של 150 מיליון דולר. את ארה"ב מייצגים בקרן נציגי משרד המסחר האמריקני, האוצר ומכון התקנים האמריקני. הקרן הוקמה ב־1977 וכשנה זו הפקידו ארה"ב וישראל 40 מיליון דולר כל אחת, כשהריבית על ההשקעה משמשת למימון פרויקטים משותפים בתחום המחקר והפיתוח בין שתי המדינות. מאז יסוד הקרן, אושרו כ־200 פרויקטים משותפים, ובתמ"ס אומרים, כי השנה חלק ניכר מהפרויקטים שאושרו החלו במימון לשכת המדען הראשי.

(א.נ.)

ירידה חריפה בכותנה ובהדרים

■ השטח החקלאי המעובד בתשמ"ז מגיע לכ־4.4 מיליון דונם — נתון זה מופיע בשנתון הסטטיסטי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 1988 שיופיע בעוד שבועיים. השטח החקלאי המעובד מתחלק כדלקמן: 2.42 מיליון דונם גידולי שדה, התופסים 55 אחוז מכלל השטח. 540 אלף דונם מטעים, המתחלקים ל־109 אלף דונם אבוקדו, 44 אלף דונם מטעי תפוחים ו־34 אלף דונם ענבי מאכל. שטח ההדרים מגיע ל־363 אלף דונם. מנתוני השנתון עולה, כי בעשור האחרון ירד שטח ההדרים בכ־15 אחוז. שטח הכותנה ירד במהלך שלוש השנים האחרונות ב־32 אחוז, מ־645 אלף דונם ב־1985 ל־443 אלף דונם בשנת 1988. שטח גידול הירקות מגיע ל־408 אלף דונם, 105 אלף דונם מיקשה, 55 אלף דונם עגבניות ו־54 אלף דונם תפוחי־אדמה. (ת.מ.)

העורך הכלכלי: צבי טימור

קולנוע

יתומים

„ניקו וג'ינו" — בקולנוע בן־יהודה בת"א

יעל ישראל

תום האלסה וריי ליוטה ב„ניקי וג'ינו"

מי שיש לו במשפחה פגוע ראש, נכה תסמונת דאון או סובל מפיגור מרחין ימצא בסרט „ניקי וג'ינו" פרק של הזדהות. ניקי (תום האלסה) הוא ילד מגודל בן עשרים ושש. פגוע ראש ובעל מנטליות של בן חמש. חי עם ג'ינו (ריי ליוטה), אחיו התאום, המוצלח ממנו, המסובך עליו באהבה חונקת ושתלטנית. מהסוג של „אבל אני רוצה רק בטובתך".

ניקי וג'ינו חיים לבדם. הוריהם מתו מזמן. הם מספקים תמיכה הדדית איש לרעהו והסימביוזה ביניהם מושלמת, עד שנכנסת לתמונה המשפחתית סטודנטית שאפתנית לרפואה ששמה עיניה על ג'ינו והחתיך ובעל העתיד המבטיח. ניקי נתקף בפחדי עזיבה. שמא יופר האושר המשפחתי הקטן שלו. הסרט סובב את ההתנסויותיו היומיומיות של ניקי.

בבקרים הוא עובר על אוטו זבל במשכורת המממנת את לימודי הרפואה של אחיו. בעבודה הוא אוסף כל מיני ג'אנקס, צעצועים ישנים, בגדים ממורטים וסתם חפצים חסרי שימוש. בערב הוא ממתין לאחיו ודואג לחלק את העוגה לשניים שווה בשווה, כמעשה הילדים. ופתאום זה מתחיל לאחר לו, או לא להגיע הביתה. ניקי מבין שיד אשה בדבר, וכמו ילד הוא מנסה למנוע מאחיו לפגוש את חברתו. תום האלסה (מוצרט מ„אמדאוס") מנסה לגלם את דמותו של ניקי כמו ילד שנשאר כלוא בגוף של מבוגר. נאיבי, חסר הבחנה מינימלית במציאות. במהלך הסרט יעברו האחים התנסויות שישחררו את שניהם מהמטען המכביד של סימביוזה, יתגברו ממצב של יתומים בודדים בעולם. ניקי יגלה שאביו גרם למצבו כשהכה אותו בילדותו, ג'ינו יצליח להרפות את התחושה שהוא בורר בעולם, ובעקבותיה את השתלטנות על חיי אחיו הילדותי.

תערוכה

שתי ציירות – סגנון אחד

נ. הגריזי

קשה לי להתחיל סקירה על שתי ציירות שהציגו לאחרונה את תמונותיהן בגלריה „13" ביפו, בלי לציין את הרושם שתוקף אותך בכניסתך לאולם התערוכה, שכל התמונות הנראות לעין הן פרי יצירתו של אותו אמן. כל התמונותבאולם זה הן בעלות מידות מיניאטוריות, כולן תמונות שמן צבעוניות מאוד עם משך אינטנסיבי של מכחול, עם שכבה עבה של צבע... כנראה, אין זה מקרה: שתי האמנויות שלמדו אמנם בחו"ל, והשתלמו, כפי שנאמר לי, אצל רוזנטלים והשפעת המורה הזה בולטת בצבע, בשיטת מריחה, בקומפוזיציה, בגישה לנושא. אין זה גורע מכוח היצירה — להיפך, שתי הציירות נדבקו ממוריהן בדינמיקה בלתי רגילה ובאקספרסיה לוהטת — הן יודעות לצייר. האחת היא בת 80 והשנייה צעירה ממנה במחצית השנים.

בלה שקי היא אישיות ידועה בארץ, הלוא היא הבלה מ„ביבהבלה" המכון הקוסמטי הראשון בתל־אביב. לא מזמן ראינו אותה בטלוויזיה — מי, היה נותן לה את השנים שהיא מודה בהן? היא הגיעה לארץ מבולגריה בשנת 1943 בעזרת אחותו של מלך בולגריה — עם שנה אחת בקפריסין. למדה ציור בצרפת, אנגליה וישראל. מזה עשרים שנה מציירת ומציגה את ציוריה בארץ ולפעמים גם בחו"ל.

דורית יונת בוגרת הטכניון בחיפה, בעלת תואר שני בהנדסת בניין, למדה ציור בצרפת בגרנד שומיאר. גם באמתחתה תערוכות רבות בארץ, וכן בטוקיו, מונטה קרלו, פרנקפורט, בריסל.

כאמור שתי הציירות מצטיינות בדינמיות המכחול. שתיהן אוהבות לסגור את הצורות בקווי־מתאר כהים. אצל בלה שקי משמש הגוף כנושא עיקרי (בתערוכה הזאת), דורית יונת מציירת באהבה עירום נשי בעדינות ובאלגנטיות. בלה אוהבת צבעים באינטנסיביות מירבית של גוונים, דורית דוגלת בסולם צבעים רך יותר (אך באותה מריחה אינטנסיבית). השוני בין השתיים מתגלה כשאתה נכנס לאולם השלישי של התערוכה שם ממוקמים האקוורלים של דורית. רואים כאן תמונות בסדר גודל שונה, רובן דמויות נשים במסגרות של ארכיטקטורה יפואית ואכן לימודי האמנית בהנדסת בניין באים כאן לביטוי) — כנראה בסטודיו של דורית יונת. למעשה אלה הם רישומים במכחול בצבעים מימיים, עדינים, עם כתמים טיפה־יותר־אינטנסיביים לציון העומק. אקוורלים מקסימים.

לא אוכל לסיים את סקירתי בלי שאציין את יופיה ואת מיקומה המקסים של גלריה „13" ביפו. כל פעם שאני מבקר שם אני נהנה מחדש גם מן המקום וגם מן האמנים, שבעל הגלריה אברהם ברזילאי דואג לבחרם על־פי רמתם הגבוהה. אכן, המקום מקסים והוא משמש מסגרת נאה לאמנות הציור במיטבה.

ניו־יורק

מרתה גראהם — בכורה בגיל 94

יוסי ונונו

בגיל 94 ממשיכה מרתה גראהם ליצור, לתפקד ולהנהיג את להקת הריקוד שנושאת את שמה. החודש, בערב הפתיחה, הבינה גראהם המתעה גם לאלה שמנוסים בפתיחות חגיגיות.

על במה אחת בערב עמוס במיוחד הופיעו, בנוסף ללהקה, השחקנית קתלין טרנר, הרקדנית, ובעצם הבלרינה של הבולשוי־באלט, מאיה פליסצ'קיה והרקדן־שחקן מיכאל ברישניקוב. מיותר לציין שמדובר בערב שהיה " Sold-Out " עוד לפני הפרסומים בעיתון. ברישניקוב גנב את ההצגה בביצוע תיאטרלי מצויין לריקוד "El Penitente" ריקוד ישן של גראהם מעין מחזה "Passion" ספרדי אמריקני. ריקוד פשוט, מדויק שדורש מהרקדן מיומנות של שחקן ולברישניקוב יש אותה.

קתלין טרנר, שחקנית מצוינת, נחשבת לבעלת קול משגע, יש שמכנים אותה בעלת הקול הכי יפה בהוליווד. בסרט החדש "רוג'ר השפן" (שעדיין לא הוקרן אצלנו) משחקת טרנר או יותר נכון משאילה את קולה לדמות המצוירת שמשחקת את אהובתו של רוג'ר. בערב של גראהם השתתפה טרנר, כאומן חד־פעמי, בביצוע מחודש של הריקוד "מכתב לעולם". יצירה העוסקת בחייה ושירתה של אמילי דיקנסון, על הבמה שתי אמילי — זאת שרוקדת וזאת שמקריאה את שירתה. בהופעה של טרנר לא היה הרבה יותר מקוריון, הריקוד עצמו מצוין.

מאיה פלסצ'קיה רקדה את "הברבור", ביצוע מאכזב לריקוד מפורסם. אני נשארתי עם ברישניקוב והביצוע המצוין שלו.

הדרך לנצחיות

להקת ווסטר, שזכתה להצלחה אצל הביקורת לסתות, בפסטיבל ישראל האחרון ממשיכה את "הדרך לנצחיות" והפעם בחלק השלישי "פרנק דל, הפיתוי של סט. אנטוני". מחזה שמושפע מסיפור חייו של לני ברוס, שנהג להשתמש בשם הבמה פרנק דל ומהרומן האפי של פלובר "הפיתוי של סט. אנטוני". העיבוד הוא בעצם גירסה מודרכת לתיאור של פלובר את הוקרנס של תשפתו. כמו בחלק גדול מהצגות של הווסטר נעשה בהצגה שימוש בוידיאו ובאלמנטים נוספים חוץ תיאטרליים, שמרחיבים את גבולות התיאטרון והם גם שהופכים אותו לכליכך מיוחד.

ה"מוסר" של ווסטר הוא דוגמה לאיך תיאטרון קטן, וחשוב להרגיש — נתמך, יכול ליצור תיאטרון טוב ואחר, שמשפיע בסופו של דבר על הזרם המרכזי. אגב, הרבה ציטוטים יש בהצגה הזו. השחקן שמשחק את בן דמותו של פרנק דל הוא בעצם סטנד־אפ קומיקאי שבחלק גדול מההצגה פשוט עומד עם רמקול ומדבר לקהל. ויליאם דפו מיודענו מ"פלטון" ו"הפיתוי האחרון של ישו" משחק בווסטר, מה שמאפשר בסוף ההצגה להקרין את התמונה שלו עם זר הקוצים (מהסרט של סקורסזה) וזה אגב, גם מתאים לרוח הכללי של ההצגה. גם תוכניות הפורנו של תחנת הכבלים של מנהאטן מאוזכרות. היינו, השיחות בהן יושבים אנשים עירומים ומדברים על האו־ויר, אצל ווסטר הכל מסודר ומתפקד כמשל על ניו־יורק הדקדנטית של ימינו. הצגה מרתקת למי שרגיל כל השנה ב"עלובי החיים", "מירלה אפרת" ושאר מיני ירקות. מזל שיש ווצלארק.

חום

בפסטיבל ישראל האחרון עוררו נשות האורבן בוש (Urban Bush Women) סערה קטנה כשהוכיחו באחר הריקודים שלהן את המילה: ס.ג.ם. הלכתי לראות אותן בניו־יורק בתיאטרון קטן שנקרא "המטבח", בערב שנקרא "חום". 4 יצירות שסובבות סביב אותו רעיון של פמיניזים מעורב במחאה פוליטית־חברתית של יוצרים שחורים הנאבקים על הכרה.

וילה וולאר הבימאית־כוריאוגרפית והרוח החיה מאחורי ההרכב הזה יוצרת תיאטרון־מחול מרתק לטעמי. שילוב בין מחול מודרני למסורת של ריקוד אפריקני בתוספת תיאטרון, טקסט ומוסיקה שהיא שילוב בין סגנונות שונים (בלוז, ג'אז, גוספל ודוש). היצירות עצמן קשות, קודרות. מחאה בוטה שגורמת לך לנוע באי־נוחות. וולאר יוצרת שילוב מעניין בין רקדניות מצוינות לשחקניות חברות בלהקת (Thought music) שעומדות על הבמה ומדקלמות טקסט, לבין להקה הנוכחת במקום כל הערב ומנגנת מוסיקה שלא תמיד היא ליווי ישיר למה שקורה על הבמה. (אגב, המוסיקה של קרוג האריס ולהקת "הטונים המלוכלכים" שלו מצוינת). נהוג לכנות את העבודה של האורבן בוש "מחול חדש". לי זה לא כליכך משנה, כל עוד זה מחול טוב וזה אכן טוב.

תקליט קלאסי

גם באך יכול להיות רומנטי

אלה לזר־שריף

י.ס. באך: קנטטה מס' 106 „אקטוס טרגיקוס", קנטטה מס' 131 „ממעמקים" אן מונויוס־סופרן, טטיבן ריקרדס־קונטרה־טנור, אדמונד בראונלס־טנור, יאן אופאלאך - בס, אנסמבל באך, מנצח: יהושע ריפקין
דקה 2-323 417, ת"ק 1987, הקלטה דיגיטלית.

יהושע ריפקין ממשיך להפתיע באיכות המדהימה של ביצועי באך שלו. לפנינו שתיים מן הקנטטות היפות ביותר שאינן נופלות ברמתן, לדעתי, מן היצירות הווקאליות הגדולות ביותר של באך, דהיינו המתאוס פסיון והמיסה הגדולה. ריפקין, אשר הפתיע את העולם לפני מספר שנים עם ביצוע המיסה בסי מינור ללא מקהלה אלא עם קבוצת סולנים וקבוצה כלית המנגנת בכלים עתיקים, מגיש כאן ביצוע מרגש מאוד, נקי, צלול ומעובד עד לפרטי פרטים.

המקצבים שריפקין לוקח נוחים לזמרים ולכלים, אינם מאולצים ועושים חסד עם המוסיקה. קנטטה 106 היא, עבורי הפנינה שבין הקנטטות. אם אפשר בכלל לשייך את המילה „רומנטיקה" לבאך, הרי זו אולי המוסיקה הרומנטית ביותר שכתב. התיזמור המיוחד של הקנטטה — שתי חליליות, שתי ויולות דה גמבה ואורגן, יוצר אווירה נוגה, מיסתורית משהו, ומרחם של הזמרים והסולנים במקום המקהלה מסמק לגמרי את האוזן ואף יותר מזה, רק בקטע אחד „זהו חוק החיים, איתו אתה חייב למות" שהוא קטע מוסיקה מרגש במיוחד הפריע לי לפתע המסה, הקתמודדות של כמה קולות השרים אותו התפקיד, והתגנבות הקלילה שגורמת אמנם לחוסר נקיון כלשהו אך היא במשהו יותר אנושית. אך כאשר חושבים על הביצוע כולו הרי הפיצוי הוא כה גדול עד כי החוסר הקטן הזה בעצם אינו נחשב.

בחירת הזמרים מוצלחת במיוחד. זמרת הסופרן אן מונויוס מתעלה באיכות שירתה מעל לכל יתר הזמרים המעולים אף הם.

שוב ושוב אני נוכחת לדעת עד כמה חשוב לבצע באך עם זמר קונטרה טנור ולא עם זמרת אלט, הן בקטעי האנסמבל והן בקטעי הסולו. אריית האלט היפהפיה: „בידיך" מושרת כאן על־ידי הקונטרה־טנור ברגישות אך לא ברגשנות, צבע קולו טוהר, ללא ויברטו. זמר הבס אינו שר בכברות כפי שלעיתים קרובות קורה בביצועי באך. יהושע ריפקין מנגן בעצמו באורגן במיומנות ובתאום מלא עם הכלים האחרים והזמרים. ניכר בנגינתו ידע רב בסיגנון הנגינה של התקופה.

ההקלטה יוצאת מן הכלל, הקולות מוקלטים קרוב אך לא קרוב מדי, בלאנס מצויין בתוך הקולות ובינם לבין הכלים.

קנטטה 131, „ממעמקים", מושמעת לעיתים קרובות בארץ בגלל הטקסט הלקוח מתהילים אך עדיין לא שמעתי ביצוע שבו הכרומטיקה הרבה ביצירה נשמעת לאוזן ללא כל צרימות וזיופים כפי שקורה לעיתים קרובות מדי בביצועי באך כאשר זמרי המקהלה או הסולנים שרים עם ויברטו גדול. בביצוע זה הטקסטורה ברורה וצלולה. בביצועיו של ריפקין ישנה הזרימה הנכונה למוסיקה של באך. הוא אינו כאילץ את המוסיקה ללכת לא אופנות אלה או אחרות. יש לציין במיוחד את האבובן אשר לו תפקיד מרכזי ביצירה. המנגן בצליל מעודן וענוג ובמוסיקליות רבה. הפרק המרשים ביותר בביצוע הוא הפרק השלישי: „אני מחלל את האל" הזמרים תורמים כל אחד ביכולת קולו ומוסיקלית אדירה לפרק הקשה ממבחינה הרמונית. זוהי, בעיני, מספנות הטושק הפוליפונית של באך.

נסו להשיג ת"ק זה בכל מחיר, לא תוותרו!

• • •

ואם במוסיקה הווקאלית עסקינן הרי בידי שני ת"קים מיוחדים שקשה להתייחס אליהם בקצרה: הנרי פרסל וג'ון בלואו: דואטים וקטעי סולו לקונטרה־טנורים

ג'יימס באומן ומייקל צ'אנס — קונטרה־טנורים, ה„קינגס" קונסורט מנצח: רוברט קינג, [illegible] CDA66253, ת"ק, הקלטה דיגיטלית 1987, 71 ד'.

לפנינו דואטים של שני קונטרה־טנורים אנגליים מצויינים: ג'יימס באומן ומייקל צ'אנס השרים דואטים של הנרי פרסל וג'ון בלואו. המוסיקה [illegible] פרסל מצליחה תמיד להרשים [illegible] מיותר חבוי בלבי. פרסל, עם ההרמוניות המיוחדים שלו, כתב מוסיקה מרגשת והבנת הבעה מוזרה [illegible] לעיתים ומאוד מלודית. הוא [illegible] מורד במוסיקה האנגלית וניתן להשוות אליו אולי רק את קורנגולד בן ארצו [illegible] ראולנר מבחינת יכולת ההבעה האמוציונאלית. זהו ת"ק מיוחד מאוד הן משום מיכתר היצירות הנדיר והיפה והן בגלל ההרכב המבצע. ההקלטה גם היא ללא דופי.

מומלץ בחום לאוהבי המוסיקה האנגלית המוקדמת ולאוהבי פרסל במיוחד.

ז'נקן: „הציד" ומדריגלים אחרים. אנסמבל קלמנט ז'נקן.
הרמוניה מונדי HMC 901271 ת"ק, הקלטה דיגיטלית 1988, 64 ד'.

אנסמבל קלמנט ז'נקן מעז לשיר את המדריגלים של ז'נקן בן המאה ה־16 כפי שאכן צריך לשיר אותם. הם משחקים את המלים והאווירה על חשבון נקיון הצלילים ועל חשבון היפות הקולית המתייפיפת. זהו אנסמבל מקצועי לעילא ולעילא המורכב מזמרים מעולים בעלי רגישות וידע רב למוסיקה של התקופה. הליווי הוא של לאוטה אשר זוכה, אחת לכמה מדריגלים, לקטע סולו משל מלחינים צרפתיים אחרים. ההקלטה עושה חסד עם המוסיקה, סוף סוף הקלטות טובות של מוסיקה ווקאלית.

לא נותר לי אלא להמליץ על ת"ק זה בכל פה שוב בשל הרפרטואר הנדיר והמעניין (למי שאוהב מדריגלים במיוחד) ובשל הביצוע המצויין.

וידאופרה

פשוט לקנא!!

יוסי שיפמן

בסל בברלין סרט וידיאו על הפקת האופרה „המגדל" של יוסף טל והנס קלר בבית האופרה של קאסל בגרמניה. מכון גתה, ת"א, ה־24 באוקטובר.

כפי שזכור לחובבי המוסיקה בישראל, יצירותיו האופראיות של יוסף טל אינן מפונקות על ידי מנהלי התיאטראות המוסיקליים בישראל. „מצדה 967" הוזמנה על ידי פסטיבל ישראל לפני חמש עשרה שנים. כל יתר האופרות של הצמד יוסף טל וישראל אליר הועלו בגרמניה. משם הם מצאו את דרכן לבתי אופרה אחרים בעולם. בדרכים המובילות לישראל מוצבים לגביהן תמרורי „אין כניסה". הסרט שהוקרן לפני הקהל במכון גתה הופק על ידי איתן טל, בנו של המלחין, ולויווה את הפקתה של האופרה האחרונה שלו, „המגדל" הזמנה על ידי שלטונות העיר ברלין להעלאה במסגרת חגיגות מלאת 750 שנה לעיר. האופרה סובבת סביב ציר העלילה של מגדל בבל, בעצם סביב בעיית חוסר הקשר בין בני החברה המודרנית: הנכונות לשמוע לא להקשיב. העימותים בין הדת למדע, בין דת לרעותה וכו'. שני מוסיקאים שקיבלו את חינוכם בגרמניה. יוסף טל והנס קלר הספיקו להימלט משם בזמן, חברו יחד כדי להעלות את האופרה שמנסה להתמודד עם אחת הבעיות המרכזיות של התקופה שלנו. סדרת סצנות קצרות במצבים של [illegible] המודרניים בוחנת את ההיבטים השונים של [illegible] הקומוניקציה מהווה את האופרה. [illegible] סיפור הרקע. הסרט מתיל מיום [illegible] הראשון. עבודת השחקנים והזמרים, [illegible] שני הבמאים ושיתופם של היוצרים לאורך כל הדרך. מעורבותו של המלחין בתהליכי היצירה מן הדף ועד למופע הבימתי — כל אלה באים לידי ביטוי בסרט. [illegible] ביותר שנשאר לי הוא מן [illegible] והמכובד שלו זוכה המלחין „שלנו" במהלך העבודה בשורות [illegible] וקים, ואם [illegible] זרים.

הסרט הוא מאמר מרתק של מערכת הקשרים בין היוצר והיצירה, כאותם שאינו מורגלים בהם. עצם הצפייה בו פותחת צוהר אל עולם היצירה. בארץ בה האפשרויות כמעט ואינן מוגבלות.

הסרט נמצא בספריית הסרטים של מכון גתה ויוקרן לפני המעוניינים.

מטבח מלא נוסטלגיה

בוורשה ראה אור סיפור המטבח של יהודי פולין.

כיצד מבשלים מטעמים מקרפיונים, איך מכינים צ'ולנט, מרק עוף, מטעמים מבשר נקר, עגל, כבד, אפונה, סודות נחתומי פולין וגליציה — כל אלה קובצו בספר מאוייר בתמונות צבעוניות המראות יהודים בחגיהם ובשמחות משפחתיות. המהדורה הפולנית יצאה לאור במאה אלף עותקים ובמקביל ראו אור מהדורות באנגלית, צרפתית וגרמנית. המו"ל הוא „אינטרפרס", העוסק ביצוא ספרים, למערב בעיקר. בזמנו הפיצו יצירות „ספרותיות" שדנו „במזימות הציונים". לאחרונה שינו כיוון ומפרסמים הרבה ספרים שאפשר להגדירם כפרו־יהודיים. בין אלה זכרונות של ניצולי השואה, מחקרים על תקופה זו, ספרים בנושאים יהודיים שאזלו מזמן.

ספר הבישול המפואר שהודפס ביוגוסלביה על נייר משובח, נפתח בהקדמה על אודות מנהגי כשרות, החגים והתפריטים שהיו נהוגים אצל היהודים. בדרך כלל ההסברים נכונים וברוח אוהדת. הקורא הפולני ברובו המכריע כמעט ואינו מכיר מנהגי כשרות, או אופיים של חגי ישראל. המחברים הלכו הרבה מעבר למתחייב בסוג זה של פירסום, כאשר שיבחו את חוקי השחיטה הכשרה, נושא שנתן בשנות השלושים הזדמנות למסע השמצות אנטישמיות. הם אף קבעו בהגזמה, שלמעשה יש בעולם רק 3 סוגי מטבח — סיני, צרפתי ויהודי. בהלהיטותם לרצות את הקורא היהודי הוצגו מנהגי החג כאילו הומצאו החגים כדי לשמש עילה לזלילה, והזלילה מהווה חלק מעבודת קודש. כל זה — כאמור — ברוח טובה, בלי כוונה לפגוע ברגשות.

מחברי הספר נעזרו כנראה ע"י יהודים אחרים שסיפרו את שזכרו. אצל קורא כמוני נוצר הרושם, שהם שכחו לא מעט מתכונים עממיים בעיקר דברי מאפה לפסח.

אבל לא רק בנו מעורר הספר רגשי נוסטלגיה וגעגועים לבית סבא.

„מטבח יהודי פולני" (כך, בתירגום המילולי, שמו של הספר) מעורר מן הסתם הרהורים נוגים גם אצל הקורא הפולני כאשר הוא עובר על רשימת החומרים השונים הנחוצים להכנת המאכלים, שעלו בזמנו גם על שולחנו ואשר עכשיו קשה מאוד להשיג.

יוסף שמי

ארוחה של גביר

בספר הפולני של המטבח היהודי שיוסף שמי כותב עליו (מטבח מלא נוסטלגיה) מצאנו הרבה מאכלים שכל אחד מאיתנו יכול להכין ולהרגיש כמו גביר. אך כיוון שהגביר לא שמע על קלוריות וכולסטרול ואנחנו כן — אולי כדאי לפצל את הארוחה למנות, שכל אחת מהן בנפרד, פעם בשבוע, לא תהיה כל כך קטלנית.

קוויאר יהודי

1,200 גרם כבדי עוף; 300 גרם שומן אווז או עוף; 8 ביצים קשות; 300 גרם בצלן מלח ופלפל — לפי הטעם.

שוטפים את הכבדים, מייבשים וקולים בגריל. קוצצים דק את הביצים הקשות. מתיכים את השומן ומשחימים בו את הבצל, החתוך לקוביות קטנות. קוצצים את הכבדים, שהתקררו בינתיים ומערבבים היטב עם הבצל והביצים. מתבלים במלח ופלפל. מגישים כמנה ראשונה.

מרק בשר עם שעועית

1,5 ק"ג בשר בקר (שפונדרה); 400 גרם שעועית לבנה, יבשה; 200 גרם גזר; 100 גרם ראש סלרי; 100 גרם ברישה; 50 גרם „פערפעלאך" (ראה בהמשך); 300 גרם עלי פטרוזיליה; מלח, פלפל — לפי הטעם.

רוחצים את השעועית ושורים במים כ־24 שעות. מבשלים במי השריה עד שתתרכך. רוחצים את הבשר, מכסים במים ומבשלים כ־1,5 שעות. מנקים את הירקות, קולים את הבצל (בגריל או על מחבת יבשה), מוסיפים למרק ומבשלים עוד 40 דקות. את הפערפעלאך מבשלים בנפרד. מתבלים את המרק במלח ופלפל, חותכים את הבשר למנות גדולות. שמים בקערת הגשה את הבשר, השעועית והפערפעלאך וממלאים את הקערה במרק.

פערפעלאך

(איך אני אתרגם את הזה? אפשר ל„בצקיות" אבל זה בהחלט לא אותו טעם — צב"ש).

300 גרם קמח; 2 ביצים; מלח.

לשים בצק קשה מאד מהקמח, המלח והביצים. צרים כדור. מרסקים את הבצק בפומפיה גסה. משטחים את הבצקיות על מגש ומשאירים שייבשו. מבשלים במים רותחים וממולחים כ־10 דקות. מסננים. מגישים כתוספת למרק או כמנה עצמאית מתובלת ברוטב.

צוואר ממולא

4־5 צוואריים (של אווז, ברווז או הודו); 600 גרם קמח; 400 גרם שומן עוף או אווז; 200 גרם בצל; מלח ופלפל.

מנקים היטב את הצווארים (העור) ודואגים שיהיו שלמים. קוצצים את הבצל, משחימים בשומן מותך, מוסיפים קמח, מתבלים במלח ופלפל. ממלאים כל צוואר ברלילות ותופרים את הקצוות בחוט לבן. מסדרים את הצווארים הממולאים בתבנית, על מצע של שומן מותך, מוליפים עליהם מים ומכניסים לתנור שחומם לחום גבוה. צולים עד שהעור נעשה שחום ופריך. מרטיבים תכופות ברוטב המתהווה.

קוביות סולת

300 גרם סולת, מעט מלח.

מרתיחים 3 כוסות מים עם מעט מלח. שופכים את הסולת על המים הרותחים ומבשלים 5 דקות, תוך בחישה מתמדת. שופכים את הדייסה החמה על צלחת שטוחה ומשאירים עד שתצטנן לגמרי. חותכים לרבועים של 2x2 ס"מ. מגישים בתוך מרק, או לארוחת בוקר בחלב חם ומתוק.

עוף צלוי בסיר

עוף במשקל כ־2 ק"ג; 200 גרם בצל; 100 גרם שומן אווזים מותך; 50 גרם קמח; לטעם: מלח, פלפל, פפריקה שום.

מחלקים את העוף למנות, מורחים בקמח מעורב בתבלינים ומטגנים בשומן מכל הצדדים. מוסיפים בצל קצוץ, מעט מאד מים ומאיידים במשך שעתיים.

כרוב מתוק עם צימוקים

1,40 ק"ג כרוב לבן; 150 גרם בצל; 0,10 ליטר שמן (בערך חצי כוס); 80 גרם צימוקים; 50 גרם לימון; לטעם: מלח, פלפל, רסק עגבניות, סוכר.

מנקים את הכרוב מעלים פגומים ומרסקים גס. שמים בסיר, מכסים במים רותחים ומבשלים עד שיתרכך. מוסיפים בצל קצוץ ומטוגן, צימוקים ורסק עגבניות; מתבלים במלח, פלפל וסוכר. ממשיכים לאייד 20 דקות, מתבלים במיץ לימון. מגישים כתוספת לבשר או לעוף.

צימעס תפוחים וגזר

1,300 גרם גזר; 800 גרם תפוחים; 20 גרם מרגרינה; מלח, סוכר, קינמון.

מנקים את הגזר, קולפים את התפוחים, חותכים אלה ואלה לקוביות קטנות. שמים בסיר, מכסים במים רותחים, מוסיפים מרגרינה ומבשלים על אש קטנה עד שיתרכך. לפני תום הבישול מתבלים במלח, סוכר וקינמון. מגישים כמנה אחרונה.

קוגל איטריות

600 גרם איטריות דקות; 4 ביצים; 100 גרם סוכר; 5 גרם קינמון; 150 גרם צימוקים; 100 גרם אגוזי מלך קלופים; 100 גרם מרגרינה; 50 גרם דבש.

מבשלים את האיטריות בהרבה מים ממולחים (רותחים), מסננים ושוטפים במי ברז קרים. מסננים היטב. מקציפים את הביצים עם הסוכר, מוסיפים קינמון, קמצוץ מלח ומרגרינה מומסת. מערבבים עם האיטריות. שמים מחצית מהעיסה בתבנית משומנת; מסדרים עליה שכבה אחידה של צימוקים, אגוזים קצוצים ודבש. מכסים בשכבת איטריות. מכניסים לתנור שחומם לחום בינוני ואופים 40 דקות.

משקפופרים

יותר ויותר ילדים נאלצים לחבוש משקפיים כבר בכיתות הנמוכות של בית הספר היסודי. הם שונאים את זה, מתביישים, סובלים מתגובות החברים ומסירים את המשקפיים ברגע שהמבוגרים מפנים להם עורף. לעתים הנזק הנגרם לעין הוא בלתי הפיך.

הורים נבונים מסבירים לילד את ההכרח שבחבישת המשקפיים, מעודדים אותו שהמצב זמני, המשקפיים שתקנו את הפגם שבראיה, או (במקרה של קוצר ראיה) ניתן יהיה לעבור בגיל העשרה לעדשות מגע. חשוב להוכיח לילד שללא משקפיים יהיו חייו קשים יותר, מסובכים, בלתי נוחים, שמצב הראיה ילך ויורע. מוטב לו, למען עתידו, לצפצף על הילדים והרעים הצוחקים ממנו. שיצפצף בחורה ודי.

הילד יקבל את גזירת המשקפים ביותר קלות אם ההורים לא יראו בה אסון. אם האמא לא תאנח שאוי ואבוי, חבל להסתיר את העינים היפות שלך ואבא לא יבקש שוב ושוב להזהר ממכות כדי שהמשקפים לא יישברו. להיפך — שילך מכות, אם זאת הנורמה בבית הספר; כך ילמד שגם משקפופר יכול להיות פאייטר. אגב, העדשות חייבות להיות מחומר בלתי שביר.

המסגרת צריכה להיות נחמדה עליזה, צבעונית, רצוי לאפשר לילד לבחור אותה בעצמו. שיתיחס אליה כמו לקישוט. ישנן מסגרות מיוחדות לילדים, דמוי פרצופי חתול או לבבות — במסגרת כזאת קל להפוך את חובת המשקפים לחוויה מבדחת. אמנם הילדים בכיתה או בשכונה מציקים למשקפופרים — אבל הם נטפלים יותר לילדים רגישים, עצובים, מפוחדים. בעלי ביטחון עצמי מצליחים לשאת בגאון אפילו את המשקפיים ומאחר שאינם מתרגזים — מה הטעם להציק להם!

להדרכת הצרכן הנבוך

כל הנוסע בתל־אביב בדרך פתח־תקוה, מהתחנה המרכזית צפונה, לא יחמיץ את הלוח האלקטרוני הענקי שעל גג הבית. בעוד זמן מה, כאשר הפעילות ב־Best buy תיכנס לשיגרה, הוא יבשר על מבצעי הוזלה מיוחדים, קצרים מאד, הדורשים מהקונה החלטה מיידית. אתה רוצה טלוויזיה קטנה למכונית במחיר של מציאה? רק היום! פנה שמאלה וגש לראות. העיון צמוד לבניין.

פעם שכנו פה מחסני תנועת המושבים, שפשטו את הרגל, אבל לאחים שטראוכלר, מבעלי החברה, אין אמונות תפלות ואין הם חוששים מרוחות רפאים של נושי מ.ת.מ. מאמינים בכוחם ובעזרת השם, תרתי משמע.

הקם שטראוכלר אומר משהו בעפולה. מאז שנת 1960 מנהלים האחים אבינעם, נריה וצביקה חנות למכשירי חשמל בכיכר העמק. צביקה הוא איש מקצוע, טכנאי אלקטרוניקה. נריה - איש מינהל ועסקים, בין היתר שימש, ב־1986, כעוזר של שר האוצר דאז יצחק מודעי. משנעשה העמק צר על השטראוכלרים הם הקימו את בסט ביי, שנועד להיות המרכז הארצי של מוצרי חשמל ואלקטרוניקה ביתיים ומעין מדריך לצרכן הנבוך. 700 ממ"ר תצוגה המקיפה — לדברי משה אברהם, מנכ"ל החברה — את כל מה שהשוק מציע. הדגש על הכלו עשרות ומאות דגמים, כולל חידושים. המוצרים אינם מאורגנים לפי היצרן כי אם בהתאם לתכליתם. מדור טלוויזיות, תנורים, מכונות כביסה, מערכות סטריאו וכו' ואולם של „דברים קטנים", כמו קומקומים, מעבדי מזון, קטל תרקים חשמלי, מכשירי עיסוי, מערכות להסטרת כלבים או שואבי אבק ומים, המיועדים גם לפתיחות סתימות ביוב.

בתוך המחלקות מסודרים המוצרים לפי הגודל והמחיר. למעוניינים ניתן הסבר מקצועי, אם יש לך סלון קטן אל תקנה טלוויזיה גדולה מדי, אם אין לך כסף - מה דעתך על תוצרת קוריאה, מבחינת הטיב הם בסדר גמור... אנשי בסט ביי מדגישים שאין חובה לקנות. אתה יכול לבוא, לבחון, להשוות, להתרשם ואחר כך ללכת ולחפש מחירים נמוכים יותר בבנ"ים או בנתניה. כאן המחירים הם ברמה המקובלת בשוק, לא יותר יקר אבל גם לא יותר זול, פרט למבצעי הוזלה קצרים מאד, שיפורסמו, כאמור, בעיקר על גבי הלוח הנע שעל גג הבנין. לבניין צמוד מחסן ואין בעיות הספקה. אפשרות של אשראי בתנאים רגילים: לבעלי כרטיסי אשראי עד 12 תשלומים, צ'קים דחויים בריבית מוקדמת או ערבות. החנות מתגאה בשני חדרים אקוסטיים, שבהם ניתן לבדוק את מערכות האודיו בתנאים אופטימליים. חידושים מעניינים: מערכת DBX המשחזרת את הצליל המקורי; מערכות וידיאו קומפקט דיסק, המשדרות הרגשה של קולנוע; טלוויזיה במעגל סגור לבתים משותפים; טלוויזיה מיני (מסך 5 אינץ') לרכב; אנטנות צלחת לקליטת שידורי לווין וטלוויזיה עם מסך מתקפל המאפשר קליטה, בו זמנית, של מספר שידורים ותוכניות. שימושי מאוד. (צב"ש).

גברים בנעמת

תלמידי הקורס לספרות, הלומדים במרכז הכשרה מקצועית של נעמת, סניף כפר־סבא, הגיעו בערב סוכות למרכז לקשיש בשיכון „יוספטל" בכפר־סבא, כשהם מצויידים במסרק, מספריים ומכשיר לייבוש שיער. התלמידים והתלמידות, מהם צעירים לאחר שירותם בצה"ל, האחרות — אמהות לילדים, שהחליטו, ש„אף פעם לא מאוחר מדי" ללמוד מקצוע — באו ברצון לשיעור המעשי — התנדבותי: לעשות תספורת ותסרוקת לסבים ולסבתות, חברי המועדון השכונתי, אשר קיבלו אותם בשמחה ובברכות.

בעוד החבר'ה ניגשים למלאכת התספורת, בהדרכת המורה, רות חוקיאל, האוזני לדברי מנהלת מרכז ההכשרה המקצועית, אביבה גרשוני, שהסבירה בין היתר: „במרכז ההכשרה של נעמת כפר־סבא, מתקיים בימים אלה קורס לספרות, חצי שנתי, מוכר ע"י משרד העבודה, בו משתתפים גברים ונשים המעוניינים בשעות לימודים — משעה 8 בבוקר עד שעה אחת בצהרים. הקורס כולל גם שיעור שבועי ביחסי אנוש, הניתן ע"י הפסיכולוגית, לאה גזית. היא מייחסת את דבריה לשילוב: „ניהול־בית־ועבודה־מתמצה לו," גישה ויחס ללקוח ועונה לשאלות התלמידים בנושאים המטרידים אותם במיוחד. לאחרונה פתחנו חוג ייחודי לתנועה ולהתעמלות לילדים עם בעיות קואורדינציה, לחוג בהדרכת שני מיכל, מופנים ילדים לאחר שאובחנו בשירות הפסיכולוגי העירוני ובית הספר שבו הם לומדים. בימים אלה, התחלנו גם להפעיל חוג לריפוי בעיסוק לילדים, בהדרכת מוניקה ויניקור, העובדת במקצוע הנ"ל בבית־חולים לוינשטיין". החוגים לילדים, לדברי א. גרשוני, מהווים הקלה רבה להורים שאינם מסוגלים, מסיבות שונות, להגיש בעצמם טיפול זה לילדיהם.

נעמת כפר־סבא נחלצה גם לעזור למבוגרים המבקשים ללמוד מקצוע רק בשעות אחה"צ והיא מתכננת, במסגרת זו, קורס לקוסמטיקה וספרות ביתית, בן שלושה חודשים. ההרשמה, לגברים ולנשים, כבר החלה. במרכז להכשרה מקצועית וכן במועדון נעמת, סניף כפר־סבא, מתקיימת גם הרשמה לקורס מקצוע הספרות החצי־שנתי, שהלימודים בו יתחילו עם סיום הלימודים בקורס המתקיים בימים אלה.

בתצלום: תלמיד בפעולה במועדון השכונתי, כמבצע התנדבותי ניסעם נעמת כ"ס.

סקירה וצילמה: חנה נדל

„מיקס" של גביעי־אירופה וליגה בכדורסל

קסם הדרבי

אחרי מאבקי הפועל ומכבי ת"א בזירה הבין־לאומית ייערך ביום ראשון הדרבי: מכבי ת"א, עדיין ללא הפסד, והפועל ת"א, מפתיעת העונה ● כמעט כל החמישית של הפועל ת"א „שווה" שחקן אחד של מכבי ת"א... ● מרסר נגד פרישמן, טאונס ולאסוף ● המבחן האמיתי של הפועל חולון

ישראל סז

תוך כדי מאבקי־עלייה לשלבים הגבוהים בגביעי־אירופה בכדורסל מתנהלת לה הליגה הלאומית על מי־מנוחות. הצמרת יציבה. שמכבי ת"א שומרת על הפיסגה, ללא הפסד, בתום שמונה מחזורים. גם בתחתית, לדאבון־לב חובבי המתח, אין הפתעות רבות. אליצור נוה־דוד רמלה (נצחון אחד) והפועל איתן גבת (ללא נצחון), זקוקות לנס כדי להינצל מנשירה.

האם עשוי הדרבי התל־אביבי, בין מכבי והפועל, המובילות בטבלה, לעורר ביום ראשון את הצופים מאדישות שפקדה אותם?

מכבי ת"א הוכיחה שבהרכבה החזק העונה קשה מאוד יהיה לנצחה. אמנם המכונה עדיין לא משומנת כהלכה אבל גם מה שמציגים שחקני האלופה מספיק כדי לנצח את כל היריבים, אם־כי לפחות שלושה מהם איימו ברצינות על נצחונה (הפועל חיפה — 99:100 לאחר הארכה; הפועל חולון — 82:85 והפועל הגליל־העליון — 66:70). מכבי ת"א, המנוסה והרצינית, ידעה לסחוט את הנצחונות מיריבים שאפתנים, שניסו לחולל סנסציה. ביום קשה להצביע על הפתעות בליגה. הפתעה רצינית היא רק נצחון על... מכבי ת"א. לגבי השאר הכל יכול לקרות.

פייבוריטית ברורה

מכבי ת"א, בניגוד לעונה שעברה, היא פייבוריטית ברורה לקראת הדרבי.

בעונת אשתקד היתה להפועל ת"א קבוצה חזקה שהשתוותה עם האלופה. העונה הלכה הפועל ת"א „על קטן". בינתיים בהצלחה רבה. העיר העוכרה שבשבעה משמונת משחקיה ניצחה. יש האומרים, שכל החמישיה של הפועל ת"א שווה מבחינה כספית כדורסלן אחד של מכבי ת"א...

הפועל ת"א, שבפגרת הקייץ היה ערפל סמיך לגבי קיומה, התארגנה והפתיעה. השאלה, אם בהרכב המצומצם של שחקניה — שהספיק, בינתיים, לנצחונות על רוב הקבוצות — תוכל לעמוד מול יתרון הגובה העצום של מכבי ת"א. להפועל ת"א שחקני־חוץ מצויינים אך במאבק על הריבאונד צפויה עדיפות ברורה למכבי ת"א, מה גם שהמשחק ייערך בהיכל־הספורט ביד־אליהו.

שחקני הפועל ת"א יצטרכו להיזהר מאוד מביצוע עבירות, שכן יציאת אחד מהחמישייה בחמש עבירות יצור חלל רציני בקבוצה.

מעניין יהיה לראות את לאוואן מרסר, שחקן־הציר הוותיק, ששיחק שנים רבות בהפועל ת"א, מופיע במדי־מכבי ת"א. מרסר הוא שחקן חיוני מאוד בהגנה. בהתקפה — פחות.

האם יצליחו רניס ויליאמס, לינטון טאונס, עמוס פרישמן וחבריהם לכרסם בחומת־הבטחון של מכבי ת"א? ויליאמס הוא שחקן יוצא־דופן, זריז כחתול, יעיל מאוד. השאלה, אם מה שהציג מול הקבוצות עד כה יספיק נגד מכבי ת"א (הממוצע שלו בשמונת המשחקים הראשונים — 27 נקודות למשחק).

שתי הקבוצות גילו במחזור השמיני, ביום שני, יכולת מצויינת: מכבי ת"א הלמה במשחק־חוץ במכבי ראשון־לציון (95:122), והפועל ת"א ניצלה את אולמה לנצחון בהפרש של 40 נקודות על הפועל ירושלים (76:116). לשתיים היוו משחקים אלו הכנה ומבחן לקראת המיפגשים בגביעי־אירופה: להפועל ת"א אמש נגד אינטר ברטיסלבה בגביע־קוראץ', ולמכבי ת"א הערב נגד אוסטנד הבלגית בגביע־האלופות.

מבחן־תאמת

מחזור השבוע בליגה הלאומית היה רחוק מלהלהיב. זאת על־אף שבארבעה משחקים ניצחו קבוצות החוץ. אבל העובדה שבכל המיפגשים היתה ידן של קבוצות הצמרת על העליונה מוכיחה גם על פערים מסויימים ביכולת הקבוצות.

נצחון־החוץ הקשה של הפועל חולון בגבת (94:103), למרות פיגור ברוב שלבי ההתמודדות, ספק אם יכול להצביע על התאוששות חולונית אחרי חמישה הפסדי־ליגה רצופים?

לדעתי מוקדם עדיין להסיק מסקנות. הנצחון יכול לעורר את החולונים אבל רק המשחקים הקרובים יקבעו את דרכה של הקבוצה, שהאמינה ביכולתה להתמודד עם מכבי ת"א על הכתר וספגה „זבנג" רציני. המשחק הקרוב של חולון, באולמה, במוצאי־שבת, נגד מכבי ראשון־לציון, יהיה מבחן אמיתי. אז גם נראה אם הנצחון בגבת החזיר את החולונים למסלול־של־נצחונות, או שמא תשוב הקבוצה לסורה.

קבוצת הפועל הגליל־העליון, עם ווין פרימן בכושר־שיא (קלע 41 נקודות בחיפה!), שיכנעה בנצחונה ברוממה על מכבי חיפה (91:97). הגליל היא ללא ספק קבוצת צמרת. יש לה כלים רציניים להתמודד בהצלחה עם כל קבוצה. מכבי חיפה, אחרי ארבעה נצחונות רצופים, נסוגה עם שלושה הפסדים רצופים, מהם שניים בבית.

מכבי רמת־גן לא איפשרה לאליצור נתניה להתאושש. היא ניצחה אותה במשחק־בית, בקרית אונו — 85:95. גם מכבי רמת־גן היא קבוצת־צמרת, ואילו הנתנייתים זקוקים למהפך ביכולתם כדי להתקדם. בהרכב השחקנים שיש ברשותם הם מסוגלים לכך.

לעומת הנסיגה של מכבי חיפה החלה הפועל חיפה, עם פוטנציאל טוב, להתקדם במעלות הטבלה. נצחון שני ברציפות (במשחק ראווה על אליצור נוה־דוד רמלה בקיבוץ חצור — 88:101).

הנקודה הפיקנטית של המחזור השמיני: מיקי ברקוביץ, במדי מכבי ראשל"צ, נגד מכבי ת"א. מוזר לראות את „הסמל המסחרי" של הקבוצה התל־אביבית לוחם נגדה. אבל בספורט הכל יכול לקרות. גם שמיקי ישחק נגד מכבי ת"א, שאת שמה פיאר במשך יותר מ־20 שנה.

מאבק על הכדור במשחק ה־נערים אתמול בהרצליה בין הולנד לישראל שלא הוכרע 1:1

הזדמנות ישראלית שלא נוצלה אתמול בהרצליה בתיקו 1:1 בין נבחרות הנערים של ישראל והולנד בקדם אליפות אירופה.

(צילום: אריה קנפר)

הנערים — הולנד 1:1

משחק הגומלין יתקיים בהולנד והמנצח בו יעפיל לגמר אליפות אירופה בחודש מארס בדנמרק

אלפיים צופים באיצטדיון העירוני בהרצליה.

כדורגל

יוסי מנטילט

ההכרעה בין נבחרות הנערים של ישראל והולנד מי תשתתף בגמר אליפות אירופה בדנמרק, תקבע ב־15 במארס בהולנד. אתמול, במשחק הראשון במסגרת קדם אליפות אירופה, נפרדו שתי הנבחרות ללא הכרעה (1:1).

ההולנדים רכשו יתרון בשלהי המחצית הראשונה אולם פתיחה מוחצת של הנערים הישראלים במחצית השניה העניקה להם שער שיוויון כבר בדקה הראשונה של מחצית זו.

ההולנדים היו הראשונים שהשתחררו מהמתח הלחץ ושלטו במשחק בחצי השעה הראשונה.

לישראל ניתנה הזדמנות אחת בדקה ה־19 אולם השוער האורח חילץ את קבוצתו בזינוק נועז לרגלי הישראלי גיא יצחק שניצב בודד מולו.

ההולנדים התמיצו שתי הזדמנויות בדקות ה־27 וה־28 ואת ההזדמנות השלישית, בדקה ה־34, הם ניצלו לשער יתרון.

ההגנה הישראלית, ושוערה שרון כהן, נכשלו בהרחקת כדור שהוגבה מפינת הקרן הימנית וההולנדי דאן רמולן השתלט על כדור ההסקר והרשית מקרוב.

אביבי זוהר שנכנס לשחק לאחר ההפסקה בחוליית הקישור במקומו של שחר ברגר בישל, בנגיעה הראשונה שלו בכדור, את שער השיוויון. הוא מסר כדור שטוח מימין לכיוון הרחבה. עמיר תורג'מן המשיך בבעיטה לשער, השוער ההולנדי גבה־הקומה סבסטיאן רוצה הדף ואת הכדור החוזר בעט יצחק הור במרוייק לרשת וקבע את תוצאת המשחק 1:1.

● ישראל: ש. כהן, טלקר, שלמה, ברגר (זוהר), פופלבסקי, מללי, ג. כהן, קנה, יצחק (אלדר), תורג'מן, הור.

● הולנד: רוזה, טומסאו, סמית, מאס, קאוון, גוטצ'יום, ואן דן מולן, שררר, ואן דה וגט (לרוס), ויקטוריה, ואסביק.

שפט פרז סנשו מספרד לעיני

ארמלי בדרך חזרה לסגל

חלוץ מכבי חיפה, זאהי ארמלי, שהצהיר לפני כיומיים כי בכוונתו לחזור לנבחרת הלאומית, יהיה מועמד ודאי לאחר משחק הנבחרת הלאומית עם נבחרת רומניה ב־23 בחודש זה.

המאמן הלאומי, יצחק שניאור, רמז כי בעקבות נכונותו של החלוץ לשוב ולהופיע בנבחרת, תהיה כנראה דרכו סלולה כמובן, אם ימשיך להציג יכולת טובה כפי שעשה עד כה במשחקי הליגה.

כזכור, זומן ארמלי לנבחרת ברשימה הראשונה שהגישו המאמנים הלאומיים אולם אז נימק הכדורגלן את סרובו בבעיות של פתיחת עסק.

הנבחרת הלאומית קימה אתמול שני אימונים, מהם נעדרו הקפטן משה סיני ואפרים דוידי בשל חום גבוה.

בתום האימון המסכם אמש, ציין המאמן כי למשחק עם הרומנים בעוד כשבועיים, לא ייסע השוער השלישי, שולי גילארדי.

לפי שעה יש סיכוי רב ששחקנה היוגוסלבי של מכבי נתניה, סלובודאן דראפיץ' יפתח כמגן שמאלי במשחק זה.

המאמנים הלאומיים ציינו כי הם רואים את משה סיני כמנהיג הנבחרת, ובחוליית ההגנה את ירון פרסלני.

עוד אמרו המאמנים לעיתונאים בסיום האימון המסכם, כי כמה כדורגלנים ותיקים ציינו בפניהם כי אוירה טובה, כפי ששוררת עתה בשורות הנבחרת, לא היתה זה זמן רב.

הנבחרת הלאומית תשוב ותתכנס למחנה נוסף בשבוע הבא - השפ בימים ב' ר'ג'.

מאמן פ.א.או.ק הלם בשופט

מאמנה האמריקני של פ.א.או.ק סאלוניקי בכדורסל, בעזן ניומן, הנחית בבלגרד אגרוף אאוטו בפרצופו של השופט האיטלקי אומברטו גרוסי, שנזעם ספורות עם פתיחת הארכה, במשחק גביע קוראץ' נגד הכוכב האדום בלגרד.

היוגוסלבים הצליחו להשוות בסיכום שני המשחקים ל־171:171 (ניצחו בגומלין 76:86 והפסידו בסאלוניקי 95:85), ואז נקבעה הארכה, אבל המאמן לא השלים עם זאת ופגע באחד השופטים.

גרוסי קם על רגליו ולאחר דיון קצר עם חברו לשיפוט, הסובייטי ואלרי מוהין, החליט לבטל את המשך המשחק.

נסים כהן רוצה לשחק בגיל 33 בנבחרת, אבל –

לגיל אין נסים

יצחק ויסהוף

הפתעת העונה בכדורגל היא עד עתה בית"ר תל־אביב. קבוצה זו הצליחה להתמקם לאחר משחקי המחזור השמיני במקום השני בטבלה, עם 15 נקודות, בדיוק כמו שיש למוליכה, מכבי נתניה. בית"ר ת"א חייבת הרבה מהצלחתה לותיק שחקניה, ולאחר השחקנים המנוסים בליגה הלאומית, נסים כהן.

כהן, בן ה־33, משחק בליגה הלאומית רק תשע עונות. עד גיל 25 שיחק במכבי הרצליה מליגה א', ומאז כיכב במכבי פתח־תקוה, בבני יהודה ת"א ובית"ר ת"א.

עד עתה צבר נסים 273 משחקי ליגה, כבש 38 שערים ושיחק ב־19 משחקים בין ארציים במדי הנבחרת.

נסים כהן רוצה לחזור לנבחרת. גם המאמנים הלאומיים, יצחק שניאור ויעקב גרונדמן, מודים כי לשחקן מסוגו יש מקום בסגל, אבל... גילו המתקדם של הכדורגלן הוא לו לרועץ.

„מאמני הנבחרת בונים כיום נבחרת צעירה. אם תשים־לב אין אף שחקן שעבר את גיל ה־30. החשבון שלהם הוא שנסים כהן, בגיל 33, מבוגר מדי. לדעתי, החישוב הזה מוטעה. גם בגיל 33 יש לי מקום בנבחרת. צריך לבצע משימה, לגבור על אוסטרליה ונידרזילנד, ואחר־כך לבנות נבחרת. אבל אין לי טענות. אני מכבד את החלטת המאמנים הלאומיים". — אומר נסים.

מלחמה על התרכב

— אם כך נותר לך רק המאבק בליגה?

● כהן: בית"ר ת"א לא התכוננה היטב לליגה. הרבה שחקנים עזבו וחלק שוחרר. התחלנו באימונים המסודרים מאוחר מדי. אני שמח כי בשטח התוצאות חיוביות. לדעתי, הקבוצה לא תיפגע בעתיד מההכנה הלא־מושלמת. אריה חביב ויורן פרסלני נרכשו. יש מלחמה על המקום בהרכב, וזו תופעה בריאה. אם הצלחנו לסיים שמונה מחזורים בצורה חיובית נמשיך בתנופה גם במחזורים הבאים.

— האם אתה מרגיש שהעונה קשה לך יותר?

● כהן: העונה נוצר מצב שקבוצות הליגה הלאומית דואגות קודם־כל לא להיקלע למאבקי התחתית, מאחר שבתום העונה הנוכחית יירדו שלוש קבוצות לארצית. הרצון של הקבוצות הוא להישאר ליגה. לדעתי, אף קבוצה לא חושבת בשלב זה על אליפות. כל קבוצה רוצה להישאר בליגה.

ולהימנות עם הקבוצות שיוכלו לשתף זרים. במשחקים מבחינים על שמירות אישיות ולעתים רואים כיצד 6־7 שחקנים בשמירים אישית.

עובדה הפוגעת בשטף המשחק. קשה לשחק כך.

זרים טובים יותר

— האם, לדעתך, תושפע תופעה זו עד לתום העונה?

● כהן: המשחקים המעניינים יהיו לקראת סיום הליגה, כאשר מספר קבוצות יהיו משוחררות מאימת הירידה יתחילו השחקנים לשחק כדורגל חופשי ונאה לעין. אבל יקח זמן עד שנגיע לשלב הזה.

— בעונה הבאה יהיו זרים בכדורגל הישראלי, האם זה יוסיף משהו?

● כהן: אני שואל את עצמי לא פעם איזה זרים יבואו לכאן. אם יביאו שחקנים כמו אלו המשחקים במכבי נתניה חרמה. לא תעלה. לדעתי, השחקנים המתאזרחים במכבי נתניה, פול דייויס וסלובודאן דראפיץ', שווים ברמתם לשחקנים הישראלים. הזרים לא יפגעו בשחקן כמו נסים כהן. ממני הם לא יקחו את הפרנסה. אישית לא משנה לי אם יהיו זרים או לא. נותרו לי אולי שנים לשחק ושאחרים יעשו את המלחמות.

נסים כהן (משמאל) בפעולה

במגזר הערבי - في الوسط العربي

יוסף גליון - يوسف غليون

בנצרת מתוסכלים ומקווים להמשך טוב: אינשאללה

מי שנכח ביום ראשון באולם גורדי־יזרעאל וראה את משחקה של קבוצת הכדורסל של מכבי ימק"א נצרת נגד מכבי הוד־השרון, קשה לו לא להתאכזב ממשחקה של נציגת המגזר הערבי. לא ההפסד (86:66), השני ברציפות, הוא המפתיע, אלא עצם תיפקודה ויכולתה של הקבוצה לשחק בליגה הארצית.

במשחק האחרון נגד הוד־השרון כמעט שלא ראינו את כוכבי הקבוצה. ניזאר דאי קלע שתי נקודות בלבד, מתוך 15 נסיונות; הרכש, ארז גולדשמיט — 9 נקודות. היחידי שבלט, יחסית, הוא טוני קועזה — 17 נקודות.

שחקני הוד־השרון שלטו בצורה מוחלטת ברוב שלבי המשחק ובצדק נטלו את שתי הנקודות מנצרת.

הסיבה העיקרית, לדעתי, לכשלונה של ימק"א בארצית עד כה (בשבוע שעבר הפסידה גם להפועל יזרעאל/עפולה (99:68), הוא מקצועי בעיקרו. הקבוצה סובלת בהגנה. אין מספיק שחקנים שיקטפו את הריבאונדים: התיאום בין חוליות הקבוצה לקוי וחסר לקבוצה דבר טבעי, שינהיג בשעת מצוקה.

לדעתי, האחראי העיקרי לחסרונות אלה הוא, כמובן, המאמן חיים בוכינגר.

בנצרת אומרים שלא קשה להבחין בעוד סיבה — תבונה. מורגש חוסר שיתוף־פעולה בין השחקנים. ההנהלה והמאמן צריכים לתת את הדעת, ומהר, על היחסים החברתיים בין השחקנים. מאז המשחק שבו ניצחה הקבוצה את הפועל עיר־דור (53:86) אולי השיור לקבוצה: חסל שאפתנות ומוטיבציה לנצח. משהו חורק בקבוצה. הקהל מתוסכל ומאוכזב. להלך מתשגם נדמה שהקבוצה אינה בשלה מספיק לשחק בארצית, ורק במזל הגיעה לשם.

אחרים מתלוננים שכל המשחקים הביתיים נערכים בחוץ, וזה מפסיק. אין הרגשה של ביתיות. ימק"א נדלק השבוע אור־ארום. ההנהלה מתכוונת להיכנס. חוק לתמונה ולשפר את מוראל השחקנים. הנבי ההנהלה מבקשים לא להספיד עדין את הקבוצה. המהפך עוד יבוא. אינשאללה.

לנדל ניצח את מאיוט

הטניסאי הצ'כי איוואן לנדל זכה לזכרתו נצחון ראשון מאז שב לפעילות לאחר החלמתו, כשניצח את טים מאיוט מארה"ב 3־6, 6־1, בתחרות החוזמנה בשטוטגרט.

האקוודורי אנדרס גומז נחל הפסד שני, והפעם על ידי אריק יילן ממערב גרמניה 2־6, 3־6.

בלונדון, ניצח הצ'כי מילאן שרייבר את המדורג שביעי, רונאלד אג'נור מהאיטי 7־6 (11־0 בשובר שיוויון), 3־6, 6־2 ויעקב לאשק משווייץ, המדורג רביעי, ניצח את דריק רוסטאניו מארה"ב 2־6, 2־6.

ג'ון פיצג'ראלד (אוסטרליה, מדורג שמיני) — מאריאן ואיירה (צ'כיה) 1־6, 1־6. טים וילקינסון (ארה"ב) טיירי טילאו (צרפת) 2־6, 5־7, רוברט סגוסו (ארה"ב) — מאגנוס גוסטאפסון (שבדיה) 3־6, 5־7, 6־4.

ישראלי בגמר פרנקל

טניס

הפתעות נרשמו אתמול בשלב רבע הגמר בסבב פרנקל בטניס בשוודיה־מכי איטו ניצח את עמית נאור המדורג מס' 2 1:6,3:6. אורן מוטוואסל גבר על מיכאל דניאל 3:6,2:6. ורביב ויידנפלר ניצח את בנסון מרנמרק 2:6,6:4,2:6. קרשילסקי מארה"ב גבר על בועז מרנשטיין 4:6,6:7.

היום, בחצי הגמר, יתמודד ויידנפלר מול מוטוואסל ואיטו מול קושילסקי.

בתחרויות לנשים המתיחה יעל סגל בנצחון על דליה קוריאט 1:6,1:6. ספאנס מארה"ב גברה על רמקה ממערב גרמניה 1:6,2:6.

אילנה ברגר ניצחה את נרגה משבריה 4:6,2:6 ואייכנבאום מהולנד ניצחה את לימור זלץ 4:6,3:6.

היום, בחצי הגמר תשחק אייכנבאום מול סגל וברגר מול ספאנס.

משחקי זוגות לגברים נרשמה הפתעה כשאלוף ישראל לשעבר שלמה גליקשטיין ובן זוגו ג'ייקובסון מארה"ב נוצחו ע"י טוגסטרה וברואין 6:3,7:6. מקרב הישראלים עלו לחצי הגמר מוטוואסל ונאור ובין הנשים ברגר ואוחיון ודרדש וסגל.

משחקי חצי הגמר יחלו היום בצהריים במרכז הטניס ביפו.

טאונס העלה לרבע־הגמר

הצ'כים כבר הוליכו פעמיים ב־12 הפרש ובמחצית – 50:58 ● לאחר ההפסקה השתפרה הפועל ת"א ובניצוחם של טאונס (38) וטרי (21) המצויינים הפכו וניצחו – 92:104, ועלו לבית רבע־הגמר בגביע־קוראץ'

גביע קוראץ'

יצחק ויסהוף

מחצית שנייה מצויינת של כדורסלני הפועל תל־אביב, שקלעו במהלכה 54 נקודות, לעומת 34 של שחקני אינטר ברטיסלבה, העניקה לסגנית האלופה הישראלית נצחון — 92:104, שהעלה אותה לבית רבע־גמר גביע־קוראץ'.

בתום המחצית הראשונה היה מצבה של הפועל ת"א בכי־רע. הקבוצה הצ'כית, במשחק התקפה יעיל ומהיר, מוטטה את הגנת הפועל ת"א, שלא מצאה מענה לקליעות החוץ המרוייקות של האורחים, שהרהימו בקליעת סלי 3 נקודות — 50:58.

בדקה ה־8 הוליכו שחקני ברטיסלבה ביתרון בן 12 נקודות (15:27), בנקודה יותר מאשר הפועל ת"א ניצחה בצ'כוסלובקיה (80:91). 1600 הצופים חששו כי הקבוצה הישראלית תשמוט את היתרון הגדול שהשיגה בחוץ. שתי הקבוצות ירדו למחצית כשיתרון ברטיסלבה בן 8 נקודות — 50:58.

שחקני אינטר צלפו במהלך המשחק 13 סלי 3 נקודות, כאשר הקפטן יורי זופה קלע 21 נקודות, כולן נקלעו מחוץ לקשת!

גם יותר הכדיו, ובעיקר אוטו מאטיצקי, שחקן נבחרת צ'כוסלובקיה, הציגו משחק יעיל, וניצלו עד תום את חולשת הפועל ת"א בהגנה, ואת חוסר הריכוז של וניס ויליאמס בקליעות לסל. ויליאמס זרק לסל 27 פעם ודייק רק ב־7 זריקות. הוא חיפה על החטאותיו במשחק לחימה מצויין, קלט 10 כדורים חוזרים ומסר 7 אסיסטים.

למזלה של הפועל ת"א היה לה אמש את לינטון טאונס, בכושר קליעה מצויין, וג'יימס טרי, שלחם בהגנה. טאונס סיים את המשחק עם 38 נקודות, ואילו טרי עם 21 נקודות ו־15 כדורים חוזרים. הוואדר לאסוף ועמוס פרישמן תרמו את שלהם בלחימה כשלאסוף הפתיע בקליעת 13 נקודות.

הפועל ת"א שלטה בכדורים החוזרים — 36 לעומת 25. באינטר היה מאטיצקי הריבאונדר המצטיין, עם 15 כדורים חוזרים.

במחצית השנייה עלתה הפועל ת"א שנה. שחקני הקבוצה שמרו ביעילות רבה כשהצ'כים איבדו את ראשם ו־15 כדורים רק במחצית זו, מסך 32 הכדורים שאיבדו בכל המשחק. הפועל ת"א איבדה במהלך המשחק 9 כדורים בלבד.

הפועל ת"א עלתה ליתרון בדקה ה־33 — 83:84, אותו לא שמטה עד לסיום.

הפועל ת"א פתחה — 0:4. אינטר, עם מאטיצקי וזופה, קבעו 15:24 בדקה ה־7. לאסוף הוצא ואמסלם נכנס. האורחים המשיכו להוליך — 23:35 (11). בדקה ה־13 נרשם שוויון — 36:36, כשטאונס, עם 19 נקודות במחצית זו, וויליאמס 13, היו המוציאים לפועל. הפועל ת"א עוד הוליכה — 36:40 (14), אך מאטיצקי ראג ליתרון חבריו במחצית — 50:58.

המחצית השנייה היוותה סיפור שונה. הצ'כים קלעו סל ראשון במחצית זו רק בדקה ה־23 כאשר התוצאה היתה 54:58 לאינטר. רכז הקבוצה האורחת, רניאל יעקבוביץ', הוצא בחמש עבירות (30), וחבריו התמוטטו. גם הענק פטרושקה יצא בחמש עבירות, חמש דקות לסיום, והפועל ת"א טיפסה לשלב רבע־הגמר — 92:104.

שפטו: טוצ'ב (בולגריה) ובלוטסקו (רומניה), שהיטיבו עם הפועל ת"א.

● קלעו להפועל ת"א: טאונס 38; טרי 21; ויליאמס 19; לאסוף 13; פרישמן 11 ואמסלם 2.

● קלעו לאינטר ברטיסלבה: מאטיצקי 27; זופה 21; כריסטניק 14; יעקובוביץ 13; פטרושקה 10 וקרטוחביל 7.

גבור נצחון הפועל תל־אביב אמש, לינטון טאונס (משמאל) נאבק על כדור חוזר עם פטרושקה מאינטר ברטיסלבה במשחק אמש בו ניצחו התל־אביבים 92:104 והעפילו לבית רבע הגמר בגביע קוראץ'. מימין נראה הצ'כי מאטיצקי ובמרכז ג'יימס טרי. (צילום: אריה קנפר)

שירזי ורביבו הורחקו לארבעה

שלמה שירזי, מגינה הבין־לאומי של בית"ר ירושלים, הורחק אתמול ע"י בית־הדין המשמעתי של התאחדות לכדורגל לארבעה משחקים בפועל ולעוד ארבעה על־תנאי למשך העונה לאחר שהורחק במשחק קבוצתו נגד הפועל כפר־סבא.

עו"ד חיים אלחורין, שהחליט על עונשו של שירזי, קבע עונש דומה לאיתן רביבו מהפועל כפר־סבא, שהורחק באותו משחק. אופיר בן־חיים, גם הוא שחקן הפועל כפר־סבא, שהיה השלישי שהורחק במשחק זה, ספג עונש הרחקה לשני משחקים בפועל.

אילן סיידה מהפועל טבריה, שהורחק במשחק קבוצתו נגד הפועל פתח־תקווה, לא ישחק גם בשבת הקרובה, לאחר שספג עונש הרחקה משני משחקים.

גלאטאסריי מחקה פיגור 3:0

גביע האלופות

מוקד משחקי הגומלין בשמינית גמר גביע אירופה לאלופות בין הכוכב האדום בלגראד ומילאן לא הגיע אתמול לסיומו בשל ערפל ויחודש היום, ב־2 בצהריים לפי שעון ישראל.

הכניעה את נוישאטל 0:5 ★ המשחק בין מילאן לכוכב האדום הופסק בשל הערפל

המשחק הופסק בדקה ה־57 כשהקבוצה היוגוסלבית צעירה ביתרון 0:1 משער שכבש דייאן סאביצ'יץ', שבע דקות קודם להפסקה.

לפני שבועיים כשנפגשו שתי הקבוצות במילאנו לא הושגה הכרעה — 1:1.

שלשום עלתה לרבע הגמר ורדר ברמן לאחר שהדיחה את אלופת סקוטלנד סלטיק (בגלאזגו ניצחה ברמן 0:1 ושלשום 0:0) ואמש הצטרפו אליה עוד חמש קבוצות. היום יתקיים גם משחק הגומלין בין ריאל מאדריד לגורניק זאבז'ה מפולין לאחר שבמשחק בפולין ניצחו הספרדים 0:1.

סטיאואה בוקרשט נוצחה אמנם 2:1 במוסקבה על ידי ספרטק אבל עלתה לרבע הגמר בזכות הנצחון הביתי 0:3.

דרמה של ממש התרחשה באיסטנבול שם הצליחה גלאטאסאריי למחוק פיגור 3:0 במשחקה מול נוישאטל משווייץ. 35 אלף צופים השתוללו משמחה כשאיגור (19, 75) וקוניייט (52) קבעו 0:3 ואז כבש טאנד שני שערים גורליים בדקות 80 ו־87 וקבע 0:5 לגלאטאסאריי.

בשבדיה ניצחה גטבורג 0:1 את טיראנה (אלבניה) משער שכבש לייף פורסברג בדקה ה־30. השבדים, שניצחו גם במשחק הראשון 0:3, עלו.

מונאקו הצרפתית הביסה במגרשה 1:6 את בריז' הבלגית לאחר 1:5 במחצית. בכך מחקה מונאקו את היתרון המזערי שהיה לבריז' מהמשחק הראשון — 0:1. במשחק זה הבקיע פופאנה שלושה שערים למונאקו בדקות 6, 27 ו־74. טוריי כבש צמד בדקות 25 ו־31 וסונור כבש בדקה התשיעית. את השער היחיד לבריז' הבקיע אאורון בדקה ה־63 לעיני 20 אלף צופים.

לסיים השבוע הישראלי המוצלח

אחרי נצחונות הבית של הפועל הגליל העליון שלשום בגביע מחזיקות גביע והפועל תל־אביב אמש בגביע קוראץ', חייבת מכבי תל־אביב לסגור את השבוע המוצלח בנצחון על סאן אייר אוסטנד הבלגית בגביע האלופות ★ אגב, למכבים יתרון 13 נקודות מהמשחק בבלגיה

יצחק ויסהוף

נצחון 13 הנקודות שהשיגה אלופת ישראל בכדורסל, מכבי תל אביב, בשבוע שעבר באוסטנד, בלגיה, על סאן אייר 91:104, בגביע אירופה לאלופות לא מרגיע את מאמן הקבוצה הישראלית צבי שרף.

הערב, ב־8.30, תחל מכבי ת"א את עונת משחקי גביע אירופה ביד־אליהו, וזו סיבה טובה לאוהדי הקבוצה לבוא להיכל ולעודד את הקבוצה. אמנם מולה לא עומדת אחת מאריות הכדורסל האירופי, אך אסור לזלזל.

מטרתו של צבי שרף תהיה לבלום את כוכב אוסטנד זם פרידריך, שקלע במשחק הראשון בין שתי הקבוצות 31 נקודות.

„נשאף ללחוץ על הבלגים מדקת הפתיחה. למכבי ת"א קשה להכנס בצורה חזקה למשחק ויש גם דקות רפיון לא מעטות. את זה נשאף לשפר" אמר אתמול שרף.

מכבי ת"א תפתח בחמישיה הרגילה שלה בעת האחרונה. חן ליפין שהחמיץ את אימון שלשום בגלל שרות מילואים יפתח בחמישיה יחד עם דורון ג'מצ'י, קווין מאגי, קן בארלו ולאוואן מרסר.

האלופה הבלגית סאן־אייר אוסטנד הגיעה אמש לישראל. הבלגים ויתרו על אימון הערב והיום בשעות לפני הצהריים יקיימו אימון בהיכל הספורט.

הקבוצה הבלגית הממוקמת כיום במרכז הטבלה בליגה בארצה מבססת את משחקה על שני האמריקנים זם פרידריך, רכז בעל יד טובה ששיחק בעונה שעברה בבולוניה ועל הזר השני ריצ'י ג'ונסון ששיחק במכבי חיפה. לקבוצה מתאורחת בשם מייק בראון המשחק גם בנבחרת בלגיה.

בעונת 1985 הביסה מכבי ת"א, תחת הדרכת צבי שרף את אוסטנד 75:132 ביד־אליהו ומחקה בכך הפסד באוסטנד 90:80.

בעונה שעברה שיחקה אוסטנד נגד אליצור נתניה (מאמן נתניה היה צבי שרף) ונוצחה פעמיים. בנתניה 77:66 ובאוסטנד 72:69.

ישפטו במשחק ריאצ'רדסון (אנגליה) וקאפלאן (תורכיה). המשקיף יהיה יוסף ברגמן.

נשים

מכבי ת"א בחוץ – ווצחה בבולגריה 76:55

שרות „על־המשמר"

קבוצת הנשים הבולגריות, מנור טרניק, גברה אמש באולמה גם במשחק־הגומלין בגביע־רונקטטי בכדורסל על מכבי תל־אביב — 55:76 (29:45). הישראליות הוצאו מטעל המשחקים.

בשורות המנצחות בלטו: ניאצובה 23 וסטפנובה 18. למכבי תל־אביב קלעו: בריאלובסקי 18; ג'יוסטר 12, קסטן 12; מקובר 5; שרף 2 ואורבך 2. שפטו. מנוס (יוון) ואולרו (רומניה).

נופ"ים המשיכה להלום

כדוריד

יוסף הכם

רק חמישה משחקים נערכו אמש במחזור החמישי בליגה הלאומית בכדוריד. קבוצת הפועל נופ"ים המשיכה במסע הצלחותיה כאשר גברה באולם ברמת־הכובש על מכבי רחובות — 21:32.

המשחק הערכי של המחזור, בין מכבי נתניה ומכבי ראשל"צ, ייערך ביום ראשון.

● הפועל ראשל"צ — אליצור הרצליה 17:28 (6:11).

היכל בראשל"צ. 100 צופים. שפטו: רוזנברג וצדוק. שערים להפועל ראשל"צ: רון 6; קושניר 5; פרי 4; ש. כהן 3; רפאלי 3; ורד 3; ה. דיין 2; אקרמן 1 נחמוני 1. לאליצור הרצליה: הרבון 7; מלס 3; הרטמן 3; מגדיל 2; תג'ג' 1 ופלשטיין 1.

בשורות המנצחים הצטיין השוער אבנר דרורי.

(סער פרנקל)

● הפועל רחובות — הפועל פתח־תקוה 15:18 (9:10).

היכל ברחובות. 100 צופים. שפטו: זינגר וכוקר. שערים להפועל רחובות: משיח 7; אדרי 4; זלצר 2; כהן 2; ידימי 2 וגמליאל 1. להפועל פ"ת: חלותה 5; אוברקוביץ 4, אמיר 4 ואריאלי 2.

(תמיר זוהר)

● הפועל רמת־גן — מכבי קרית־שרת/חולון 21:27 (12:19).

האולם בקרית־שרת. 200 צופים. שפטו: יעקובוביץ וגורוין. שערים להפועל ר"ג: סומך 8; זלינגר 4; גרא 4; זרמונסקי 4; פרוכטר 4 ומאירוביץ 3. למכבי קייש/חולון: ו. דיין 7; מסלטון 5; והכה 5; שני 2; שמאי 1 ופישר 1.

(צחי זלצר)

● הפועל נופ"ים — מכבי רחובות 21:32 (9:20).

האולם ברמת־הכובש. 50 צופים. שפטו: פלם וצבירין. שערים להפועל נופ"ים: אלמוסנינוס 13; שמש 8; קריגר 3; זייפרט 2; גאס 2; טננבוים 1; ארנון 1; מאייר 1 ווינסמן 1. למכבי רחובות: חיימוביץ 8; מדינה 4; רובינשטיין 3; זיו 3; דגמי 1; גלעד 1 ווסלר 1.

● מכבי פתח־תקוה — א.ב. נס־ציונה 22:26 (9:12).

האולם ביהוד. 200 צופים. שפטו: לוי וגרוסמן. שערים למכבי פ"ת: ב. גוז 7; מנדל 6; מועלם 5; קביליו 3; מלקין 3 וברויאר 2. לא.ב. נס־ציונה: אבידן 5; גבע 5; קמפל 4; ארמוני 4; ד. גובלטש 3 וטופקו 1.

(שמעון קרווזו)

הטבלה הלאומית

(אחרי 5 מחזורים)

1.	הפועל ראשל"צ	89–116	9
2.	מכבי ראשל"צ	68–108	8
3.	הפועל ר"ג	103–117	8
4.	הפועל נופ"ים	100–117	6
5.	מכבי פ"ת	105–110	6
6.	מכבי נתניה	76– 80	6
7.	אלי. הרצליה	97– 99	4
8.	הפועל רחובות	92– 88	3
9.	א.ב.נס־ציונה	113 –97	2
10.	הפועל פ"ת	118–99	2
11.	מכבי חולון	113–86	2
12.	מכבי רחובות	127–94	2

* חסר משחק

אוחנה כבש — מכלן ניצחה

גביע למחזיקות גביע

יצחק אבידור, מיוחד ל"על המשמר"

אלי אוחנה חזר אתמול להרכב קבוצתו הבלגית, מכלן, בגודל. אוחנה כבש שער לרשת אנדרלכט וסייע לקבוצתו לנצח 0:2 בשמינית גמר גביע אירופה למחזיקות גביע.

בעקבות הנצחון העפילה מכלן לרבע הגמר לאחר שגם במשחק הראשון, שהיה במכלן, היא ניצחה 0:1.

במשחק אתמול בבריסל התעלה שוער מכלן מישל פרודום שהיה משכמו ומעלה. הוא סיכל את כל נסיונות הכיבוש של אנדרלכט שהגיעו לשיאם במחצית השניה.

את השער הראשון במשחק כבש ההולנדי ארווין קומאן ואת התוצאה קבע אלי אוחנה, 20 שניות לפני סיום המחצית הראשונה.

בחרקוב סיימו בתיקו ללא שערים הקבוצה המקומית והורה ההולנדית. רודה עלתה לרבע הגמר בזכות הנצחון הביתי 0:1 מלפני שבועיים.

באתונה הופתעה פאנאתינאיקוס לעיני 60 אלף מאוהדיה. היא נוצחה 1:0 על־ידי צסק"א סופיה משער שכבש פאנב, 5 דקות לפני הסיום. צסק"א סופיה ניצחה גם במשחק הראשון 0:2 ועלתה לרבע הגמר.

הקבוצה האיסלקית סמפדוריה גברה במגרשה על קרל־צייס ממזרח גרמניה 1:3 ועלתה לאחר שהמשחק במזרח גרמניה לא הוכרע — 1:1.

דינאמו בוקארשט לא יכלה במגרשה לדנדי יונייטד ונפרדה ממנה בתיקו 1:1 אולם עלתה בזכות נצחון החוץ 0:1.

איינטרכט פרנקפורט הביסה בתורכיה את סאקריאספור 0:3 והעפילה לרבע הגמר לאחר נצחון גם במשחק הראשון 1:3.

ברנמרק הביסה אהרוס את הקבוצה הוולסית קארדיף 0:4 ועלתה לרבע הגמר לאחר שניצחה גם במשחק הראשון 1:2.

דרמה היתה בפולין שם שיחקו לך פוזנאן המקומית וברצלונה הספרדית. כמו במשחק בברצלונה (1:1) לא הושגה גם הפעם הכרעה ואז בעסד השחקנים כדורי עונשין מ־11 מטרים וברצלונה ניצחה 4:5 ועלתה.

טניס

מנסדורף ניצח את גראד

עמוס מנסדורף ניצח אמש את ג'ים גראד — 6:7, 3:6, בטורניר תצוגה בטניס, הנערך בוומבלי, לונדון.

היום ישחק מנסדורף נגד הבריטי ג'רמי בייטס.

אן.ב.איי.

בליגת האן.בי.איי. בכדורסל הושגו התוצאות: ניו־יורק ניקס — שיקאגו 117:126; דטרויט — פילדלפיה 109:116; אטלנטה — אינדיאנה 107:112; שרלוט — קליפרס 105:117; ניו־ג'רסי נטס — וואשינגטון 101:109; דאלאס — מיאמי 88:92; יוסטון — סאן אנטוניו 102:120; לוס אנג'לס לייקרס — גולדן־סטייטס 102:114; סיאטל — סאקראמנטו 75:97.

רומא נקמה בפרטיזן

גביע אופ"א

צמד שערים של המערב גרמני הבין־לאומי רודי פלר (20) וגיזוספה גיאניני (72, בבעיטת 11) העניקו אתמול נצחון 0:2 לרומא על פרטיזן בלגראד ועימר עליה לשמינית גמר גביע אופ"א.

רומא נוצחה במשחק בבלגראד 4:2 ועלתה בזכות שערי החוץ. 21 אלף צופים חזו במשחק וראו בכך "נקמה" שכן במשחק בבלגראד נפגע ג'יאניני בראש מחפץ שנזרק מהיציע.

באיירן מינכן הגיעה לצ'כוסלובקיה עם נצחון 1:3 מהמשחק הראשון נגד דונאייסקה סטרדה וניצחה שוב, והפעם 0:2.

טורון מינגלנר ניצחה את מוטו נס וינה 0:1 ועלתה בזכות שער החוץ שכבשה בוינה, שם נוצחה 2:1.

יובנטוס טורינו נוצחה במשחק הגומלין על ידי אתלטיק בילבאו 3:2 אך עלתה בזכות הנצחון הביתי 1:5.

ריאל סוסייאדאד וספורטינג ליסבון נפרדו בתיקו ללא שערים אך סוסייאדאד עלתה לאחר שניצחה במשחק הראשון 1:2.

שער של גאלוביי מהארטס ברקה ה־58 העניק לקבוצתו נצחון 0:1 ברינה על אוסטריה וינה ועימר עליה לשמינית הגמר לאחר שבמשחק הראשון לא נכבשו שערים.

בבלגיה ניצחה ווארגם את דינמו דרזדן ממזרח גרמניה 1:2 אך הנצחון לא הספיק ודרזדן שניצחה במשחק הראשון 1:4 עלתה.

גלאזגו ריינג'רס ופ.צ. קלן נפרדו בסקוטלנד בתיקו 1:1 וקלן עלתה הודות לנצחון 0:2 בגרמניה.

הקבוצה ההולנדית כרונינגן סיימה את משחק החוץ שלה בשווייץ עם סרבט ג'נבה בתיקו 1:1 ועלתה לאחר שניצחה במשחק הראשון 0:2.

תיקו 1:1 היה גם במשחק בין שטוטגארט ממערב גרמניה ודינמו זאגרב מיוגוסלביה והגרמנים עלו הודות לתוצאה מצטברת 2:4.

שתי הקבוצות האיטלקיות אינטר מילאנו ונאפולי ששיחקו במגרשן עלו לשמינית הגמר. אינטר סיימה אמנם את משחקה עם מאלמו השבדית בתיקו 1:1 אך עלתה בזכות נצחון החוץ 0:1 ואילו נאפולי שסיימה את משחקה הראשון עם לוקומוטיב לייפציג בתיקו 1:1 ניצחה אתמול 0:2.

פליישר נקע את רגלו ב... ארוחת צהריים

עזרה זהבי

[illegible]

ירידה תלולה ביתרות

(סוף מעמוד ראשון)

ובמשרדים הכלכליים חשש מפני הירידה הרבה ביתרות מטבע החוץ בשבועות האחרונים, מצבירת מט"ח על־ידי הסקטור הפרטי מחשש לפיחות, מעלייה המתחדשת בריבית ומהמרדים הגבוהים הצפויים עתה.

בשלושת החודשים האחרונים רכש הסקטור הפרטי כמיליארד וחצי דולרים — יותר מסכום כל המענק השנתי, שהעבירה בשבוע שעבר ארה"ב לישראל והמסתכם ב־1.2 מיליון דולר.

עלייה מסחררת בריבית

הריבית במכרזי בנק ישראל עלתה בשבוע האחרון עד ל־24 וחצי אחוזים וגורמים כלכליים מקווים, שבמכרזי היום תיבלם העלייה המסחררת בריבית. לפני 6 שבועות בלבד עדיין היתה ריבית במכרזי בנק ישראל 14.3 אחוזים.

עליית מדד של 2.5%

מדד המחירים לצרכן שיפורסם בשבוע הבא אמור להצביע על עליית מחירים של 2.5 אחוזים של חודש אוקטובר, כולל עליית מחירי המוצרים המסובסדים. זאת, עוד לפני שמחירי התחבורה הציבורית, המים החלב והלחם אמורים לעלות אף הם ב־10 אחוזים בעוד זמן קצר.

אתמול, בהופעתו בפני ועדת הכספים של הכנסת אמר נגיד בנק ישראל, הפרופ' ברונו, כי בנק ישראל נוקט עתה במדיניות שמטרתה להביא להאטת תהליך רכישות המט"ח תוך עלייה מבוקרת בריבית.

להאט התהליך

הנגיד הסביר, כי דרך זו הועדפה על פני שתי דרכים קיצוניות שיש להם תומכים. לפי דרך קיצונית אחת יש לשמור על יציבות הריבית ולאפשר הדלדלות חריפה ביתרות מטבע חוץ. לפי הדרך הקיצונית השנייה יש לשמור על יציבות יתרות מט"ח תוך העלאת הריבית לשיעורים גבוהים ביותר. שתי דרכים אלה, אמר הנגיד, אינן מקובלות על בנק ישראל.

היו חברי כנסת שהבינו את דבריו כאילו הם מתייחסים להצעות בעניין הורדת הריבית וביצוע פיחות עם צעדים נילווים, אולם לכך לא ניתן כל אישור.

החודש צפויה עוד ירידה ביתרות מט"ח בהיקף של 600 מיליון דולר והדבר מעורר דאגה רבה בקרב גורמים כלכליים.

צבן: מה מציע הנגיד

ח"כ יאיר צבן שאל את הנגיד על מי הוא מטיל את האחריות להתפתחויות האחרונות במשק שגרמו לדלדול היתרות וגמרו לעלייה בריבית, לגידול האבטלה ולסכנת התמוטטות למפעלים אחרים.

עוד ביקש ח"כ צבן לדעת מה מציע הנגיד למגזר היצרני בתנאים של ריבית מטורפת. על כך ענה הנגיד, שהמשקל של הריבית בקשיי המגזר היצרני לא היה הגורם המרכזי, אלא משקלו של חוק שכר המינימום היה משמעותי יותר.

ח"כ צבן אמר עוד לנגיד שאם הוא מתנה את הורדת הריבית בצמצום הגרעון התקציבי עליו להסתייג מן הצעדים שנוקט האוצר במסגרת הרפורמה במס כמו הפחתת עלות העבודה ופיזור 2 מיליארד שקלים השנה לקבוצות החזקות ביותר במשק. על כך השיב הנגיד, שהסיבה העיקרית לגרעון היא הגידול בהוצאות הממשלה ולא בהפחתה בהכנסות הממשלה.

במהלך הישיבה הסוערת, כאשר הותקף הפרופסור ברונו בדברים קשים, ע"י דן תיכון (ליכוד) הוא הכריז: אני מוכן להתפטר מתפקידי ולהתחלף מיד עם ח"כ תיכון. ברונו, הודה שניתן היה למנוע חלק מההתפתחויות השליליות במשק לוא ננקטו הצעדים הדרושים לפני הבחירות. הוא ציין, כי הביע עמדתו זו כי הוא מנוע מלהתבטא בפומבי בנושאים מסויימים. לכל, היה ברור, כי כוונתו של פרופסור ברונו — היא להצעתו, לשר האוצר משה נסים, לפחת את המטבע לפני הבחירות.

פרשת הווילה של משה מן

יאיר צבן (מפ"ם) ודדי צוקר (ר"צ), העלו במהלך הישיבה את פרשת רכישת הווילה המפוארת בירושלים, של מנכ"ל בנק טפחות לשעבר, משה מן. ערכה של הווילה, מוערך היום בכמיליון דולר ותמורתה שולם סכום סימלי ופעוט של כמה עשרות שקלים. פרופסור ברונו אמר, כי בזמנו חתם משה מן, על הסכם שכר עם בנק המזרחי, שכלל הטבות רבות.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

עיריית פתח תקוה

הודעה

על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה למתן הקלה בגוש 6388 חלקה 30 ברח' מינץ־דורדין. לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור דיור ב' בו מותר להקים בניין דיור בן 4 קומות על עמודים וחדרים על הגג 110% בניה, 4.74 דירות. בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם להקים בניין דיור בן 4 קומות על עמודים וחדרים על הגג 120.95% בניה 5 דירות. ומרפסות ללא גג בולטות 1.8 מ' מחזית לקו בניין קדמי.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

ד. תבורי, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח תקוה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 (להלן החוק):

ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6582, חלקה 116, רח' גורדון 34, מבוקשת הקלה 1.1% משטח המגרש המותר 51.1% במקום 50% המותרים לפי תכנית רע/1/166. כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל הרואה עצמו נפגע מתקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת הקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית במשרדי העירייה.

ב. וולפוביץ, יו"ר הועדה לתכנון ובניה

הועדה המקומית לתכנון ובניה

העיר בני ברק

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

מוסדות סטמר הגישו בקשה לועדה זו לאשר תשריט חלוקת קרקע בסטיה מתוכנית מפורטת מס' 141 ב', באופן ששטח כל אחת משתי החלקות 35, 34 ישתנה, והגבולות החלקות האלה ישתנו בהתאם, כפי שמצוין בתשריט הנמצא במשרדי הועדה וזאת מבלי שישתנה שטחן הכולל של שתי החלקות האלה.

השינוי הנ"ל בא לצורך הקמת בנין נוסף בן 4 קומות על קומת עמודים מפולשת וקומת חניה מקורה בחלקה. על חלקה מס' 34 בגוש 6190.

וזה שלא בהתאם לתוכנית בנין ערים ב' 105, ב'141 החלה במקום.

כל המעונין יכול לעיין בבקשה והאמורה במשרדי הועדה המקומית בעיריית בני ברק בשעות קבלת קהל, ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לועדה המקומית תוך 14 יום מפרסום זה.

משה אירנשטיין, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה עיר בני ברק

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

תל־אביב — יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור לשמוש חורג ממגורים למשרד למקצוע חופשי בקומת קרקע לתקופה של 10 שנים ברחוב הירקון מס' 70, גוש 6907, חלקה 46, תיק בנין 070־3/27 בקשה מס' 881061. בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/אשור הנ"ל מקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שדרות בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כספי, סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
טלפון 913121 תיבת־דואר 1

עיריית פתח תקוה

הודעה

על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה למתן הקלה בגוש 6712 חלקה 98 ברח' דגל ראובן מס' 46 לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור דיור ב' בו מותר קו בנין קדמי 5 מ'. בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם בליטת מרפסת ללא גג 1,20 מ' מחזית לקו בנין קדמי.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

ד. תבורי, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח תקוה

מה ○ מתי ○ היכן

טלוויזיה

08.00 עד כאן רצף דפי הטלטקסט. 08.05 שעה כיתה. 08.15 יהדות קשת וענן: ובראשי תרשיבם (כ). 08.40 בלי סודות בינים 2. 09.00 אנגלית ו'. 09.15 מרשר נתמר תחבורה (כ). 10.30 גיאוגרפיה של א"י. פני הארץ: תבנית נוף (כ). 11.00 אנגלית ה'. 11.20 ערבית מדוברת, סדרת פ' (אלו סארה). 11.35 אנגלית ח'. 12.00 מדעי הטבע (על־יסודי) אלקטרונים ויונים במעגל חשמלי. 12.25 אנגלית ט'. 13.00 תולדות ישראל הפרוטוקולים של זקני ציון — 1. 13.30 מוסיקה קולות וצלילים: צלילי הנשיפה. 14.00 עד כאן רצף דפי הטלטקסט. 14.05 מסעי יומר ביהדות על מזוזות (כ). 14.25 סרט תעודי על "כפר תקווה". תושבי הכפר מנהלים בעצמם את חייהם, עובדים ומתפרנסים למרות קשיים בתפקוד. 15.10 רחוב סומסום. 15.40 שעת סיפור. 16.00 זהירות שידור חי. 17.00 ערב חדש מנחה: דן מרגלית. 17.30 סמוך עלי. נושא ותכנית השבוע: "איך לאמר 'לא' לסכנות". 18.00 זהירות סדרות מוטל — הפרק השני: "גזרי הזקן". 18.25 הגיע זמן לשון אבשלום קור על: "נותן סיכוי ליפוביות". 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 למשפחה (ערבית). 19.00 מבט (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 מבט ספורט. 20.50 הגיע זמן לשון — אבשלום קור על: "הנשיא לא ייתן את המכרס". 21.00 מבט לחדשות. 21.35 בלוז לכהולי המרים. שם הפרק: "רחובות גרנגים". כל אנשי התזמורת נרגנים בשל הדחייה הנוספת במשא ומתן עם איגוד השוטרים. 22.20 סרט תעודה תבוא מלכותך — "ייעשה רצונך". החלק השני: "ויעשה רצונך" — החלק הזה חוקר את עולמם הפנימי של חברי התנועה הפונדמנטליסטית, אשר מעוזם נמצא בדאלס. 23.10 סדרה קומית בריטית "החיים בלי ג'ורג'". ג'ורג' היה חברה של ג'ניפר במשך חמש שנים, עד אשר קם והלך אותה באחת. למראית עין התגברה ג'ני על המשבר; אולם רק למראית עין. משתתפים: קרול רויל, סיימון קארל, רוולינר מארק, ומייקל תומאס, ואחרים. 23.40 סמוך של יום חדשות הלילה

ערוץ 2

18.35 — "עולם הטו"ו החיים מתחת לים". 19.03 — דרמה: "מרד כאן הגרעין". 19.51 — "בקיצור בערוץ 2". 20.10 "רגש חוק עיתונות חוקית". 20.40 — "מורי סקלקלן בהופעה". 21.10 — שירים ברמה. 21.10 — "למות מצחוק" פרק 10: "גילגול נשמות".

רדיו

קול המוסיקה

06.01 "שעון מוסיקלי". 07.09 "בהמתנה נינוחה" ביזה: סימפוניה ברו ותו. קונצרטכאנו/ ב. היסטוריה: אלגרו: סרדנה במי מינור וסינפוניית של ברונגוה/ ר. הורסנה. סופר: קונצרטו מס' 1 לסקנטר. 09.00 "צלילים מרומנים" בוכסקה. מחולות סימפוניים; פורומבסקי: בלדה לכינור ולתו. רפסודיה מס' 1: אנוסקה; רפסודיה מס' 2: רונלסקי: שלושה מחולות. גרליה: מחולות רומניים. 10.00 "קונצרט בוקר" [illegible] 12.57 "פינת הפיוט". 13.00 שירים. 14.06 "קלאסיקלי". 15.00 "מפגשים". 16.00 "אתנחתא". 17.30 "יום הולדת" פרנסואה קופרן. 18.00 "אנתולוגיה" המוסיקה הקרסיקלאסית בגרמניה. 19.00 "רסיטל". 20.05 "פרימה". 20.27 "פינת השיר". 20.30 "מאולמי הקונצרטים בעולם". 22.00 "צלילי המקץ". 23.00 "רוך והדר". [illegible] 40.

רשת א'

06.30 "ישן בעיניים" שירים ישנים. 08.05 "הונה" עם בני הגיל. 09.05 "מלרדיד" שירות מידע למאזינים. 10.05 "עיני בוקר" מגיש: גדעון הוד. 11.05 "דוק יוקר". 12.05 "מעורב ירושלמי". 13.00 חדשות ותכניות באנגלית. 13.30 חדשות ותכניות בצרפתית. 14.06 "בראש צעיר" מגוון יומי לילדים ולבני נוער. 15.30 "האוניברסיטה המשודרת" "השמאל והמשפט": "וכות שיפוט על פושעי מלחמה נאציים". 16.05 "ארץ לא נודעת". 17.05 "צבעי הקשת". 18.05 "פינת ערב". 19.00 שיחרורים לעולים. 22.05 "יש לי חלום" עורך ומגיש: יצחק בר כ"ך: עם הפסיכולוגים נעמה קינן ואבי כרמן.

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה". 08.05 "שעו לשלום" עם גדעון הוד. 09.05 "ביקור בית" עם רבקה מיכאלי. 10.05 "כל צבעי הרשת" עם יואב גינאי. 12.05 "אלף־אלף בכית" עם אהוד מנור. 13.05 "בחצי היום" חדשות ופזמונים. 14.05 "בת צחוק" הוד והומור. 05.05 "שירים וזיכרונות". 16.05 "תוצרת הארץ" שירים עבריים. 17.05 "רגע קסם". 17.55 "קראתי ספר" קוראים ממליצים. 18.05 "בוקר" עורך ומנחה: יצחק גולן. 19.00 "היום הזה". 19.35 שירים עבריים. 20.05 "שורשים" שבועון לענייני פולקלור ועדות. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 "שורשים" והמשך. 22.05 "באו ועוד" עם לאה ליאור. 23.05 "משחק לילה" עם משה טימור ואב ענר.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת. מגנונות בפרשנות המקרא ביזמה"ב אבן־עזרא ופסוקים בהקשרם. מרצה: פרופ' עמוס פונקנשטיין. 06.30 "מקיפים עיר" החדשות הראשונות. 07.07 "שבע אפס שבע" עם אלכס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 "אלה בוקר" עם אלי ישראלי. 10.03 "עשר" שירים עבריים. 11.05 "בכן לעכשיו" עם רפי רשף. 13.05 "דרדה יומי". 14.05 "מגישה יומית" עם יצחק כרנר. 15.05 "שירים לתנ"ך" עם ארז טל. 16.05 "ארבע אחר הצהריים". 16.54 "באופן מילולי" פינתו של אבשלום קור. 17.00 "ערב טוב ישראל". 18.05 "שעה קלה על כלכלה". 18.45 "חמש עשרה קטנות". 00.05 "ציפורי לילה" עם יואב קוטנר. 02.00 לא רוצים לישון. 05.00 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 1

19.05 "עד משודר" מגוון לענייני צבא ובטחון (ש.ח). 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 שירי משוררים. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת מגנונות בפרשנות המקרא ביזמה"ב אבן־עזרא ופסוקים בהקשרם. מרצה: פרופ' עמוס פונקנשטיין. 22.05 "על הדבש ועל העוקץ". 23.05 "עשרים וארבע היום שהיה".

שידורי צה"ל 2

19.05 "ימים מוסיקה". 20.05 "8 גם 8" עם תמיר קמחי. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 "המסקה עשר" עם מיכל ניב. 23.05 "קול הנה הזה".

רשת ג'

06.04 "בחורה לאושר" ותיקים וטובים. 07.07 "שיר בבוקר בבוקר". 09.05 "מה, כבר תשע?" 10.05 "רגעים טובים". 11.05 "מלאכי חוקה". 12.05 "אהבה יומיומית". 13.05 "רק בימי חול". 14.06 "לי ולך" שיר וברכה. 15.05 "חדש וחדש". 16.05 "89 פוס". 18.06 "כוס שבועון טוב". 20.05 "צלילי מכווך". 21.05 "מופע רוק". 23.05 "הלילה הוא שירים".

קולנוע

תל־אביב

9.30, 7.15, 4.30
אסתר: השוטר בג'ינס 9.45, 7.30
אלנבי: פסים וכוכבים 9.30, 7.10
אורלי: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.45, 7.30
בן־יהודה: פרסידיו 9.45, 7.30
בית ציוני אמריקה: התרסיונים מוילנא 19.00
יופיו של החטא 9.10
גת: בוקר טוב ויאטנאם 9.40, 7.30
גורדון: התינוק של באבט 9.45, 7.10
דקל: ביג 9.45, 7.10
דרייב אין: נייק 9.10, 7.30
סקס 12.00
הוד: אקסן ג'קסון 9.45, 7.30
לימור חוה: צבעים 9.45, 7.45
טיילת 1: סם המשחק 9.45, 7.30
טיילת 2: מעריצה צמודה 9.45, 7.30
טיילת 3: מגלה את אמריקה 9.15, 7.30
סאר: צל הטוטם 9.45, 7.45
מאריפ: אוה 9.10, 7.15, 4, 2, 12
ימפיית היום 21.30
חן 1: מת לחיות 9.35, 7.35
חן 2: פרנטיק 9.40, 6.40
חן 3: ללא מעצורים 9.45, 7.45
חן 4: לסניור באהבה 9.45, 7.35
חן 5: בעל בהשאלה 9.55, 7.45
שחף: מרוץ חצות 9.15, 5.45
תל־אביב: סרור בחוצות 9.45, 7.30, 5
תבלת: האטוטריה 9.45, 7.30
לב 1: החיים הם נהר ארוך ורוגע 10.00, 8.00
לב 2: יום של הסוער 10, 8, 5, 2
לב 3: מלאכים בשמי ברלין 10, 8, 5, 2
לב 4: הנסיכה הקסומה 10, 8, 5, 2
מוזיאון ת"א: קיץ אצל סבא 9, 7

רמת־גן

ארמון: מת לחיות 9.50, 7.30, 5
ליילי: התינוק של באבט 9.50, 7.30, 5
גן 1: בוקר טוב וייטנאם 9.50, 7.25
גן 2: פרנטיק 9.50, 7.30, 5
גן 3: הנסיכה הקסומה 9.50, 7.30
גן 4: שוטר בג'ינס 9.50, 7.30

גבעתיים

הדר: סרור ברחובות 9.30, 7.30, 5

באר־שבע

חן: פולטרגייסט 9.30, 7.15

ירושלים

אריסון: מת לחיות 9.00, 6.45, 4.30
אורנע: נייק 9.15, 7.15
רון: ביג 9.10
כפיר: מרוץ חצות 9.30, 7.15
אורגיל: בוקר טוב וייטנאם 9.15, 7
מיטשל: אלף האורות של ניו־יורק 9, 4
סמדר: אהבנו כל כך 9.15, 7
תבירות: סגור לרגל שיפוצים
עדן: השוטר בג'ינס 9.15, 7.15, 4.30
תיאטרון ירושלים: סאקר — האיש והחלום 21.30, 19.00
סינמטק 1: התינוק של באבט 9.30, 11.30
סינמטק 2: במעיין המתגבר 21.30, 19.15, 17.00
בית אגרון: ספר הג'ונגל 16.00; שם הוורד 17.45; יום מיוחד 20.00; ריינר 22.00; 9 חצי שבועות של שכרון חושים 24.00

חיפה

אורות: חתיך מבוקש 9.15, 7, 4.30
קן: נייק 9.15, 6.45, 4.15
רביבת 1: בוקר טוב וייטנאם 9.15, 6.45
רביבת 2: ביג 9.15, 7, 4.30
עצמון 1: השוטר בג'ינס 9.15, 7, 4.30
עצמון 2: סרור ברחובות 9.30, 6.30
עצמון 3: טאקר האיש והחלום 9.15, 7
רון: מרוץ חצות 9.15, 7, 4.30
רביאור 1: סם המשחק 9.15, 6.45
רביאור 2: פרנטיק 9.15, 6.45
רביאור 3: כפר שלי קטן
אורליה: קפה בגדד 9.15, 7.00, 4.30
קרן אור המזרח: 9.15, 7
סרט מתוח
סאר: מת לחיות 9.15, 7.15, 5

נתניה

שרון: השוטר בג'ינס 9.15, 7, 5
אסתר: סרור ברחובות 9.15, 7.15

חולון

מגדל: מת לחיות 9.40, 7.30
ארמון: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.00

בת־ים

עצמאות: סרור ברחובות 9.30, 7.15, 5

פתח־תקוה

היכל 1: מרוץ חצות 9.45, 7.45
היכל 2: סרור ברחובות 9.45, 6.45
היכל 3: פרסידיו 9.45, 7.45

עפולה

מטמון: חתיך מבוקש 9.00

ראשון־לציון

רון 1: מרוץ חצות 9.15, 7.15
רון 2: ביג 9.15, 7.15, 11.00
רון 3: סם המשחק 9.15, 7.15

תיאטרון

הבימה התיאטרון הלאומי
הערב יום ה', 10.11
הנפש הטובה מסצ'ואן: 20.30
המלביש: 20.30
יומנו של מטורף — 20.30
הבינורתה־20.30
סאלח שבתי — באודיטוריום חיפה: 20.30

צוותא לתרבות מתקדמת
יום ה' 10.11 בשעה 21.00
מאמי

שירותים ○ עזרה ○ תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח — עין יהב, חולון 2

חולון
אהרון — הוסיין 152 חורי — סוקולוב 70

ירושלים
ד"ר בלה — המלך דוד 6

נתניה
קרניאל — מרכז מסחרי, ק. נורדאו

פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר

רמת־גן
רמת־יצחק — שד' ירושלים 96

תל־אביב
סניטס — אבן גבירול 83
בריאות — המלך ג'ורג' 26

חיפה
יבנה — אבן סינא 7

רעננה—כ"ס
ארזה — אוסטרובסקי 36

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244: חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'־ה': 16.00; בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים א'־ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה: בימים א'־ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה: בימים א'־ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת־ים, לתל־אביב: בימים א'־ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ותל־אביב: בימים א'־ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38. בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.

• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית. ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית חולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק - נשים, כירורגיה, אורטופדיה. הדסה ע"כ - ילדים. עיניים בקור חולים - פנימית, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'־ה' ב־08.00־20.00, בימי ו': 08.00־15.00. טלפונים: 03־433500, 03־433500.

יד ביד - אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה ירושלים - 02־243358; ת"א - 226027 (24 שעות); חיפה - 04־229488 (11.00־20.00); גליל מערבי - 04־922222.

קו פתוח לנוער במצוקה בימי ב' ו־ה' - טל. 222732.

"קו פתוח" - אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03־221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 24.00—18.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00. הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב הנבון 26, קומה ג', טל' 333366. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד. ריינגולד סנטר שער 3 וליד המשביר קומה א', טל': 03־285822, 294869.

מרכז סיוע לנפגעות אונס לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32452 בימים א'־ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03־5761111
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן כרמיאל (גליל מערבי) — 04־988410
ער"ן נתניה — טל' 053־335316
ער"ן כפר־סבא — 052־913999
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111

סילוק מיטרדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 5781111. חולון, בת־ים, רמלה — 101. טל' 08־221022. עפולה — טלפון 065־93334. טבעון — 101. נהריה — 04־931401. ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057־74767.

חדשות

ועדת הבחירות פנתה ליועץ המשפטי: לחקור תלונות על עבירות שבוצעו במערכת הבחירות

עתיים

נשיאות ועדת הבחירות המרכזית החליטה לפנות ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה כי יורה על חקירה מהירה ויסודית בכל התלונות שהוגשו ושיוגשו לגבי טוהר הבחירות ותקינותן.

לדעת הנשיאות, מחייב החומר שכבר הוגש בדיקת התופעה שהתגלו במהלך הבחירות עצמן ובתקופה שקדמה להן. כן מבקשת הנשיאות, כי אם תתברר נכונותן של הטענות האלה, יש להמשיך בהליכים נגד כל מי שיימצא חומר מרשיע נגדו.

על צער חסר תקדים זה החליטה נשיאות ועדת הבחירות המרכזית בישיבה שערכה אתמול. על פי עדויות ומימצאים עולה, כי במהלך הבחירות המרכזית בישיבה שערכה אתמול. על פי עדויות ומימצאים עולה, כי במהלך הבחירות אירעו עבירות חמורות, בהן גניבת קולות על־ידי שימוש בתעודות זהות של נפטרים ושל אזרחים השוהים בחו"ל, הוררת מעטפות מזוייפות או אחרות בדרכים שונות ועוד. גם עוברת הקללות שהטילו רבנים על ציבור הבוחרים הדתי נתפסת בוועדה כעבירת בחירות, אף שאין החוק הקיים יכול להתמודד איתה. "לא ידענו על התופעה בעבר וגם לא צפינו אותה, ומשום כך לא היינו ערוכים לה", אמר ח"כ חיים רמון מהמערך, סגן יו"ר הוועדה.

יחד עם זאת מדגישים חברי הוועדה, כי אין בסמכותה לדון, לפסוק ולהחליט בנושאי עבירות בחירות. סמכות זו נתונה בידי הכנסת בלבד וזכות הערעור ניתנת למימוש רק 14 יום מיום פרסום תוצאות הבחירות ברשומות. "הוועדה אינה מוסמכת לדון בשאלת עבירות בחירות. אני מקבל את הצעת היו"ר לפנות ליועץ המשפטי ולבקש טיפול דחוף בנושא וקורא להתריע על חומרת התופעה", אמר ח"כ דן מרידור מהליכוד, סגן יו"ר ועדת הבחירות המרכזית.

יו"ר ועדת הבחירות השופט אליעזר גולדברג וחברי הכנסת מרידור ורמון השיבו למציעים, שהציגו פרטים על חשדות לעבירות, כי אין הוועדה משמשת מקום למחאה ואין היא הסמכות לטפל בנושא, אולם הרגישו, כי החלטת הנשיאות לפנות ליועץ המשפטי לממשלה חמורה דייה.

רוב העדויות והחשדות באים מכיוון המיגזר הדתי. חלקם פורסמו בכלי התקשורת וחלקם ידוע לאנשי מפלגות שונות הדורשים חקירה.

התחייה: זיופים גדולים נעשו בבחירות בבני ברק ורמת־גן

עתים

תנועת התחיה פנתה לוועדת הבחירות המרכזית לדחות את אישור הבחירות לכנסת בגלל זיופים בקנה מידה גדול שנעשו בבני ברק ורמת גן. התחיה פנתה למשטרה שתחקור בבחירות האפסרית את פרשת הזיופים. "לדאבוננו ועדת הבחירות לא נענתה לתביעת התחיה ואישרה את תוצאות הבחירות למרות הזיופים. התחיה תערער בפני הכנסת בנושא זה ומקווה שעד אז תוציא המשטרה את מסקנותיה," נאמר בהודעת התנועה.

דוגמאות לזיופים: בקלפי אחת נוספו 66 מעטפות מעבר לרשימת הבוחרים. בקלפי שנייה הצביעו עשרות אזרחים במקום אנשים שנפטרו או כאלה שנמצאים בחו"ל, בקלפי שלישית הצביעו בתעודות זהות שהוצאו לאנשים פיקטיביים. בסך הכל מרובר בלמעלה מ־200 איש שהצביעו בצורה זאת או אחרת בצורה בלתי חוקית.

נבון: חב"ד כתנועה פוליטית לא תוכל לפעול בבתי־הספר

עתיים

שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, אמר אתמול, כי יש להצטער על הפיכתה של תנועת חב"ד בישראל לתנועה בעלת זהות מפלגתית. נבון דיבר בפורום לענייני חינוך שהתכנס ב"בית ראשונים" בגבעתיים.

שר החינוך אמר, כי לתנועת חב"ד היה קרדיט גדול בארץ. "צה"ל, מערכת החינוך ובתי הישראלים היו פתוחים בפניהם לרווחה. זו היתה תנועה שיש בה מידה רבה של אהבת ישראל ללא מטרות פוליטיות", אמר.

נבון הוסיף, כי חבל שעכשיו, בעקבות הבחירות האחרונות, נשתנה מעמדה של חב"ד בחברה הישראלית ויש להתייחס אליה כאל מפלגה פוליטית לכל דבר.

נעצר תושב קלקיליה החשוד בפציעתה של מרגרט רוזנר

עתיים

החשוד ברגימת בני הזוג רוזנר בה נפגעה קשה מרגרט רוזנר בכביש איל, נעצר אתמול על־ידי משטרת כפר סבא. החשוד, תושב קלקיליה, בן 25, יובא היום לבית משפט.

ועד הורי התלמידים בישוב כוכב יאיר פנה אתמול במברק למפכ"ל המשטרה, בתביעה לאבטח את מאות התלמידים הנוסעים מדי יום בכביש איל, בדרכם לבתי־הספר בכפר־סבא, וכן לאבטח נסיעתן של המורות מאיזור השרון הנוסעות לבית הספר בכוכב יאיר.

ההורים טוענים, כי מדי יום עוברים התלמידים בכביש, והם חשופים ליידוי אבנים ולהשלכת בקבוקי תבערה. לדברי יו"ר ועד ההורים בישוב, גם מורות המלמדות בביה"ס והגרות מחוץ לישוב, מסרבות להגיע בשעות הערב לאסיפות מורים ולפעילויות אחרות, בגלל הסיכונים הבטחוניים בכביש זה.

מאסר למצית רכבו של עסקן פוליטי בשליחות עסקן אחר

עתיים

אייל אייל (24) מכפר סבא נדון אתמול בבית המשפט המחוזי בתל אביב ל־18 חודשי מאסר בפועל לאחר שהורשע, על פי הודאתו, בהצתת מכונית של עסקן פוליטי תמורת תשלום מעסקן אחר מאותה תנועה, שביקש להתנקם בחברו לתנועה על רקע סיכסוך פוליטי.

בכתב האישום נאמר, שהנאשם, יחד עם אדם נוסף, הגיעו סמוך לשעה 2 לפנות בוקר לביתו של יגאל הררי בהוד השרון, כשברשותם מיכל פלסטי ובתוכו דלק. השניים הציתו את מכוניתו של הררי.

התנועה ל"יהדות מתקדמת" מזהירה:

"שינוי חוק בתי דין רבניים יבטל מעמד האזרחיים ובג"ץ"

לדעת חברי התנועה חמור חוק זה פי כמה מ"מיהו יהודי" ● פתחו במבצע הסברה נגד שינוי החוק

טוביה בסקינד, עתיים

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל פותחת היום במיבצע הסברה נגד שינוי חוק בתי־דין רבניים. לדעת ראשי התנועה, נוצר מצב אבסורדי, לפיו, ממוקד נושא החקיקה הדתית בנושא "מיהו יהודי", כשהחשש שש"ס ו"דגל התורה" יצליחו לסכם עם הליכוד, או המערך, על חקיקת חוק בתי־דין רבניים, החמור פי כמה. "חוק זה פירושו 'מיהו יהודי' פלוס הרבה שחור", כך הגדיר מאיר אזרי, מזכ"ל התנועה ליהדות מתקדמת את החוק.

החוק קובע בין השאר, שכל ענייני המעמד האישי בישראל, יימסרו לבתי הדין הרבניים באופן מוחלט וסופי. כך תיחסם הדרך לפנייה לבתי המשפט האזרחיים בנושאים הללו, כולל פנייה לבית המשפט העליון או לבג"ץ.

על־פי הצעת החוק, נישואין של כל יהודי בחו"ל שלא על־פי דין תורה, לפי פירוש הרבנות, לא יוכרו בישראל. כך ייפגעו "כל נישואי מקסיקו" למיניהם, ובמקביל, ייפגעו עשרות אלפי תושבים, ביניהם עולים חדשים שנשאו בנישואים אזרחיים בארצות מוצאם, שלא יוכרו מעתה בישראל.

הצעת החוק קובעת, כי כל דיון בדיני מזונות, אחזקת ילדים וחינוכם, יופקד בידי בית הדין הרבני ותצומצם מידת ההשפעה של טובת הילד בהכרעה. החוק מעביר את השיפוט בענייני גיור והשתייכות דתית לבתי הדין הרבניים בלבד. הוא מונע התערבות בג"ץ ובית המשפט העליון בנושאים אלה.

על־פי ההצעה, הדיונים בבתי הדין הרבניים ייסגרו בפני התקשורת והציבור. הצעת החוק מרחיבה וקובעת, כי בבתי הדין הרבניים תהיה סמכות בלעדית לדון בענייני עמותות - מוסדות חינוך שעניינם העיקרי יהדות.

התנועה ליהדות מתקדמת פנתה לכל הגופים שעניינן זכויות האזרח, חופש הדת והמצפון קרוב אליהן ולארגוני העולים - שיעמידו חזית רחבה נגד חקיקת חוק דרקוני זה. לדבריהם, יוציא חוק זה את ישראל ממשפחת אומות העולם על־ידי אי כיבוד הסכמי נישואים, וזאת במסגרת חקיקת המדינה.

דגל ישראל בוורשה

כ־300 בני־נוער ישראליים חזרו אתמול לארץ, לאחר שהשתתפו בסיור לימודי נסיוני ראשון מסוגו בפולין שנערך ביוזמת שר החינוך והתרבות יצחק נבון. הנערים והנערות חזרו בטיסה ישירה מוארשה ללוד, בתום מסע שנמשך שמונה ימים. אגף הנוער במשרד החינוך ערך לנערים תוכנית ביקורים ופגישות באתרי ההשמדה ובשרידי הקהילות היהודיות ברחבי פולין. כל הנערים אמרו בשובם כי הודות לסיור התחזקה בליבם הזיקה לעם, לארץ ולציונות. לפני שובם לישראל ערכו הנערים טכסי זכרון מרגשים שהסתיימו בשירת "התקוה". בתמונה, ישראלים מניפים את דגלי ישראל ב"כיכר המשלוחים" בוארשה. (צילום: רוני נעמן, פולין)

העיתונאים מוחים על סילוק כתב ממטה "מולדת"

שעיה

הנהלת האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל הוקיעה את סילוקם בליל הבחירות של כמה עיתונאים ממטהו של ראש רשימת "מולדת" רחבעם זאבי. "החרמת עיתונאים שאינם נראים לרחבעם זאבי בגלל דרך כתיבתם, היא נסיון מכוער לכפות על התקשורת החופשית לכתוב על פי צווים או כדרך שתישא חן בעיניו של איש פוליטי זה או אחר. זוהי תופעה שאינה נסבלת בחברה דמוקרטית" - נאמר בהודעה מטעם האיגוד.

הנהלת האיגוד הארצי הורתה לחבריה בכל הארץ ובכל אמצעי התקשורת לעזוב בעתיד כל מסיבת עתונאים או מפגש עם אישיות ציבורית או מנהיג פוליטי, אם עיתונאי או כמה עיתונאים יוחרמו ויידרשו לצאת.

"הישגי הבחירות מחייבים להמשיך לפעול"

שעיה

מזכיר סניף מפ"ם בתל־אביב, העלה אתמול על נס את הישגי הבחירות באיזור תל־אביב, ואת הצטרפות מגזרי ציבור חדשים שהצביעו למפ"ם. משה מזרחי, יו"ר מטה הבחירות ציין את הגיוס של רוב פעילי הסניף אשר תרם רבות להישג, למרות שציפה למצביעים נוספים בעקבות האהדה שהיתה למפ"ם.

מרדכי הר־אבן, רכז משלחת הפעילים ציין את שיתוף הפעולה בין העיר לבין הקיבוץ הארצי, ואמר כי יש ללמוד מהלקחים על מנת להתארגן למערכות הבאות.

חנן ארז, המזכיר הארגוני, פרס את הנקודות בהם הצטיינה המפלגה, והצליחה להוכיח שהיא מושרשת היטב במפה הפוליטית. לדבריו, תמשיך מפ"ם לעמוד על עקרונותיה גם אם תהיה בממשלה וגם אם באופוזיציה. מפ"ם תעמוד על 3 עקרונות יסוד, בתחום השלום, הכלכלה, והמאבק על דמותה התרבותית־ציונית של המדינה. הוא הוסיף, כי על מפ"ם לא לעשות פסק־זמן, אלא להמשיך ולפעול ולהביא להצטרפות ציבור הרוצה להזדהות עם מפ"ם.

החשוד ברצח חנן זגורי — להסתכלות

עתיים

החשוד ברצח הילד חנן זגורי בסוף אוגוסט השנה בקרית־טבעון, נשלח שלשום להסתכלות על־פי צו שניתן בבית משפט המחוזי בחיפה. החשוד בחגלו ערער, באמצעות עו"ד חמי אולמן, כבית משפט המחוזי על החלטת שופט השלום עמירב רנד, להאריך את מעצרו בעשרה ימים נוספים.

עו"ד חמי אולמן קבלה בפני שופט בית המשפט המחוזי, מיכה לינדנשטראוס, נגד ההחלטה להאריך את מעצרו של החשוד, הנתון במעצר מאז תחילת ספטמבר השנה. הסנגוריה טענה, כי מצבו הנפשי של החשוד הידרדר ואין יכולת לסנגוריה להתגונן מול בקשות הארכת המעצר. זאת, מאחר שחומר החקירה חסוי ולא הועמד לרשותה לצורך גיבוש קו ההגנה.

בא כוח המשטרה, רב־פקד יצחק טייל, טען בבית המשפט, כי תיק החקירה יועבר בימים הקרובים לעיון פרקליטות מחוז חיפה על מנת שזו תקבע, אם יש מקום להגיש כתב אישום נגד החשוד, עפ"י הראיות שנאספו ע"י המשטרה.

בא כוח המשטרה אישר, כי מצבו הנפשי של החשוד קשה והביע הסכמתו לאישפוזו במוסד לבריאות הנפש.

השופט מיכה לינדנשטראוס דחה את הערר בכל הנוגע למעצרו של החשוד, אך בשים לב להודעת הסנגוריה ובא כוח המשטרה על מצבו הנפשי של החשוד ציווה על אישפוזו של החשוד לצורך הסתכלות.

תוצאות ראשונות לנצחון בוש

אלחנן הורוביץ

ברדיו מוסקבה הובעה תקווה, שנצחון בוש יאפשר להמשיך את הדו־שיח הסובייטי־האמריקני לטובת השלום בעולם. גם סין הביעה שביעות רצון מנצחון בוש. בטוקיו הובעה דעה, שאילו דוקאקיס היה מנצח - עלול היה שער הדולר לרדת עד 120 ין. אתמול בבוקר פורסם בטוקיו, שמצבו של הקיסר הירוהיטו החמיר מאוד. הסוציאליסטים והקומוניסטים דרשו, שלא ייערך טכס דתי בהכתרת יורשו, כדי להבליט את הפרדת הדת מהמדינה ביפאן. בבורסות אירופה המערבית צויין, שבארה"ב יעמוד הנשיא הריפובליקני מול רוב דמוקראטי בקונגרס.

בבורסת ת"א היו יותר עליות במניות החופשיות, בעוד שמניות ההסדר הוסיפו לרדת. ערך השוק של המניות החופשיות עלה ב־0.26 אחוז ושל מניות ההסדר ירד ב־0.80 אחוז.

במעבר ממעורב לעליות

במגמה מעורבת התחיל אתמול לפני הצהריים המסחר הרב־צדדי במניות. מ־30 עלו 4 וירדו 4. העלייה הגדולה ביותר היתה ב־1.5 אחוז בפטרוכימיים והירידה הגדולה ביותר ב־4.5 אחוז בהסנה. המחזור היה גדול יחסית והסתכם ב־2.4 מיליון שקל.

המגמה השתפרה אחרי הצהריים במסחר בשערים משתנים. מ־30 המניות עלו 21, ירדו 2 ו־7 נשארו בלי שינוי. המחזור היה קטן יחסית והסתכם ב־1.7 מיליון שקל (1.10 מיליון דולר). מדד המניות עלה מ־87.42 ל־88.01 ב־0.59 אחוז.

גלגלי הבורסה

שער הסנה, שירד לפני הצהריים, עלה אחרי הצהריים ל־101.50.

128 עלו ו־111 ירדו

בסה"כ נסחרו אתמול 418 מניות חופשיות. מהן עלו 128, ירדו 111 ו־179 נשארו בלי שינוי. הביקושים וגם ההיצעים הסתכמו ב־2.3 מיליון ש"ח. המחזור הגיע ל־7.9 מיליון שקל (4.9 מיליון דולר). מזה היו 58 אחוזים (4.6 מיליון שקל) בעלייה, 1.1 בירידה ו־28 ללא שינוי בשערים.

ב־10 אחוזים עלו 3 מניות (מן 1, אוה"ה ומקט 1) ו־3 ירדו (כור כב', לאומי תעש' ונולכל מ"ד 1).

נמשכו ההיצעים בהסדר

אתמול נמשכו ההיצעים במניות ההסדר משני הסוגים. מ־18 השערים ירדו 10, 8 נשארו בלי שינוי ואף לא אחד עלה. הירידה הגדולה ביותר בסוג '89 היתה ב־1.5 אחוז (אי.די.בי. רג') ובסוג '91 - ב־0.7 אחוז (כללי). וההיצעים בהן הסתכמו ב־1.6 מיליון שקל והביקושים ב־849 אלף שקל.

המחזור בהן עלה ל־2.9 מיליון שקל (1.8 מיליון דולר).

תשואותיהן הדולריות נעו בין 4.2 ל־5.93 אחוזים בסוג '91 ובין מינוס 0.65 לפלוס 1.5 אחוזים בסוג '89.

ויירדות בדולריות והיצעים במקים

בשוק איגרות וחב נרשמו עליות עד אחוז אחד בצמודות במאה אחוז למדד ונושאות 3 אחוזים ריבית לשנה. בסוגי הצמודות האחרות היו תנודות עד אחוז אחד. אך בסוג "ברירה כפולה" הגיעו התנודות עד 3%. בנסחרות במט"ח הוגדרו התנודות בקלות. ערך השוק של הצמודות למדד במאה אחוז עלה אתמול ב־0.14 אחוז (ב־24.19 אחוזים מתחילת השנה). הצמודות לדולר ירדו ב־0.48 אחוז מסוג "דמוך" וב־0.17 אחוז מסוג "גלבוע" (עלו ב־26.85 אחוזים מתחילת השנה).

במילווה קצר מועד היו היצעים והתשואות נעו בין 18.1%־19.3 אחוזים, תוך מחזור גדול של 33.7 מיליון שקל.

הודעות בורסה

החברה המרכזית הודיעה על ביטול תכנית שעל פיה התכוונה להציע לבעלי מניותיה אג"ח בתמורה לרכישת מניותיהם. בכוונת החברה להציע את מלוא כמות האג"ח המתוכננת על פי טיוטת התשקיף לציבור הרחב.

עת חברה להשקעות הפסידה 191 אלף שקל ב־6 החודשים הראשונים של '88, לעומת 219 אלף שקל בכל שנת '87.

סל המטבעות עלה אתמול ב־0.1 אג' ל־1.7192 שקל, בעוד ששער הדולר היציג ירד ב־0.21 אג' ל־1.6028 שקל. דולר נוסעים לחו"ל 1.9 שקל. דולר שחור נע בין 1.88 ל־1.89 שקל.

השינויים שחלו אתמול בשערי הדולר בעולם הוגדרו כ"קטנים יחסית".

בג"ץ למשרד הפנים:
לנמק מדוע לא יירשמו נישואין של אזרח תיאלנדי לישראלית

עתיים

בג"צ הוציא אתמול צו על תנאי המורה למשרד הפנים לנמק תוך 45 יום מדוע הוא מסרב לרשום את הנישואין האזרחיים שנערכו לפני שלוש וחצי שנים בין אאר קמפו, אזרח תיאלנדי המתגורר בתל־אביב, לבין דפנה סלומון צעירה ישראלית.

השניים נישאו בנישואים אזרחיים בפראגוואי לפני שלוש שנים, ומאז מסרב משרד הפנים לרשום את הנישואין, ואינו מוכן להעניק לקמפו אשרת עולה. משרד הפנים דורש מקמפו לצאת לאלתר מישראל, אך בעקבות העתירה שהגיש לבג"צ, הוציא השופט אהרן ברק גם צו ביניים האוסר על משרד הפנים לגרשו עד למתן החלטה בעתירה.

באמצעות פרקליטו, עו"ד יוסף בן מנשה, טוען קמפו, כי הוא חי ועובד בארץ כבר כמה שנים. לפני שלוש וחצי שנים נישא בפראגוואי בנישואים אזרחיים לצעירה יהודיה מישראל. לאחר הנישואין פנו בני הזוג ללשכת מירשם האוכלוסין בנתניה, וביקשו להירשם כנשואים אך נענו בסירוב. בינתיים התגרשו בני הזוג . קמפו מבקש מאז שמשרד הפנים ירשום את הנשואין, ויעניק לו אשרת עולה, לה הוא זכאי על פי חוק השבות. פקידי משרד הפנים טענו באזני האזרח התיאלנדי כי אינם מוכנים לרשום את נישואיו משום שהם חושדים שהנישואים היו פיקטיביים. פקידי משרד הפנים דרשו מקמפו מכתבי הסבר ארוכים על שהותו בארץ ועל מקום עבודתו.

קמפו טוען בעתירה כי תשובות משרד הפנים הן משוללות כל יסוד, והעיכוב לרישום הנישואים היה עיכוב סרק. בחודשים האחרונים פנה שלוש פעמים למשרד הפנים, אך לא נענה.

פרקליטו טוען, כי על פי החוק ועל פי הפסיקה חייב משרד הפנים לרשום את בני הזוג כנשואים, והתעלמות משרד הפנים מזה שלוש שנים לדרישה זו מצדיק את מתן הצו.לטענת העותר משרד הפנים גם אינו יכול לטעון שהוא נמצא בארץ ללא אשרה משום שמצב זה נגרם עקב סירובו הבלתי חוקי של משרד הפנים להעניק לקמפו את זכויותיו.

הדיון בעתירה בהרכב של שלושה שופטים יתקיים בקרוב.

להט בהכתרת לאו: שיידע לכבד הדתיים והחילונים

ורד לוי

"אני מקווה שלא אכזיב את כל הציפיות שכה קשה למלא אחריהן, אני מודע לחששות של הציבור החילוני אבל אני הרי, מאמין בבית הלל." אמר אתמול הרב לאו, בעת הכתרתו לרבה הראשי של העיר ת"א, בטקס רב פאר בהיכל התרבות. עוד אמר לאו כי "רב צריך להיות אוהב שלום, רודף שלום ואוהב את הבריות", וכי מטרתו הראשונה הינה גישור בין דתיים לחילוניים.

"אין סתירה בין הגישה האומרת - חיה ותן לחיות לבין שמירת השבת" ציין לאו, "אנו רוצים לחיות ולהחיות ואני מבקש מהעיר ומהעומדים בראשה - תנו לי יד לאפשר את החיים האמיתיים. לא נרים יד איש על רעהו אלא נתן יד איש לרעהו", אמר.

רה"מ, יצחק שמיר, שנכח בטקס ההכתרה בירך את הרב ישראל מאיר לאו ואיחל לו הצלחה בדרכו החדשה כרבה של העיר ת"א. "העם בישראל זקוק לקירוב לבבות ולהבנה הדדית בין שומרי מצוות לחילוניים", ציין שמיר, "נחוצה לנו רוח של הבנה וחיבה בתוכנו פנימה ולאו המקובל על כל החוגים, מדבר בשפתם ומבין ללבם, ימלא תפקיד זה של רועה רוחני בת"א".

ראש עיריית ת"א, שלמה להט, בירך אף הוא ושבח את הרב החדש של העיר. "הרב לאו הוא בחירה נאה בשרשרת של רבנים בעמנו" אמר צ'יץ'. "אנו מצפים מהרב כי ישמור על ת"א שהיא עיר פתוחה הדוגלת בעיקרון - חיה ותן לחיות - ובכיבוד האדם באשר הוא, ושלא יאפשר פגיעה ברגשות דתיים וחילוניים כאחד."

הקהל הרב שמילא את האולם בהיכל התרבות הריע לרב לאו בשעת ההכתרה, בעת שעמד תחת החופה המעוטרת בפרחים לבנים ומקהלת בית הכנסת הגדול בת"א השמיעה לכבודו מזמורים.

מסורבת עלייה זליצונוק — לביקור בקיבוץ גבעת עוז

כתבנו בעמק

מסורבת העליה מלנינגרד וחברת כבוד של גבעת עוז, גלינה זליצונוק, הגיעה אתמול אחר הצהריים לביקור בקיבוץ המאמץ, והתארחה בבית משפחת סימה ופטר שוויצר (שעלו מברית המועצות לפני 22 שנה), המאמצים אותה ואת בעלה, אלק. גלינה ובעלה ממתינים מזה 11 שנים לאשרת יציאה מבריה"מ.

גלינה, שקיבלה אשרה לצאת מבריה"מ לצורך טיפולים רפואיים בבלגיה, הגיעה לביקור של 10 ימים בארץ, אומצה ע"י קבוץ גבעת עוז בהמלצת המועצה הצבורית למען יהודי בריה"מ.

מאז שהוחלט על האימוץ נוצר קשר הדוק בין שתי המשפחות, והם מתכתבים ואף משוחחים בטלפון. לדברי סימה התפטר אלק לפני 13 שנים מעבודתו כמרצה מתוך כוונה להכנס לתקופת צינון על־מנת שיוכל לעלות ארצה. לפני 11 שנים הגיש בקשה לקבלת אשרת יציאה אך נתקל בסרוב. בביקורו האחרון של רייגן בבריה"מ נתנו למשפחה הבטחות כי יציאתם תאושר בקרוב, אך מתברר כי היו אלה הבטחות שווא.

לפני שנתיים, כשחגג אלק את יום הולדתו ה־50, ערכו לכבודו בגבעת עוז מסיבת יום הולדת. סימה שוויצר מספרת עוד, כי בשיחות טלפוניות עם אלק הוא מגנה מכל וכל את הנושרים, והוא מרגיש כי הוא עובד קשה כדי להכין צבא שידאג להעלות יהודים ארצה לאחר שיעזוב הוא את בריה"מ. אלק הוא מורה לעברית ועורך סמינרים לעברית בעירו.

חה"כ יאיר צבן, המאמץ את המשפחה ומטפל בבעיותיה ובנסיונות להעלותם ארצה הגיע אף הוא לקבוץ, ובין היתר אמר כי המאבק של אלק וגלינה הוא עדות לעוז רוחו של האדם הנאבק על זהותו הלאומית ועל זכותו לחרות במשך שנים ארוכות., כאשר שום אמצעי הפחדה או דיכוי אינם מרפים את ידו. צבן הביע תקוה שהפשרה הבינ"ל והגלסנוסט יביאו לשחרור מהיר של בני הזוג ועלייתם ארצה.

המבחן העיקרי, לדעתו של צבן, הוא האם אנחנו והממשלה שתקום נצליח ליצור מפנה כדי שישראל תיהפך לגורם משיכה לאנשים המצליחים לאחר מאמץ כה רב לצאת מבריה"מ, להגיע ארצה ולהיקלט בה.

המועצות הערביות קוראות לשביתת מחאה נגד הריסת הבתים בטייבה

לכנס שיתקיים היום בטייבה זומנו גם חה"כ תופיק טובי, מוחמד מיעארי ודראושה

עתיים

ראש המועצה המקומית בטייבה, עבדול לאטיף חביב, מסר אתמול, כי היום יתכנסו בכפר כל ראשי המועצות הערביות בארץ, והם ייצאו בקריאה לקיים שביתת־הזדהות בכל הישובים הערביים בארץ, במחאה על הריסת 15 בתים בכפר.

בטייבה שרר אתמול שקט, הלימודים חודשו בכל בתי־הספר, ואנשי הכפר שבו לעבודתם.

לכנס המתקיים היום זומנו גם ח"כ תופיק טובי, ח"כ מוחמד מיעארי, ח"כ דראושה ואישי־ציבור ערבים נוספים.

"לא נוכל לעבור לסדר היום על הריסת 15 מבנים", אמר לטיף. "השביתה הכללית חייבת לזעזע את כל אישי־הציבור בישראל, ובמיוחד את אנשי משרד הפנים שגם לאוכלוסיה הערבית מגיע לבנות בתים ללא התנכלות ביורוקרטית. שמירת החוק היא אמנם ערך חשוב, אך צריך לאפשר גם לבני־אדם תנאים אלמנטריים לקיים את החוק. קיפוח מתמשך של הוועדות המחוזיות בכל הקשור לאישור מבנים במגזר הערבי היא תופעה היסטורית שיש לתת עליה את הדעת אחת־ולתמיד", אמר.

רוב העצורים שנעצרו במהלך ימי ההתפרעויות שוחררו בתום החקירה. המשטרה תבקש להאריך מעצרו של נער, החשוד בזריקת אבנים לעבר קציני משטרה. כן תזמן המשטרה לחקירה את מנהל בית הספר התיכון בטייבה, בחשד שהחליט לסגור את בית הספר ולשלוח את תלמידיו להפריע לעבודת המשטרה ביום ג'.

התחדש משפט החייל שהרג חברו בשגגה

עזרא אבירן

משפטו של סמל אלון רוט, מסיירת גבעתי בשירות סדיר, הנאשם בהריגת חברו ליחידה, רב"ט אהוד נסים, התחדש אתמול, בבית הדין הצבאי בדרום, בפני הרכב של שלושה שופטים בראשותו של נשיא בית הדין, אל"מ עימנואל גרוס.

אלון, מואשם כי בתחילת אוגוסט השנה, גרם למותו של אהוד כאשר ב"משחק איציק", בחדר תחנת משטרת עזה, נורתה יריה מרובהו, וגרמה למותו של חברו ליחידה.

התביעה הביאה אתמול שלושה עדים ובהם סמל חיים מולכו, חברם של השניים שהיה עד למתרחש.

הסניגור, עו"ד ניר גרשוני, חקר את העד במשך זמן רב על "משחק איציק".

הנאשם אלון, מואשם בנוסף להריגה גם בשמונה סעיפים של שימוש בנישקו שלא כחוק על־פי אותו "משחק": הכנסת מחסנית לנישקו, דריכה והוצאת מחסנית במהירות - פעולה המחייבת מהירות ואמינות בהפעלת נשק.

סג"מ יובל, מפקדם הישיר של השניים נחקר אף הוא אתמול בקשר לאותו "משחק", אך הוא דחה הטענות, ואמר כי המשחק אינו קיים והכל הבל הבלים.

אביו של רב"ט אהוד נסים המנוח, שהיה באולם המשפטים, קם בשלב מתוח של החקירה על נסיבות מותו של בנו, צעק: "רוצח! רוצח!" ויצא לזמן מה מהאולם.

המשפט נדחה למועד אחר.

בינו יפרוש מתפקיד מנכ"ל בנק לאומי בסוף החודש

דוד פרידמן נבחר למנכ"ל החדש של הבנק

אודי נחשון

דירקטוריון בנק לאומי בחר אתמול את דוד פרידמן למנכ"ל הבנק במקום צדיק בינו שהתפטר. בינו יפרוש בסוף החודש, אולם הבטיח להמשיך ולסייע למחליפו עד פרסום מאזן 1988.

בתפקידו האחרון היה פרידמן מנכ"ל בנק איגוד. לקבוצת בנק לאומי א הצטרף ב־1976 כסגן נשיא בניו יורק, ואחר־כך כיהן בין השאר כמנהל הסניף המרכזי וכראש החטיבה הבינ"ל.

פרידמן גם מונה אתמול ליו"ר הדירקטוריון של בנק איגוד, במקום מאיר חת, והוא גם יחליף את חת בראשות הדירקטוריונים של שלוחות הבנק בארה"ב ובקנדה. באירופה יוחלף חת על־ידי ראש החטיבה הבינ"ל, זלמן סגל.

כמה ח"כים, ביניהם רן תמן, חיים רמון, רן כהן ואוריאל לין, פנו אתמול לנציג הציבור בדירקטוריון, פרופ' שמעון שטרית, וביקשו ממנו לדחות את התפטרותו מהבנק.

בתגובה אמר אמש שטרית כי ישקול את פנייתם. אתמול לא השתתף שטרית בישיבת הדירקטוריון.

"משרד האינטרסים הכלכלי של הונגריה בישראל יכול לשמש בסיס והתחלה ובבוא היום יוכל לשמש נציגות דיפלומטית לכל דבר", אמר אתמול ראש משלחת האינטרסים של נציגות הונגריה בישראל – ג'ינו גניש בעת שביקר הבוקר יחד עם היועץ הכלכלי של משרד האינטרסים, לטלו סדוש, בלשכת ראש העיר חיפה אריה גוראל. בפגישה התברר, כי היקף הסחר ההדדי בין שתי המדינות הגיע בשנה שעברה ל־23,000,000 דולר, כשמחציתו יוצא מישראל להונגריה. בתמונה: גוראל עם הנציגים ההונגרים (צילום: ישראל סאו)

לאברהם רמון ומשפחתו
אתכם באבלכם הכבד
על מות בתכם
הדר
מוסך עמל — ההנהלה והצוות
מוסך מתי מזרחי — ההנהלה והצוות
איציק חבר — ביוני פרינט
רוטור — חשמלאי
חיים ארז — רדיאטורים
מוסך י.נ.מ. — ההנהלה והצוות
מוסך לוסיאן טויטו — ההנהלה והצוות
צמיגי "זר"אריך"

3 חשודים יהודים נוספים ברצח נהג המשאית גיל

איילת מזור, עתיים

אתמול נודע, כי בידי המשטרה עוד שלושה חשודים יהודים ברצח נהג המשאית בועז גיל, ביום חמישי שעבר. מעצריהם הוארכו אתמול בבימ"ש השלום בבאר שבע, בחמישה ימים. שופטת השלום רות אבידע התרשמה, שבידי המשטרה יש ראיות המצדיקות מעצר נגד השלושה. עם זאת אסרה השופטת, עפ"י בקשת המשטרה פרסום כל פרט על זהותם, כדי לא לפגוע בחקירה.

המשטרה מסרבת לחשוף מידע כלשהו מהחקירה. אחד החשודים, בן 30 ממרכז הארץ, הכחיש כל קשר למקרה, וביקש לערוך לו בדיקת פוליגרף. חשוד אחר, ממרכז הארץ בן 32, טען כי אינו קשור לפרשה, וחשוד שלישי, בן 26 מהדרום, טען כי התייצב מרצונו במשטרה כאשר שמע שמחפשים אותו.

כבר למחרת הרצח נודע, שהמשטרה עצרה 12 מתושבי בני סוהילה ברצועת עזה, שאצלם נמצאו חלק מ־211 מייבשי הכביסה שנגנבו מהמשאית שנהג הנרצח. המשטרה עדיין מחפשת שלושה חשודים המוכרים כסוחרים ברכוש גנוב.

באותו יום עצרה משטרת מרחב לכיש עוד שני חשודים יהודים כמעורבים ברצח ובשוד והם הועברו, יחד עם עצור ערבי מהרצועה, למשטרת מרחב הנגב המרכזת את החקירה.

מאיר עמר

מבוקש: מאיר עמר — חשוד ברצח לוגסי

אשר שילוני

צוות החקירה המיוחד של המשטרה סבור שהצליח לפענח את רצח העבריין הבת ימי בני לוגסי (28), ב־27 באוקטובר ברחבת עיריית בת ים. לוגסי, נרקומן, עבריין סמים ורכוש, השתחרר מהכלא באוגוסט, ונורה למוות כשרכב על אופניו.

המשטרה מחפשת בימים את מאיר עמר, החשוד במעורבות ברצח. הוא הוכרז כעבריין נמלט. כל מי שיכול לסייע לאיתורו מתבקש לפנות לטלפון 03־5027943 או לכל תחנת משטרה קרובה.

כבר בליל הרצח נעצרו לחקירה שני אחיו של מאיר עמר: שמעון, עבריין סמים ורכוש, שהשתחרר לא מכבר מהכלא, ויעקב, בן 16, החשוד במעורבות ברצח, ששוחרר לאחר מכן בערבות. כן נעצר עבריין בשם יוסי בן שמעון. מעצרם של עמיר ובן שמעון הוארך בבית משפט השלום בת"א.

המשטרה חושדת, כי הרקע לרצח היה סכסוך מתמשך בין עבריינים על שליטה באזורים שונים. לוגסי הגיע בליל הרצח לרחבת העירייה, לאחר שקודם לכן קבעו עמו החשודים פגישה במקום. אקדח גנוב שבו בוצע הרצח, נמצא לאחר מכן במחבוא בגינה ציבורית סמוכה.

המזל בגד ב"צדיקים"

בלשי מפלג המוסר ביחידה המרכזית של המשטרה הפתיעו ביום ג' בערב 23 חשודים בהימורים, בעיצומו של משחק ער ברולטה ובלק ג'ק, בדירה ברחוב ז'בוטינסקי בת"א. נתפסו רולטה ניידת מהמשוכללות שנתפסו עד־כה בארץ, שולחן לבלק ג'ק, כ־6 אלפים דולרים וכ־10 אלפים שקלים. נעצרו שוכר הדירה, מנהל המשחקים, שומר הסף, שומר שהשגיח במכוניות בחוץ, ושש נשים, ביניהן שתי אנגליות צעירות, מומחיות לבלק ג'ק, שהובאו ארצה במיוחד. המהמרים טענו שכל פעילותם היתה צדקה – איסוף כספים למען אשה חולה (זהבה מוזס, צילום: מאיר פרטוש)

פקיד חשוד בגניבת 40 אלף שקל מההרשמה לגנים בי"ם

עתיים

חשד למעילה במחלקת החינוך בעיריית ירושלים, נחקר על ידי המשטרה בעקבות תלונה של העירייה.

מנכ"ל העירייה, אהרן שריג, הורה אתמול להשעות מיד פקיד באגף להערכה וגביית כספים במחלקת החינוך. התלונה במשטרה הוגשה בעקבות דו"ח ביקורת.

לפי החשד, נגנבו כספים ששולמו להרשמת ילדים בגני קדם־חובה. החוקרים סבורים, שהפקיד גנב כספים ששולמו ישירות לעירייה, שלא באמצעות בנקים. הוא היה מופקד על הקשר עם הבנקים, ומוסמך להזין את המחשב בהוראות זיכויים או חיובים. סכום שנגנב הוא כ־40 אלף שקל.

3 סטודנטים ערבים נעצרו בהפגנה באוניברסיטת ב"ש

איילת מזור

בעקבות הפגנה שהתקיימה אתמול בשער הראשי של אוניברסיטת בן גוריון בנגב, נעצרו שלושה סטודנטים ערבים מהאוניברסיטה ושוחררו בערבות כעבור כמה שעות.

20 סטודנטים ערבים נושאי שלטים הפגינו נגד אגודת הסטודנטים ונגד האוניברסיטה. ההפגנה היתה ללא רשיון. המפגינים מחו על שמונעים מהם זכויות המגיעות לסטודנטים היהודים, כמו התשלבות בפרויקט פר"ח, קבלת דירות במעונות והשתלבות בפעילויות חברתיות.

כוח שוטרים מצויד באלות הגיע למקום. השוטרים דרשו מהסטודנטים להתפזר, ולאחר שסירבו, נעצרו שלושה מהם, נלקחו למשטרה, הואשמו בהתקהלות בלתי חוקית ושוחררו בערבות עד למשפטם.

נעצרו שני חשודים ברצח בדקירות סכין בכפר שלם

עתיים

יצחק ביטון (28) מתל אביב ועזרא יחזקאל (20) מבת ים נעצרו על ידי המשטרה כחשודים ברצח משה מבדלי, פועל ניקיון מכפר שלם (28), בליל יום ב'.

השניים הובאו אתמול לבית משפט השלום בתל־אביב והמשטרה ביקשה למעצרם ל־15 יום. בא כוח המשטרה אמר, כי מבדלי נדקר בבטנו ובחזהו ברחוב תקוע בכפר שלם. הוא ניסה להימלט, אבל כוחו לא עמד לו והוא התמוטט ומת. לפי החשד דקר יחזקאל את מבדלי בעזרתו של ביטון. על גופו של יחזקאל נמצאו סימני אלימות, לדעת המשטרה, תוצאות המאבק עם הנרצח. לגבי ביטון טען החוקר, כי האליבי שמסר הופרך.

החשודים הכחישו כל קשר לרצח. השופט ארי זיו אב הורה לעצור את עזרא יחזקאל ל־15 יום ואת יצחק ביטון ל־7 ימים.

בוטל שחרור מזכיר ביהמ"ש באילת החשוד שפרץ כספת

איילת מזור

מזכיר בימ"ש השלום באילת, אברהם הראל, נעצר אתמול לחמישה ימים נוספים בפקודת ביהמ"ש המחוזי בבאר שבע. הראל חשוד שפרץ את הכספת בבימ"ש השלום באילת, והעלים ממנה מסמכים.

שופט בימ"ש השלום בב"ש, ניל הנדל, הורה לשחרר את הראל בערבות, אך המשטרה ביקשה מיד לעכב את שחרורו ב־48 שעות. אתמול הוגש הערעור, ושופט ביהמ"ש המחוזי, אשר גרוניס, החליט לבטל את השחרור.

"מדובר בעבירות חמורות, קשורות לתפקודה של המערכת השיפוטית. נוסף לכך, אילת היא עיר קטנה, ומטבע הדברים מעמדו של המשיב בבית המשפט הוא בעל חשיבות מיוחדת. מטעמים אלה נראה לי שיש מקום לקבל את הערר", אמר השופט.

לארי, סיגל ומשפחת רמון
ברמת־השופט
אתכם באבלכם הכבד
בית הבונים

ללורית, אברהם והמשפחה
ולקיבוץ רמת־השופט
המומים וכואבים ואתכם ביגונכם במות
הדר
קיבוץ רמות מנשה

ללורית אברהם והמשפחה
לבית רמת השופט
אתכם באסונכם הכבד במות
הדר
קיבוץ עין השופט

ללורית אברהם למשפחה
ולקיבוץ רמת השופט
אתכם באסונכם הכבד במות
הדר
קיבוץ דליה

לסוזי, לרני, למיכל דידי
והמשפחות
אנו אבלים על פטירת חברנו היקר
ניסו בן יואש
המשפחות:
אביטל, בשן, ברנצקי, בר־חנה, בן שלום, ברגר, גרינברג מירי, גרינברג ריימונה ומרדכי, גלבוע, גורן אטקה, דובלין אסתר, דיבשי, דורון בלה, דה־כיק, הרצוג, ורון, וילברשטיין, טלר אליעזר, כהן מ.צ., מולובני משה, מורגל, סדן דליה, פלדי, צימריינג, קטון, רטנר ראובן, רויטלמן ברוניה, רון, שמעוני, שנער, שובל, תירזה, שושני.
סניף מפ"ם קרית־חיים
ופעילי צוותא

לחברתנו דליה כץ ולמשפחתה
אתך במות האח
חיים מאירוביץ
קיבוץ גן־שמואל

ללורית ואברהם, למשפחה
ולבית רמת־השופט
אתכם באבלכם במות
הדר
מח' התחבורה, מח' הבטחון
מזכירות הקיבוץ־הארצי

למלכה פלר
והמשפחה
אתכם באבלכם במות
האב ז"ל
מהחברים ב"אמבר"